

Innovasjon Norge

Evaluering av Inn på tunet-Løftet

Rapport

18. september 2015

Oppdragsgiver: Innovasjon Norge
Rapportnr.: R8915
Rapportens tittel: Inn på tunet-Løftet
Ansvarlig konsulent: Morten Stenstadvold
Kvalitetssikret av: Gitte Haugnæss
Dato: 18. september 2015

Innhold

SAMMENDRAG	7
1 BAKGRUNN OG MÅL FOR PROSJEKTET	10
1.1 INN PÅ TUNET	10
1.2 INN PÅ TUNET-LØFTET	10
2 MANDAT OG METODE	13
2.1 MANDATET FOR EVALUERINGEN	13
2.2 METODE	13
2.3 RAPPORTENS VIDERE OPPBYGGING	15
3 GJENNOMFØRING OG RESULTAT AV PROSJEKTENE	16
3.1 INNLEDNING	16
3.2 BESKRIVELSE AV DATABASEN, OG FUNNENE DERFRA	16
3.2.1 Registrert informasjon i databasen	16
3.2.2 Målgruppe for prosjektene	17
3.2.3 Organisatorisk forankring av prosjektene i kommunene	18
3.2.4 Gjennomgang av søknadene	18
3.2.5 Gjennomgang av sluttrapporter med hensyn til måloppnåelse	20
3.3 SPØRREUNDERSØKELSE RETTET MOT KOMMUNER I IPT-LØFTET	24
3.3.1 Initiativ til IPT-Løftet-prosjekter	24
3.3.2 Kommunal politikk om bruk av Inn på tunet	25
3.3.3 Samarbeid og nettverk i IPT-Løftet	27
3.3.4 Synspunkter på IPT	29
3.3.5 Synspunkter på IPT-Løftet	31
3.4 SYNSPUNKTER PÅ GJENNOMFØRING FRA FYLKESMANNSEMBETENE	32
3.5 SAMLET INNTRYKK – GJENNOMFØRING	32
4 EFFEKTER AV TILTAKET	34
4.1 INNLEDNING	34
4.2 INNSATSADDISJONALITET	34
4.3 RESULTATADDISJONALITET	34
4.3.1 Effekter av løftet for kjøpere	34
4.3.2 Effekter av IPT-Løftet for sluttbrukere	38
4.3.3 Effekter av Løftet for tilbydere	40
4.4 ATFERDSADDISJONALITET	42
4.5 SAMLET INNTRYKK	42
5 HVORDAN STYRKE IPT?	44
5.1 INNLEDNING	44
5.1 NYTTEN AV INN PÅ TUNET-LØFTET FOR INN PÅ TUNET	44
5.2 SUKSESSFAKTORER FOR AT IPT SKAL LYKKES I KOMMUNENE	46
5.3 BARRIERER MOT IPT I KOMMUNENE	49
6 FORSLAG TIL VIDEREFØRING	52

7	UTFORMING, ORGANISERING OG FORVALTNING AV INN PÅ TUNET-LØFTET	55
7.1	INNLEDNING	55
7.2	TJENESTENS UTFORMING, ORGANISERING OG FORVALTNING	55
7.3	UTFORMINGEN AV TILTAKET	56
7.3.1	Synspunkter på oppstarten av IPT-Løftet	57
7.3.2	Synspunkter på tjenestens utforming	59
7.3.3	Synspunkter på leveransen av tjenesten	60
7.3.4	Ressursbruk i gjennomføringen	61
7.4	EVALUATORS VURDERING AV FORVALTNINGEN	61
7.4.1	Midlene tildeles prosjekter som faller innenfor målgruppen	61
7.4.2	Midlene tildeles prosjekter som er gode, sett i forhold de mål som er satt for IPT-Løftet	62
7.4.3	Mottakere av midler tildeles tilskuddsbeløp, som bidrar til å utløse aktivitet med effekt i forhold til målene for arbeidet	62
7.4.4	Mottakere av midlene anvender midlene slik disse er tenkt anvendt og i samsvar med formålet (korrekt anvendelse)	63
7.4.5	Kostnadseffektivitet	63
7.4.6	Konklusjon	63

Vedlegg	1. Vurderingskriterier for tilskuddsforvaltning
	2. Intervjuguide fylkesmenn
	3. Spørreskjema

Forord

Inn på tunet-Løftet (IPT-Løftet) ble vedtatt i jordbruksforhandlingene i 2009. Landbruks- og matdepartementet (LMD) og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har hatt det overordnede ansvaret for Inn på tunet-løftet. Satstingen har vært på til sammen 18 mill. kr i perioden 2010–2012, med 15 mill. kr fra LMD og 3 mill. kr fra KMD. 53 prosjekter med til sammen 77 deltakende kommuner har fått støtte gjennom IPT-Løftet. De siste prosjektene blir avsluttet i løpet av 2015. IPT-Løftet har vært administrert av Innovasjon Norge, og fylkesmennenes landbruksavdelinger har hatt ansvar for markedsføring av ordningen overfor kommunene. De har også vurdert og anbefalt prosjektsøknader som Innovasjon Norge har behandlet. Faglig møtearena for Inn på tunet har også deltatt i utvikling av IPT-Løftet og bistått Innovasjon Norge i søknadsbehandlingen. Departementene har hatt den endelige godkjenningen av søknadene.

Hovedmålet med IPT-Løftet har vært å bidra til at: «Inn på tunet skal være en naturlig del av et variert og kvalitetssikret tjenestetilbud i kommunene, og å bidra til økt næringsutvikling i landbruket.» Selv om de fleste kommuner har IPT-tilbud, er mange av den oppfatning at potensialet for bruk av IPT på langt nær er tatt ut.

Denne evalueringen tar for seg hvordan IPT-Løftet er organisert, porteføljen av prosjekter i Løftet og gjennomføringen av disse. Vi har også lagt vekt på å identifisere suksesskriterier og barrierer mot økt bruk av IPT i kommunene, og gi innspill til sentrale myndigheter knyttet til eventuelle nye satsinger på utvikling av IPT i norske kommuner.

I prosjektet er det gjennomført litteraturgjennomganger, intervjuer med de ansvarlige departementer, Innovasjon Norge og representanter for fylkesmennene. Alle prosjektrapporter er gjennomgått, og det er gjennomført en spørreundersøkelse mot kommuner som har deltatt i Løftet. Det er videre gjennomført nærmere intervjuer med et utvalg kommuner og tilbydere som har deltatt i prosjekter finansiert av Løftet.

En referansegruppe med medlemmer fra Landbruks- og matdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Innovasjon Norge, Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Matmerk, Bondelaget og KS har fulgt prosjektet.

Evalueringen er gjennomført av Hege Kristin Sunde, Erik Holmelin og Morten Stenstadvold. Sistnevnte har vært prosjektleder. Prosjektet er kvalitetssikret av Gitte Haugnæss.

Stabekk, 15. september 2015

Agenda Kaupang AS

Sammendrag

Inn på tunet-Løftet (IPT-Løftet) ble vedtatt i jordbruksforhandlingene i 2009. Landbruks- og matdepartementet (LMD) og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) hadde det overordnede ansvaret for IPT-Løftet. Satstingen har vært på til sammen 18 mill. kr i perioden 2010–2012, med 15 mill. kr fra LMD og 3 mill. kr fra KMD. 77 kommuner med til sammen 53 prosjekter har fått støtte gjennom IPT-Løftet. De siste prosjektene blir avsluttet i løpet av 2015.

IPT-Løftets gjennomføring

Hovedmål for IPT-Løftet har vært å bidra til at: «Inn på tunet skal være en naturlig del av et variert og kvalitetssikret tjenestetilbud i kommunene, og å bidra til økt næringsutvikling i landbruket.» IPT-Løftet var ment å skulle bli det verktøyet som kunne gjøre planer om til praktisk samhandling.

Gjennom Løftet har en ønsket å stimulere og styrke lokalt og regionalt utviklingsarbeid med Inn på tunet. Målgruppen var kommunene, da en ønsket å utvikle etterspørselssiden for IPT-tjenester.

Delmål for IPT-Løftet var

1. å bidra til forankring av IPT i kommunale og regionale planer og strategier
2. å øke antall IPT-tilbud i kommunene, gjennom langsiktige samarbeidsavtaler mellom kjøper og tilbyder
3. å gi brukere av ulike tjenester et mangfoldig og kvalitetssikret tilbud tilpasset den enkeltes behov
4. å skape samarbeid og nettverk, og gi økt kompetanse hos kommunen og samarbeidspartnerne
5. å stimulere til næringsutvikling i landbruket ved at flere bønder får kunnskap om IPT som næring, og at eksisterende IPT-tilbud styrkes
6. å gi økt profilering og synliggjøring av tjenestetilbudet

Innovasjon Norge var ansvarlig for implementering og organisering av IPT-Løftet. Fylkesmanns-embetene hadde en sentral rolle i å informere om Løftet og være pådriver overfor kommuner i å utvikle prosjekter, samt behandle og prioritere søknader regionalt. Innovasjon Norge gjennomførte en nasjonal prioritering, i samråd med Faglig møtearena for Inn på tunet, og LMD og KMD tok den endelige beslutningen om tildeling. Forvaltningen av IPT-Løftet og de tilhørende prosjektmidlene vurderes i hovedsak som god, men med noen forbedringsmuligheter.

Gjennomgangen av prosjektrapporter fra prosjektene og resultatene fra en spørreundersøkelse rettet mot IPT-Løftet-prosjektene tegner et ganske positivt bilde av måloppnåelsen for IPT-Løftet. Spørreundersøkelsen bekreftet i stor grad dette bildet. Flere av fylkesmennene vi har intervjuet, som hadde en viktig rolle i IPT-Løftet, har et mer kritisk perspektiv på utfallet av prosjektene enn kommunene. Prosjektrapporter og svar i spørreundersøkelsen kan være noe preget av et ønske fra respondentene om å få fram de positive sidene ved prosjektet.

Vår vurdering av måloppnåelse for de 6 målene for IPT-Løftet for tre grupper: sluttbrukere, tilbydere og kjøpere, er som følger:

Bidra til forankring av IPT i kommunale og regionale planer og strategier

Dette målet angår først og fremst kommunene. De fleste IPT-Løftet-kommunene hadde IPT-tilbud i kommunene fra før, men tilbudet var ikke alltid godt forankret i planer og strategier. Løftet har bidratt til en klart bedre planforankring av IPT, særlig i brukersektorenes planverk. Vi vurderer derfor måloppnåelsen å være god.

Øke antall IPT-tilbud i kommunene, gjennom langsiktige samarbeidsavtaler mellom kjøper og tilbyder

Et økt antall tilbud har betydning for alle målgruppene. Vi ser at IPT-Løftet har ført til etablering av nye tilbud, men mange av dem falt bort når prosjektene utløp. IPT-Løftet har derimot i liten grad ført til etablering av langsiktige avtaler mellom tilbydere og kjøpere. Bruken av kortsiktige avtaler oppfattes av mange som en viktig barriere for videre utvikling av IPT. Vi vurderer måloppnåelsen til å være ganske dårlig.

Gi brukere av ulike tjenester et mangfoldig og kvalitetssikret tilbud tilpasset den enkeltes behov

Dette målet har særlig relevans for brukersektorene og sluttbrukerne av IPT-tjenester. Vi ser at IPT-Løftet i noen grad har bidratt til utvikling av tiltak som bidrar til mer mangfoldige og kvalitets-sikrede tilbud tilpasset den enkeltes behov. Samtidig er mange avvirket etter IPT-Løftet. Hovedårsaken oppgis å være kommunens økonomi. Målet er dermed bare delvis oppnådd.

Skape samarbeid og nettverk, og gi økt kompetanse hos kommunen og samarbeidspartnerne

Dette målet er først og fremst knyttet til spredning av kunnskap og kompetanse, overfor eksisterende og potensielle tilbydere og internt i aktuelle brukersektorer i IPT-Løftet-kommunene. IPT-Løftet har bidratt til økt kunnskap om og forståelse av hva IPT kan tilby. Nettverksaktiviteter har vært viktige komponenter i mange prosjekter. Vi vurderer dette målet å være oppnådd.

Stimulere til næringsutvikling i landbruket

Dette var ikke en vesentlig målsetting for IPT-Løftet. Sondering blant potensielle IPT-tilbydere har likevel vært et element i mange prosjekter. Enkelte nye tilbydere har også kommet til som følge av prosjektene. Siden mange tiltak ble avsluttet etter at prosjektperioden utløp, vil vi likevel bare vurdere dette målet som delvis oppfylt.

Gi økt profilering og synliggjøring av tjenestetilbudet

Økt profilering og synliggjøring av IPT-tilbud har heller ikke vært en sentral målsetting i IPT-Løftet. Gjennom spredning av kunnskap om IPT i IPT-Løftet-kommunene har en i noen grad bidratt til måloppnåelse. Vi vurderer målet som delvis oppnådd.

IPT-Løftets betydning for IPT

IPT-Løftet har bidratt med en rekke resultater som er relevante for myndighetenes satsing på IPT generelt. Dette omfatter:

- Utvikling av konsepter i form av å identifisere og konkretisere utvikling av nye tilbud
- Formidling av metodikk og erfaringer med utvikling av IPT
- Spredning av kunnskap om IPT både internt i kommunene og overfor potensielle tilbydere
- Utvikling av samarbeid og nettverk i IPT-Løftet-kommunene
- Utvikling av kunnskap av generell relevans for IPT
- Oppfølging og kvalitetssikring av IPT-tilbud

Suksessfaktorer for at IPT skal lykkes i kommunene som er identifisert gjennom prosjektet, er:

- Forankring hos rådmannen og kommunalsjefer, og da særlig i ledelsen for brukersektorene
- Bruk av IPT er ofte avhengig av ildsjeler. Det er viktig at ildsjelene får støtte og at det bygges systemer som tar over for ildsjelene, slik at disse ikke sliter seg ut og at ikke tiltaket blir avhengig av dem

- Det er viktig å være tydelig på hvem målgruppene for tilbudet er. Et for bredt tilbud uten tilstrekkelig faglig dybde skaper usikkerhet og gjør tilbudsprofilen utydelig
- En god organisatorisk ramme for relasjonen mellom kommunen, bruker og IPT-tilbyder er viktig
- I anskaffelsen av nye tilbud bør en vurdere muligheten for å kunne bruke utviklingskontrakter i sammenheng med utvikling av nye tilbud
- En viktig suksessfaktor er å kunne dokumentere effekter av IPT. Kan en vise at IPT har god effekt for sluttbruker, og samtidig er et kostnadseffektivt tiltak, vil en viktig barriere mot bruk av IPT være borte
- Mange kommuner mangler kompetanse i kjøp av denne typen tjenester. Den foreliggende håndboken for kjøp av IPT-tjenester kan således bidra til å senke terskelen for kommuners bruk av IPT. Mange tilbydere mangler også kompetanse i salg av tjenester til offentlig sektor

Videreføring av en statlig satsing på IPT?

Potensialet i IPT er på ingen måte tatt ut. Vi ser at det er grunnlag for videre innsats både lokalt og fra statlig hold for å utvikle IPT, både som tilbud til brukere med behov og som næringstiltak for landbruksnæringen.

Framtidens omsorgsbehov krever at kommunene må finne nye måter å levere tjenester på. Det vil ikke være mulig å tilfredsstille etterspørselen innenfor rammen av dagens tjenestestruktur. Det er dermed behov for å supplere og innovere. Statens fokus på fornying av offentlig forvaltning, forenkling og effektivisering samt kommunereform kan være en anledning til å utfordre de gjengse modellene for kommunal tjenesteproduksjon, hvor IPT kan inngå som et av flere "verktøy" i verktøykassen. Sentralt initierte tiltak og temaer som kan være aktuelle for å understøtte utviklingen av IPT, kan være:

- Opprettholde de nasjonale erfaringskonferansene og styrke de regionale nettverkene
- Det burde igangsettes tiltak for på en bedre måte enn i dag å dokumentere effekter for sluttbrukere og kostnadseffektiviteten i IPT
- Det er et behov for å opprettholde en ordning med økonomiske støttetiltak, gjerne for lengre perioder enn tre år
- IPT ses av mange først og fremst som et tiltak for landbruksnæringen. Det er behov for et sterkere engasjement fra de overordnede myndigheter i sektorene som skal kjøpe IPT-tjenester
- Det er en rekke formelle rammer rundt IPT som kan fungere som barrierer mot økt bruk. Dette gjelder anskaffelser, hvordan sikre at IPT leverer tilbud som ivaretar lov- og forskriftskrav og behovet for langsiktige avtaler mellom tilbyder og kjøper. IPT leverer i dag først og fremst tjenester til kommunene, mens NAV og Bufetat også kunne vært brukere i større grad. Regelverket rundt kjøp av IPT-tjenester fra NAV og Bufetat oppfattes av mange som en barriere mot dette.
- Staten kan rette oppmerksomhet mot spesifikke tiltakstyper som en ønsker tilbud på, som f.eks. tidlig demens, frafall i skolen og integrering.

1 Bakgrunn og mål for prosjektet

1.1 Inn på Tunet

Inn på tunet (IPT) er «tilrettelagte og kvalitetssikrede velferdstjenester på gårdsbruk. Tjenestene skal gi mestring, utvikling og trivsel. Aktiviteten i tjenestetilbudet er knyttet opp til gården, livet og arbeidet der».

Opprinnelig ble det brukt ulike begreper om gårdsbruksbaserte velferdstjenester, som Grønn omsorg, Gården som pedagogisk ressurs og Levende skole. IPT ble innført som samlebegrep i 2001. For å kunne benytte begrepet IPT og logoen til IPT, må tilbyderer være godkjent av Matmerk. Det er pr. februar 2015 i underkant av 390 gårder som er godkjent som IPT-gårder og rundt 200 som er under godkjenning. I SSBs landbrukstelling fra 2010 ble det totalt registrert 873 gårder i Norge som leverte IPT-lignende tjenester. Det er i hovedsak kommuner som kjøper IPT-tjenester.

Tilbud som IPT leverer, er

- tilbud til barn og ungdommer som trenger andre typer opplæringsarenaer, som både gir voksenkontakt og læring gjennom praktiske oppgaver
- arbeidstrening i form av gårdsrelaterte arbeidsoppgaver
- tjenester for brukere av psykisk helsevern, rusomsorg, kriminalomsorg og andre som kan ha nytte av omsorgsopplegg tilknyttet gården
- dagtilbud for aktive eldre og eldre med tidlig demens – målet er at kontakt med dyr og fysisk aktivitet skal bidra positivt i hverdagen, og også tilby avlastning for pårørende

I den gjeldende handlingsplanen for IPT¹ legger regjeringen til grunn at det særlig skal arbeides med IPT-tilbud innenfor tre hovedområder:

- Aktivitetstilbud til personer med demens
- Pedagogisk tilbud til grunnskole og voksenopplæring
- Arbeidsrettede tilbud innenfor psykisk helse og rusomsorg

I planen fremheves også at erfaringene fra IPT-Løftet vil være et viktig bidrag til videre arbeid med utvikling av tilbudet. Innovasjon Norge skulle i løpet av 2015 sørge for gjennomføring av en evaluering av IPT-Løftet. Resultatet fra denne evalueringen skal brukes i utvikling av retningslinjer og informasjonsmateriell, og evalueringen vil også danne basis for eventuell videre utvikling og videreføring av kommunerettet satsing i regi av KMD og LMD.

1.2 Inn på tunet-Løftet

På tross av en gradvis vekst i tilbud og bruk av IPT, har en erfart at kommunene – som den største kjøpergruppen for IPT-tjenester – i varierende grad innarbeidet IPT som strategi i sine planer og virksomheter. Kommunene inngikk stort sett kortvarige avtaler med tilbyderne, og sett fra landbrukets side, var dette en flaskehals for langsiktighet og investeringsvilje. Kjøpersiden av IPT-tjenester var ofte basert på ildsjeler, med personlig kunnskap om ordningen. Når ildsjelene forsvant, forsvant gjerne tilbudet også.

¹ Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet. Inn på tunet. Handlingsplan 2013–2017.

I en utredning² av Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning gis det en god oppsummering av situasjonen: "Etterspørselssiden, primært kommunene, gir uttrykk for åpenhet for IPT, gjennomgående positive erfaringer, men virker samtidig passiv og avventende."

IPT-Løftet ble vedtatt i jordbruksforhandlingene i 2009. LMD og KMD har det overordnede ansvaret for IPT-løftet. Satstingen har vært på til sammen 18 mill. kr i perioden 2010–2012, med 15 mill. kr fra LMD og 3 mill. kr fra KMD. 77 kommuner med til sammen 53 prosjekter har fått støtte gjennom IPT-løftet. De siste prosjektene blir avsluttet i løpet av 2015.

Hensikten med IPT-Løftet var å stimulere og styrke lokalt og regionalt utviklingsarbeid med Inn på tunet. Målgruppen var kommunene, og én eller flere kommuner måtte stå som prosjekteiere. Det var en forutsetning at landbruket skulle ha en aktiv rolle. Dette kunne skje gjennom etablerte IPT-tilbydere, potensielle nye IPT-tilbydere og/eller landbrukets organisasjoner.

Hovedmålet for IPT-Løftet har vært å bidra til at: «Inn på tunet skal være en naturlig del av et variert og kvalitetssikret tjenestetilbud i kommunene, og å bidra til økt næringsutvikling i landbruket.» IPT-Løftet var ment å skulle bli det verktøyet som kunne gjøre planer om til praktisk samhandling.

Delmål for IPT-Løftet var

1. å bidra til forankring av IPT i kommunale og regionale planer og strategier
2. å øke antall IPT-tilbud i kommunene, gjennom langsiktige samarbeidsavtaler mellom kjøper og tilbyder
3. å gi brukere av ulike tjenester et mangfoldig og kvalitetssikret tilbud tilpasset den enkeltes behov
4. å skape samarbeid og nettverk, og gi økt kompetanse hos kommunen og samarbeidspartnerne
5. å stimulere til næringsutvikling i landbruket ved at flere bønder får kunnskap om IPT som næring, og at eksisterende IPT-tilbud styrkes
6. å gi økt profilering og synliggjøring av tjenestetilbudet

Tiltak det kunne søkes støtte til, var

1. tiltak der IPT-Løftet bidrar til å imøtekomme lokale og sentrale politiske styringsdokumenter (både nærings- og omsorgsplaner)
2. utvikling og forankring av IPT i kommunen, med sikte på økt tilbud av IPT-tjenester
3. nye samarbeidsformer og nye aktører som tidligere ikke er benyttet innen IPT
4. tiltak som fører til gode og langsiktige samarbeidsformer/partnerskapsavtaler mellom kjøper og tilbyder
5. tverrfaglig kompetanseheving i kommunene og i verdikjeden

I programnotatet for IPT-Løftet³ henvises det til at det offentlige gjennom IPT ville få en ny arena til å løse både forebyggende arbeid og lovpålagte oppgaver. Gjennom Løftet ville kommunene få et verktøy for å utvide sin tjenesteportefølje, og utvikle gode IPT-tjenester. Løftet skulle bidra til å styrke kommunenes kompetanse om IPT-tilbud og tjenester, og gi økt verdiskaping. Satsingen vil således bidra til tjenesteutvikling, næringsutvikling og verdiskaping lokalt. Dette vil igjen kunne bidra til å sikre arbeidsplasser og bosetting.

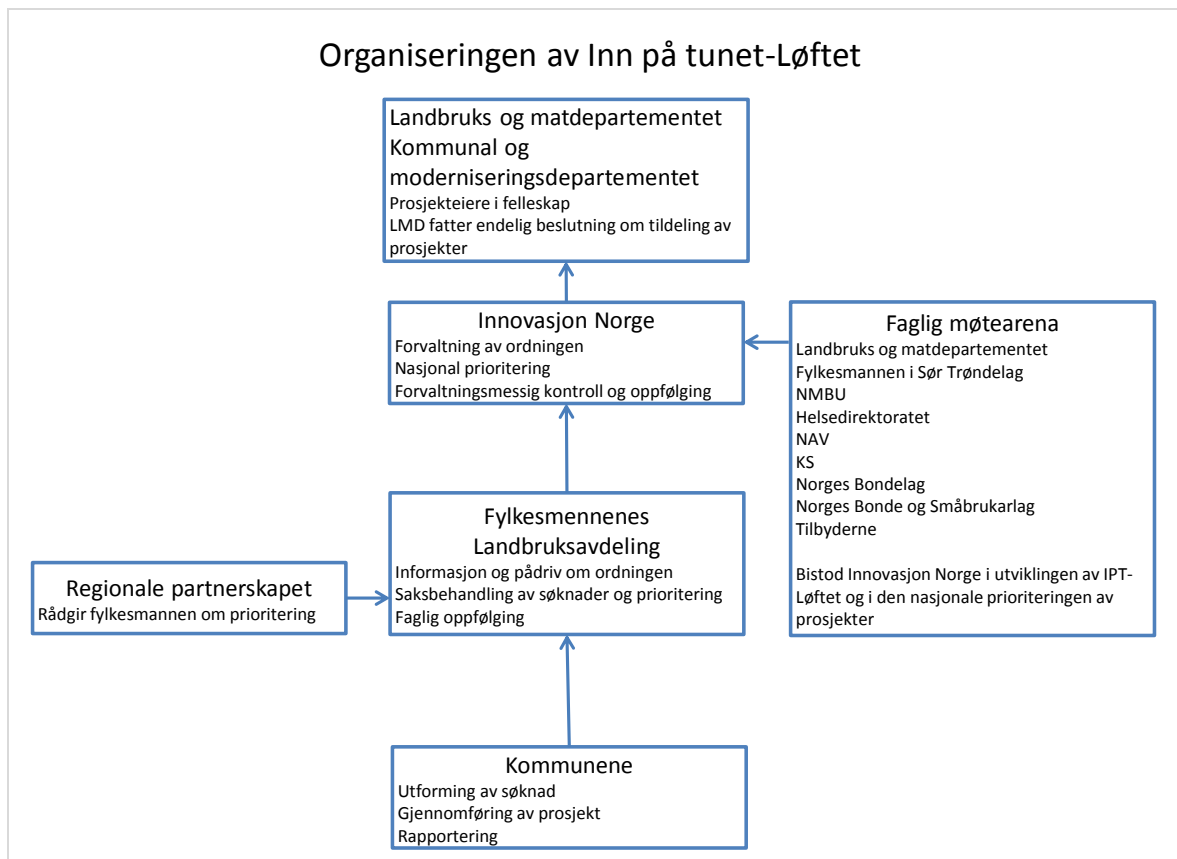
Innovasjon Norge var ansvarlig for utvikling, implementering og organisering av IPT-Løftet. Fylkesmannsembetene hadde videre en sentral rolle i å informere om Løftet og være pådriver overfor kommuner i å utvikle prosjekter, samt behandle og prioritere søknader regionalt. Innovasjon

² Aktør- og markedsanalyse av Inn på tunet. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, 2013

³ Programnotat for IPT-Løftet 2010–2011, Innovasjon Norge

Norge gjennomførte en nasjonal prioritering, Faglig møtearena for IPT bistod i utviklingen av IPT-Løftet og i den nasjonale prioriteringen av prosjekter. LMD og KMD tok den endelige beslutningen om tildeling.

Figuren under viser organiseringen av IPT-Løftet, med deltagende aktører og deres roller.

Figur 1.1 Organisering og roller i IPT-Løftet

2 Mandat og metode

2.1 Mandatet for evalueringen

I mandatet for evalueringen pekes det på følgende sentrale spørsmål som evalueringen skal gi svar på. Evalueringen skal

- vurdere rasjonale (hensikten/formålet) for IPT og IPT-Løftet
- vurdere målstrukturen for IPT-Løftet
- vurdere organiseringen av IPT-Løftet
- vurdere gjennomføringen av IPT-Løftet
- vurdere måloppnåelse for enkeltprosjekt
- vurdere måloppnåelse for IPT-Løftet
- identifisere suksesskriterier
- identifisere flaskehalser
- gi tilrådinger for arbeidet i den enkelte kommune
- gi tilrådinger om behov for særskilt innsats som for eksempel IPT-Løftet
- eventuelt også gi tilrådinger om utforming, innretning og organisering på særskilt innsats

Videre er det ønsket at de fire første delmålene for IPT-Løftet skal prioriteres i evalueringen. Dette omfatter

1. å bidra til forankring av IPT i kommunale og regionale planer og strategier
2. å øke antall IPT-tilbud i kommunene, gjennom langsiktige samarbeidsavtaler mellom kjøper og tilbyder
3. å gi brukere av ulike tjenester et mangfoldig og kvalitetssikret tilbud tilpasset den enkeltes behov
4. å skape samarbeid og nettverk, og gi økt kompetanse hos kommunen og samarbeidspartnerne

Fokus er dermed lagt på betydningen av IPT-Løftet for forankring og bruk av IPT i et kommunalt perspektiv, og mindre på IPT som næringsutvikling for landbruket. De to siste målene, som omhandler stimulering til næringsutvikling i landbruket og å gi økt profilering og synliggjøring av tjenestetilbudet, er dermed ikke prioritert.

Delmål 3 omhandler sluttbrukerne av IPT-tjenester, det vil si de som får og benytter de tilbudene IPT-gårdene tilbyr. Dette er enkeltindivider med særlige behov som har fått vedtak om et tilbud. Det er forsket lite på effektene for sluttbrukerne av IPT som grupper, men det finnes en rekke eksempler og suksesshistorier. Felles for disse er at de er historier om enkeltindivider som ikke nødvendigvis gir grunnlag for å trekke generaliserbare konklusjoner om tilbudet. Sluttbrukernivået er ikke primærmålgruppen for denne evalueringen, men gjennom prosjektet har vi rettet oppmerksomhet mot eksempler på systematisk dokumentasjon av effekter for brukerne.

2.2 Metode

Tabellen under gir en oversikt over metoder som er brukt i prosjektet, og i hvilke deler av prosjektet disse er brukt.

Tema	Metoder			
	Dokumentgjennomgang	Database	Intervjuer	Spørreundersøkelse
Utvikling av undersøkelsesopplegg	x		x	
Bakgrunn, mål og motivasjon	x		x	
Utforming, organisering og forvaltning	x		x	x
Resultater av prosjektene	x	x	x	x
Effekter av tiltaket	x	x	x	x

Dokumentgjennomgangen har omfattet gjennomgang av relevant dokumentasjon i tilknytning til IPT og IPT-Løftet. Dette omfatter stortingsmeldinger, planer og strategier for IPT og IPT-Løftet, diverse rapporter, veiledere mv.

Innledningsvis ble det gjennomført intervjuer med representanter for departementene (LMD og KMD), Innovasjon Norge, enkelte fylkesmannsembeter, kommuner og noen IPT-tilbydere for å få bedre kunnskap om IPT-Løftet og grunnlag for utvikling av videre undersøkelsesopplegg.

Videre er det gjennomført oppfølgingsintervjuer med departementene og til sammen ni fylkesmanns-embeter, med særlig vekt på bakgrunn og motivasjon for IPT-Løftet, organisering og forvaltning.

Det var i utgangspunktet tenkt bare å intervju fire–fem fylkesmenn om deres rolle i IPT-Løftet, og deres erfaringer med utforming av prosjektet, organisering av dette og med forvaltningen av midlene. Etter ønske fra oppdragsgiver ble imidlertid antall intervjuer økt til ni. Det ble i utgangspunktet valgt ut de fylker som hadde flest igangsatte prosjekter i IPT-Løftet, slik at de ni intervjuene dekket til sammen 30 (av 53) gjennomførte prosjekter, med et støttebeløp på vel 10,1 mill. kr (av 18 mill. kr). Intervjuobjektene fikk, om de ønsket det, anledning til å forberede seg, lese prosjektmappene og sjekke dagens status for sine prosjekter.

Vi har gjennomgått prosjektdokumentasjon og rapporter fra samtlige prosjekter som har fått støtte. Data fra disse har blitt samlet i en database, som er brukt til å analysere prosjektporteføljen langs dimensjoner som

- formål
- målgrupper
- størrelse
- varighet
- deltakere/kommuner
- tematisk innretting
- forankring
- plass i verdikjeden

Det ble også gjennomført en spørreundersøkelse blant kontaktpersoner i prosjektene og rådmenn i kommuner som deltok i prosjektene. Undersøkelsen bestod av spørsmål med faste svaralternativer, påstander som respondentene måtte ta stilling til og åpne spørsmålsfelt hvor respondentene selv kunne skrive inn innspill. Mange av prosjektene har flere deltakende kommuner. I utgangspunktet ble derfor også undersøkelsen sendt til rådmennene i alle kommunene som var med i prosjektene. Vi fikk svært få svar fra rådmenn i kommuner som ikke var direkte involvert i prosjektet med kontaktperson. Ettersom disse rådmennene nok vil ha stor avstand til prosjektet, valgte vi derfor å ta disse ut av utvalget. Det ble dermed sendt ut skjema til 49 kontaktpersoner og 40 rådmenn, i alt 81⁴ kommuner. Vi fikk inn 49 svar (54 %), fra henholdsvis 31 kontaktpersoner og 18 rådmenn.

⁴ Noen kommuner hadde flere prosjekter

På basis av den foregående informasjonsinnhenting og dialog med prosjektets referansegruppe ble en tematisk oppfølging mot et utvalg kommuner og IPT-tilbydere gjennomført i form av telefonintervjuer. I alt ble seks kommuner og syv tilbydere kontaktet.

Temaene som ble tatt opp, var

- styringsdialog/oppfølging mellom tilbyder og kommune
- forankring i styrende organer
- hvordan engasjere brukersektorene (Pleie og omsorg, RUS/Psykiatri, Barnevern, NAV, Oppvekst/utdanning)
- IPT som integrert tilbud
- anskaffelser – utfordringer og muligheter
- langsiktige avtaler
- kompetansebehov
- effekter for brukerne
- suksesskriterier/barrierer
- innspill til utvikling av IPT-Løftet

Resultatene fra den tematiske oppfølgingen vil flettes inn i drøftingene i kapittel 5 og 6.

2.3 Rapportens videre oppbygging

I kapittel 3 ser vi nærmere på gjennomføringen av prosjekter finansiert av IPT-Løftet i kommunene. Vi vil først redegjøre for sentrale karakteristika ved prosjektene, slik disse framkommer gjennom prosjektenes rapportering til Innovasjon Norge. Videre presenterer vi resultatene fra spørreundersøkelsen, rettet mot kontaktpersoner og rådmenn i kommuner som har hatt prosjekter gjennom IPT-Løftet. I kapittel 4 drøfter vi i hvilken grad IPT-Løftet kan sies å ha nådd sine mål. I kapittel 5 gis innspill til suksesskriterier for vellykket bruk av IPT i kommunene. I kapittel 6 presenterer vi forslag til statlige initiativer knyttet til videre satsing på utvikling av IPT. I kapittel 7 tar vi for oss utformingen av IPT-Løftet, og organiseringen og forvaltningen av Løftet, som er gjennomført av fylkesmennene og Innovasjon Norge. Dette vurderes ut fra vurderingskriterier for tilskuddsforvaltning.⁵

⁵ Se vedlegg 1

3 Gjennomføring og resultat av prosjektene

3.1 Innledning

I denne delen av rapporten ser vi nærmere på gjennomføringen av prosjekter finansiert av IPT-Løftet i kommunene. Vi vil først redegjøre for sentrale karakteristika ved prosjektene, slik disse framkommer gjennom prosjektenes rapportering til Innovasjon Norge. Dette omfatter prosjektenes forankring, mål og innretting, og vurdering av måloppnåelse. Disse dataene ble samlet i en database og analysert av oss.

Videre presenterer vi resultatene fra en spørreundersøkelse rettet mot kontaktpersoner og rådmenn i kommuner som har hatt prosjekter gjennom IPT-Løftet. Dette omfatter markedsføring av IPT-Løftet, politisk forankring av IPT i kommunene, i hvilken grad IPT-Løftet har bidratt til samarbeid og nettverk. Videre gjengir vi synspunkter fra respondentene på IPT generelt, og på IPT-Løftet spesielt.

3.2 Beskrivelse av databasen, og funnene derfra

Det var totalt 53 prosjekter som fikk innvilget prosjektmidler. Søknadene til alle prosjektene som fikk innvilget midler, ble gjennomgått, og funnene ble registrert i en database. Det var fem prosjekter som av ulike årsaker fikk inndratt alle midlene sine. De fleste prosjektene var avsluttet da evalueringen startet, og alle sluttrapportene på disse prosjektene er gjennomgått. I et fåtall prosjekter som blir avsluttet innen utgangen av 2015, ble delprosjektrapportene gjennomgått.

3.2.1 Registrert informasjon i databasen

Ved gjennomgang av rapportene ble vurderingen av de beskrevne resultatene dokumentert i en database. Ved gjennomgang av søknadene plukket vi ut informasjon som ble lagt i samme database. Det ble satt opp en rekke parametere det var ønskelig å evaluere på. På noen av parametrene var det ikke mulig å få fullstendige data på alle prosjektene på grunn av manglende informasjon. Følgende informasjon ble forsøkt kartlagt i databasen:

- Deltakende kommuner
- Målgruppe
- Antall målgrupper i hvert prosjekt
- Varighet på prosjektene
- Søknadsbeløp
- Bevilget beløp
- Kontaktpersoner og kontakthinformatjon i kommuner og hos tilbyder
- Har kommunen allerede IPT?
- Hvilke tjenestoområder prosjektet var forankret i hos kommunene
- Forankring utenfor kommunen
- Mål og hensikt med prosjektet
- Prosjekttype i henhold til IPT-Løftet- kriterier
- Markedsutvikling (bestiller- eller leverandørutvikling)
- Hvor mange nye plasser har tilbudet bidratt til?
- Organisering og ansettelsesforhold
- Ble mål og hensikt med prosjektet oppnådd?
- Resultater
- Effekter for brukere
- Kritiske suksessfaktor
- Annet/spesielle forhold

Det er flest enkeltkommuner i prosjektporteføljen. 37 av prosjektene har 1 kommune, 3 prosjekter har 2 kommuner, 5 prosjekter har 3 kommuner, og 1 prosjekt har 6 kommuner. Noen kommuner har flere prosjekter. Tromsø hadde f.eks. 3 prosjekter. Totalt 77 kommuner er med i 53 prosjekter. Antall involverte tilbydere varierer også i prosjektene.

Varigheten i prosjektene er 1–3 år: 20 var ettårige, 17 var toårige mens de resterende 16 var treårige.

Prosjektstørrelse varierte fra ca. 30 000 til 800 000 kr. Gjennomsnittlig prosjektstørrelse var omtrent 200 000 kr.

8 av prosjektene som har oppgitt det, hadde ikke IPT-tilbud i kommunene fra før. 8 prosjekter har ikke oppgitt om de hadde IPT-tilbud eller ikke.

3.2.2 Målgruppe for prosjektene

Målgruppene for prosjektene har vært ulike, og i programnotatet ble følgende brukergrupper nevnt som aktuelle for IPT:

- Demens
- Skole og pedagogiske tilbud
- Psykisk helse og rusomsorg, men vekt på videreutvikling av arbeidsrettede tilbud, spesielt Grønt arbeid
- Integrering innvandrere og flyktninger
- Kriminalomsorg og forebygging av kriminalitet

På bakgrunn av søknadene har vi i databasen registrert hvilken målgruppe prosjektet er rettet mot. Halvparten av prosjektene (27 prosjekter) hadde 1 målgruppe for prosjektet. 9 av disse hadde demens som målgruppe, og 12 hadde barn og unge som målgruppe. Halvparten (26 prosjekter) hadde flere målgrupper i prosjektet. Demens var målgruppen i totalt 16 prosjekter, og barn og unge var målgruppen i totalt 18 prosjekter. Det var oppgitt en rekke ulike målgrupper i prosjektene samlet sett, og disse er gjengitt i tabellen nedenfor:

Tabell 3.1 Oversikt over temaer og målgrupper i IPT-Løftet

Områder	Målgrupper
Pleie og omsorg	• Yngre demens • Demens • Rehabilitering • Eldre på sykehjem • Autister • Multifunksjonshemmede
Helse og velferd	• Psykiatri • Rus • Støttekontakt og tjenestemottakere
Barn og unge	• Barnehage
Skole	• Tilrettelagt undervisning ◦ Barneskole ◦ Ungdomsskole ◦ Videregående skole
NAV	• Arbeidstrening

Områder	Målgrupper
Flyktningtjenesten	Mindreårige flyktninger
Barnevern	Avlastning
Rus/kriminalomsorg	- Arbeidstrening - Rehabilitering
Innbyggere	Livsstilssykdom

Som vi ser, er det et svært bredt sett av brukere som tiltakene er innrettet mot. Dette er i tråd med intensjonene i ordningen.

3.2.3 Organisatorisk forankring av prosjektene i kommunene

Med utgangspunkt i prosjektsøknadene og sluttrapportene har vi sett på hvor prosjektene er forankret i kommunene. 60 % av alle prosjektene var forankret i landbruk. Landbruk har ikke brukere som benytter seg av IPT-tilbud, men er mer rettet mot tilbyderne.

Flere av de 53 prosjektene var forankret i flere enn ett tjenesteområde i kommunen, jf. neste tabell.

Tabell 3.2 Andel prosjekter som er forankret i de ulike tjenestene. Mange prosjekter var forankret flere steder. (N = 53)

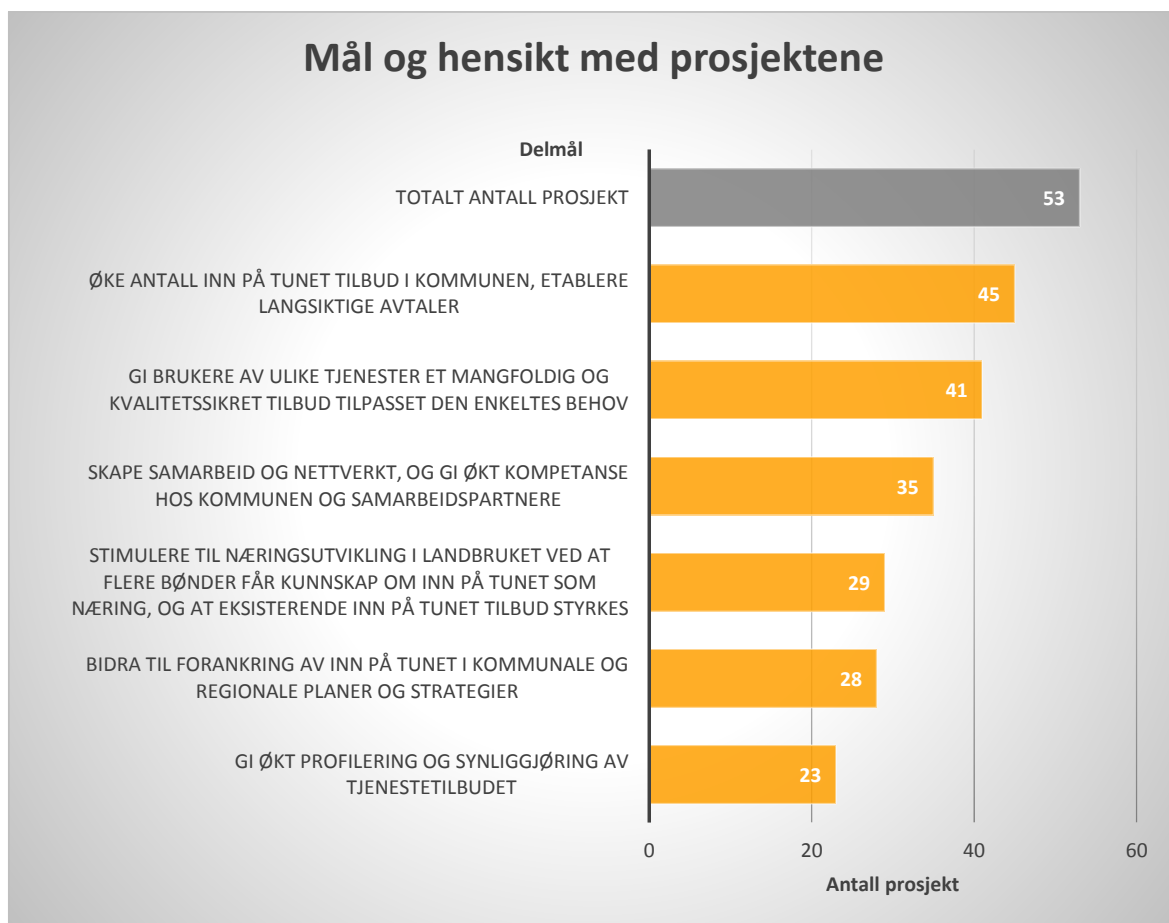
Prosjektets forankring	Andel
Landbruk	60 %
Pleie og omsorg	53 %
Skole og oppvekst	51 %
Psykisk helse	45 %
NAV/Rus	36 %
Samfunnsavdelingen	9 %
Kultur og fritid	9 %
Økonomi og organisasjon	8 %
Annet	2 %

En stor andel av prosjektene er forankret i tjenesteområdene pleie og omsorg, skole og psykisk helse. 10 av prosjektene hadde også deltakelse fra næringsorganisasjoner i landbruket. 37 oppgir å ha en eller flere IPT-tilbydere med i prosjektet.

3.2.4 Gjennomgang av søknadene

Mål og hensikt med prosjektet vurdert opp mot delmålene i Inn på tunet-Løftet

Hovedmålet med IPT-Løftet var at: «Inn på tunet skal være en naturlig del av et variert og kvalitetssikret tjenestetilbud i kommunene, og bidra til økt næringsutvikling i landbruket.» I tillegg var det formulert seks delmål (ref. kap. 1.2). I søknadene redegjorde søker for målene med tiltaket. Figuren under viser hvor mange prosjekter som etter en skjønnsmessig vurdering var innrettet mot de forskjellige delmålene.

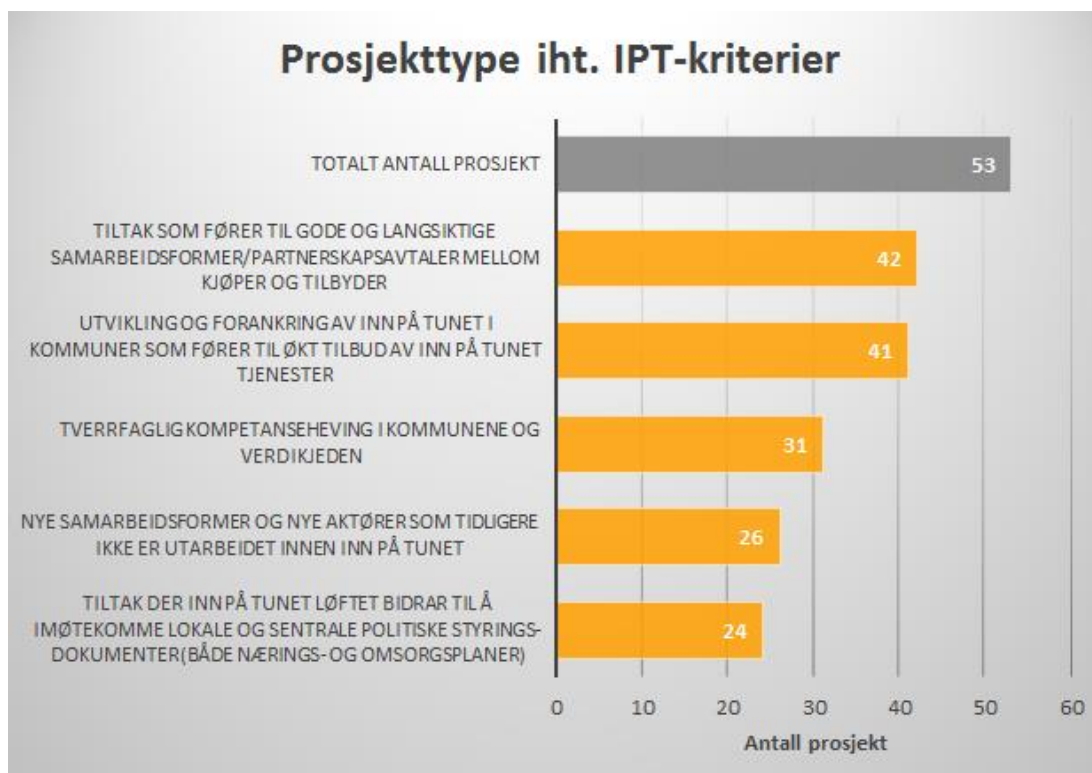
Figur 3.1 Antall prosjekter som var innrettet mot de ulike delmålene i IPT-Løftet. Prosjektene kunne være innrettet mot flere mål (N = 53)

De fleste prosjektene var innrettet mot flere enn ett delmål. Vi ser at 45 prosjekter var innrettet mot delmålet om å øke antall tilbud gjennom langsiktige avtaler. 41 prosjekter var innrettet mot delmålet om å gi brukere et mangfoldig og kvalitetssikret tilbud, tilpasset den enkeltes behov. 35 prosjekter hadde mål om å skape samarbeid og nettverk og/eller gi økt kompetanse hos kommunen og samarbeidspartnere.

En kan også gjøre en grovere inndeling gjennom å vurdere i hvilken grad prosjektet oppfattes å være innrettet mot leverandørutvikling, det vil si å stimulere landbruket til å utvikle IPT-tiltak eller om prosjektet kan oppfattes å være rettet mot bestillerutvikling, altså å mobilisere kjøpersiden (kommunene). Slikt vi ser det, er det omtrent en 50/50-fordeling for disse dimensjonene.

Prosjekttipe i henhold til Inn på tunet-Løftet-kriterier

I prosjektsøknaden ble det opplyst om hva som var målet og hensikten med prosjektet. Det ble oppgitt noen kriterier for å søke om støtte hos IPT-Løftet. Mange av prosjektsøknadene oppfylte flere kriterier. Nedenfor gis en oversikt over prosjektenes mål opplyst om i prosjektsøknaden.

Figur 3.2 Antall prosjekter som oppfylte de ulike kriteriene som ble satt for å søke tilskudd. Prosjektene kunne oppfylle flere kriterier (N = 53)

Vi ser at 42 prosjekter oppfylte kriteriet om å ha et prosjekt med tiltak som førte til gode og langsiktige samarbeidsformer/partnerskapsavtaler mellom kjøper og tilbyder. 41 prosjekter oppfylte kriteriet om å ha mål om utvikling og forankring av IPT i kommunen som fører til økt tilbud av IPT-tjenester. Halvparten eller flere av prosjektene oppfylte også de andre kriteriene.

3.2.5 Gjennomgang av sluttrapporter med hensyn til måloppnåelse

I gjennomgangen av prosjektene leste vi sluttrapportene til prosjektene, og vurderte ut fra dem hvilke delmål i IPT-Løftet som faktisk ble oppnådd. Det var ikke en mal for hvordan rapportene skulle utformes, og kvaliteten på sluttrapportene var svært variabel. For noen prosjekter var det krevende å evaluere den reelle måloppnåelsen. Det er også sannsynlig at kommunene i skriving av rapportene la vekt på en positiv framstilling av prosjektet.

Antall prosjekter der mål og hensikt med prosjektet ble nådd

Sluttrapporten inneholder informasjon om selvpoplevd måloppnåelse. Vi har i gjennomgangen forsøkt å skille mellom delvis og full måloppnåelse. Nedenfor er det angitt antall prosjekter som har nådd de ulike delmålene i IPT-Løftet.

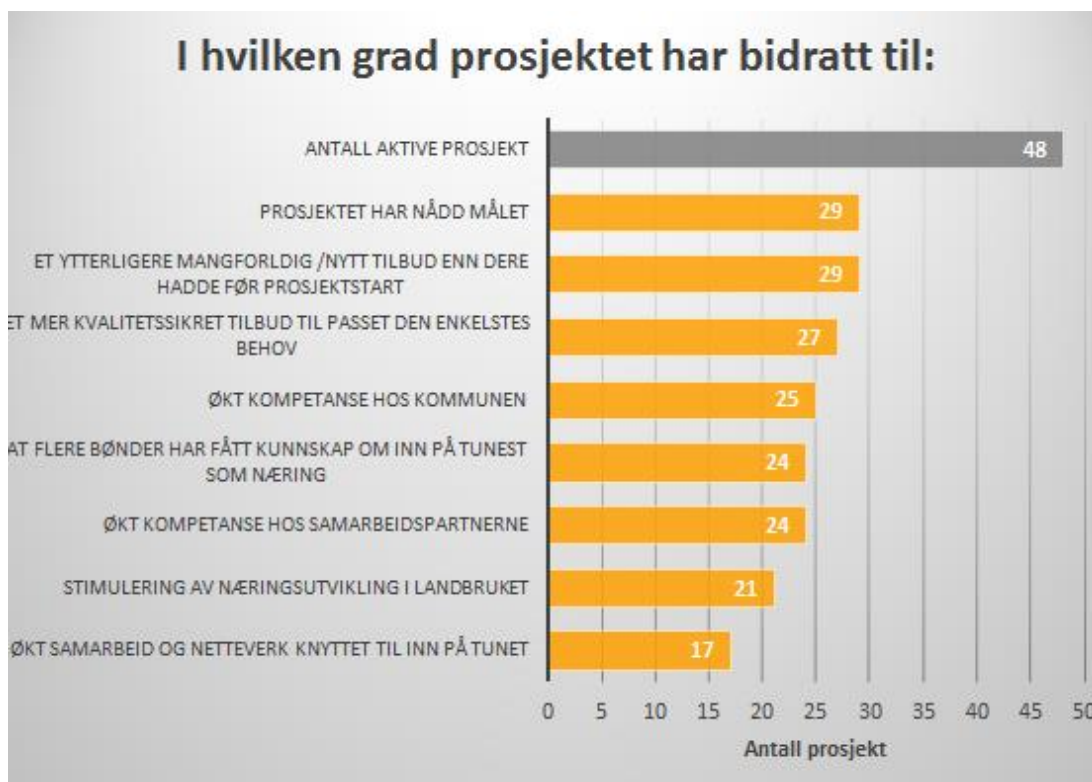

Figur 3.3 Antall prosjekter der mål og hensikt med prosjektet ble oppnådd. Mange prosjekter hadde flere mål (N = 53)

Vi ser at delmål om å øke antall tilbud og etablere langsiktige avtaler, og delmål om å skape samarbeid og nettverk og øke kompetanse, er de de målene hvor flest prosjekter oppgir full eller delvis måloppnåelse.

I hvilken grad prosjektet har bidratt til å nå kriteriene i Inn på TUNET-Løftet

I gjennomgangen er både oppfyllelse av kriteriene og måloppnåelsen vurdert. Både kriteriene og målene kan brytes ned til mindre delmål. Neste figur viser resultater fra gjennomgangen. Kriteriene og delmålene er noe forenklet. Av 48 aktive prosjekter ser vi at 29 prosjekter har nådd det opprinnelige målet de hadde ved prosjektstart.

Figur 3.4 Vurdering av måloppnåelse i prosjektene

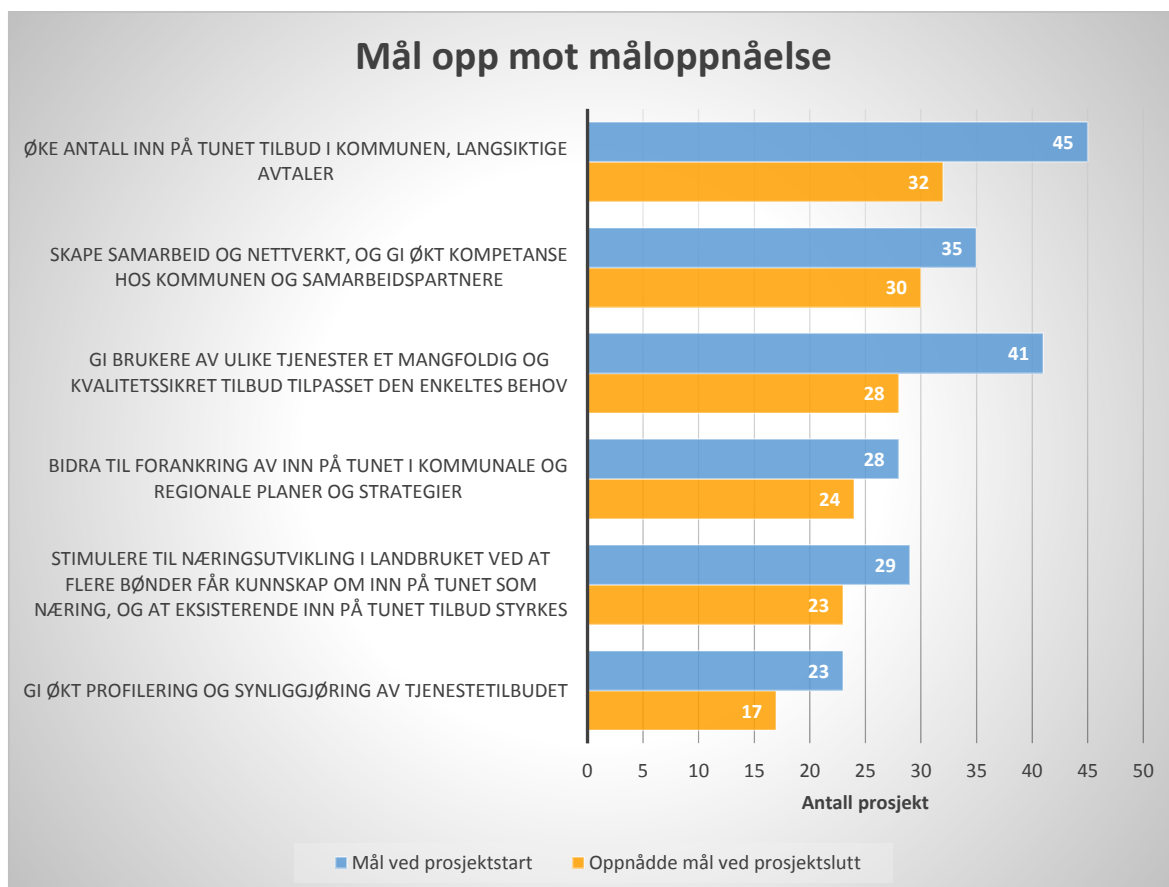
29 prosjekter vurderes å ha oppnådd målet om et ytterligere mangfoldig eller nytt tilbud ved prosjektslutt. Rundt halvparten av prosjektene har nådd målet om

- et mer kvalitetssikret tilbud tilpasset den enkeltes behov
- økt samarbeid og nettverk knyttet til IPT
- flere bønder med kunnskap om IPT som næring
- økt kompetanse hos samarbeidspartnere og kommune

29 prosjekter (55 %) vurderes å ha nådd målet de opprinnelig satte ved prosjektstart. Nedenfor vil vi se at flere av prosjektene fikk synergier som gjorde at også andre mål i IPT-Løftet ble oppnådd.

Mål for prosjektet og oppnådde mål

Prosjektene rapporterer varierende grad av måloppnåelse. Neste figur viser forholdet mellom mål og måloppnåelse, basert på oppgitte målsettinger i søknadene og rapportert måloppnåelse i prosjektrapportene. Den blå søylen viser antall prosjekter som hadde delmålet som ett av målene i prosjektet. Den oransje søylen viser antall prosjekter hvor rapporteringen henviser til resultater knyttet til delmålene. Det er flere prosjekter som rapporterer resultater som også kan knyttes til målsettinger prosjektet ikke hadde definert som mål i søknaden om prosjektmidler.

Figur 3.5 Antall prosjekter som hadde de ulike delmålene, og antall prosjekter som har innfridd delmålene

Vi ser at måloppnåelse knyttet til oppgitte delmål var lavest på delmålene om å øke antall IPT-plasser med langsiktige avtaler og å gi brukerne et mangfoldig og kvalitetssikret tilbud tilpasset den enkeltes behov. 45 prosjekter har oppgitt etablering av langsiktige avtaler som målsetting, mens bare 32 oppgir å ha fått resultater på dette området. 41 prosjekter har oppgitt tjenesteutvikling som mål, mens 28 oppgir å ha nådd dette målet. Det var på disse punktene ambisjonene også var høyest.

I gjennomgangen av rapportene lette vi også etter kritiske suksessfaktorer, som gjengis her:

- God forankring i kommunens ledelse
- Tidlig kontakt med en svært interessert gårdbruker
- Behov for tilbud til yngre demente
- Har brukt nettsidene til Innovasjon Norge flittig og brukt anbefalingene som står der
- Kontinuerlig informasjon om fremdrift
- Godt og tett samarbeid med gårdbruker har resultert i gode løsninger
- Felles studiebesøk
- Ildsjeler
- Gårdbruker må være offensiv og vurdere grundig om dette er noe de virkelig vil
- God informasjon over lengre tid til kommunene for at de får øynene opp for IPT
- Synliggjøre alternativkostnaden ved ikke å gi et IPT-tilbud
- Informasjon i nærmiljøet til brukergrupper, kjøpegruppene og tilbyderne
- Tett samarbeid mellom aktuell skole og IPT er en forutsetning for god kvalitet på tilbudet overfor den enkelte elev

- I samarbeids- og ansvarsgruppemøter for enkeltelever må skolen sørge for at IPT er representert, eventuelt at det foreligger en skriftlig redegjørelse fra IPT
- For å utvikle et godt IPT-tilbud kreves det god koordinering og tverrfaglig samarbeid

Prosjektrapportene ga i liten grad grunnlag for å anslå i hvilken grad IPT-Løftet reelt har bidratt til økning i antall IPT-plasser. Mange rapporter oppgir at det er etablert nye tilbud, men hvor mange plasser dette dreier seg om, er til dels svært vanskelig å fastslå. I noen rapporter nevnes antall plasser, i andre antall brukere, mens andre rapporter igjen ikke sier noe om antallet. Dette understøtter at det burde vært en tydeligere rapportering av måloppnåelse. Sluttrapportene burde vært utformet på en ensartet måte, slik at kvalitative og kvantitative vurderinger av måloppnåelse kunne gjennomføres.

3.3 Spørreundersøkelse rettet mot kommuner i IPT-Løftet

Det ble gjennomført en spørreundersøkelse rettet mot kontaktpersoner for IPT-Løftet og rådmenn i alle kommunene som har deltatt i IPT-Løftet. Mange av prosjektene har flere deltakende kommuner. I utgangspunktet ble derfor også undersøkelsen sendt til rådmennene i alle kommunene som var med i prosjektene. Vi fikk svært få svar fra rådmenn i kommuner hvor kommunen kun var deltakende, og ikke hadde prosjekteierskapet (kontaktpersoner). Ettersom disse rådmennene nok hadde stor avstand til prosjektet, valgte vi derfor å ta disse ut av utvalget. Det ble dermed sendt ut skjema til 49 kontaktpersoner og 40 rådmenn.⁶ Vi fikk inn 49 svar, som tilsvarer 54 %.

3.3.1 Initiativ til IPT-Løftet-prosjekter

Som tidligere nevnt var fylkesmennene ved IPT-koordinatorene sentrale i å informere og drive pådriv overfor kommunene om utvikling av prosjekter. For å få i gang prosjektene forutsettes det en respons fra kommunene. Hvem som tar initiativ i kommunen til å søke, kan ha betydning for hvor vellykkede prosjekter en får. Respondentene ble derfor spurt om å oppgi hvor i kommunen initiativet til å søke om midler kom fra. Neste figur viser at det er et bredt spekter av aktører som oppgis. Respondentene kunne her oppgi flere kilder.

⁶ Noen kommuner hadde flere prosjekter.

Figur 3.6 Lokalt initiativ til søknad om prosjektmidler fra IPT-Løftet (N = 49). Flervalgsspørsmål

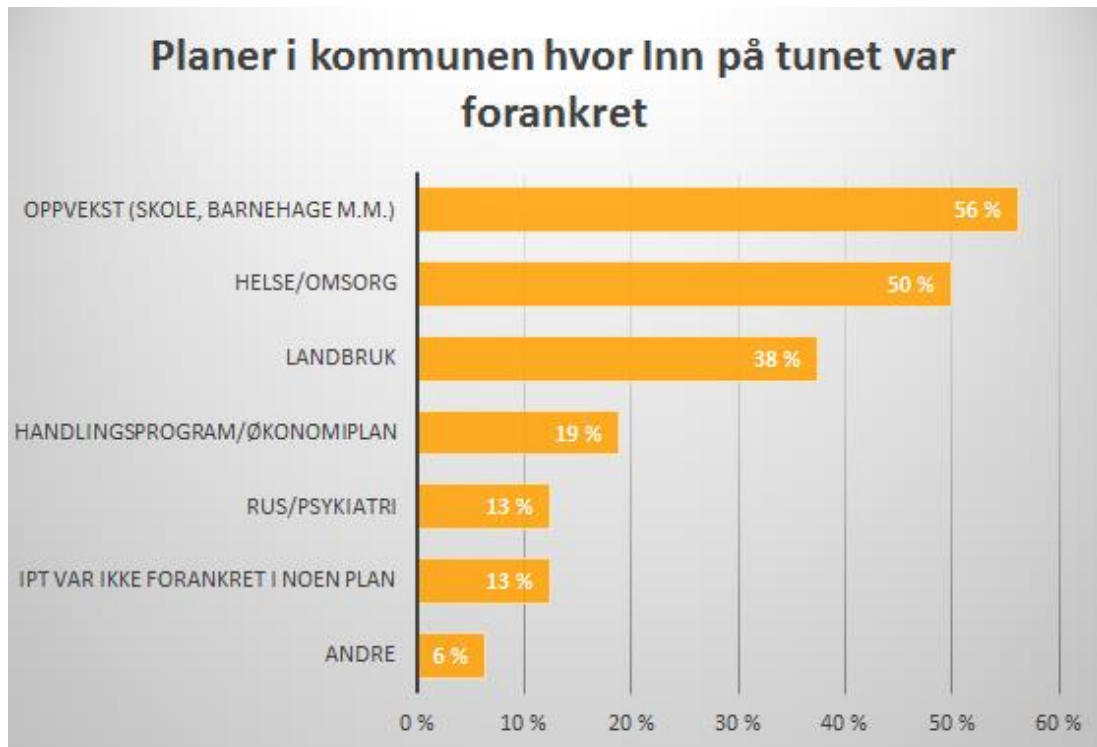
Klart flest oppgir kommunens landbrukskontor som initiativtaker i kommunen (54 %), men vi ser også et ganske stort innslag av brukersektorene som initiativtakere, for eksempel helse og omsorg (27 %), oppvekst (10 %). Det er også verdt å merke seg at landbruksnæringen oppgis å ha vært aktiv som initiativtaker. At Fylkesmannen oppgis som en lokal initiativtaker, er også interessant. Fra intervjuer vet vi at det i mange tilfeller er grupperinger på tvers av sektorer som sammen har tatt initiativ til prosjektet. I noen tilfeller har dette også inkludert tilbydere av IPT-tjenester. Vi ser også at det i noen tilfeller oppgis at initiativ har kommet fra politisk nivå.

Svarmønsteret er ganske likt blant kontaktpersoner og rådmenn, selv om det er forskjeller mellom vektleggingen av individuell grupper. Rådmenn oppgir for eksempel i langt større grad at landbrukskontoret står som initiativtaker, enn kontaktpersoner. Annet-kategorien omfatter blant annet folkehelsekoordinator, andre kommuner og næringsavdelingene i kommunene.

3.3.2 Kommunal politikk om bruk av Inn på tunet

En hypotese kunne være at kommuner som deltar i IPT-Løftet, allerede ville være velutviklede brukere av IPT. IPT finnes i svært mange kommuner i Norge, men ikke like mange har en tydelig politikk på bruk av IPT.

Av kommunene som svarte, oppga 36 % at de hadde en politikk på bruk av IPT før IPT-løftet. Ca. 64 % oppga at kommunen ikke hadde en politikk på bruk av IPT. De som svarte at de hadde en politikk, ble så spurt i hvilke sektorplaner IPT var forankret. Neste figur gir svarfordelingen.

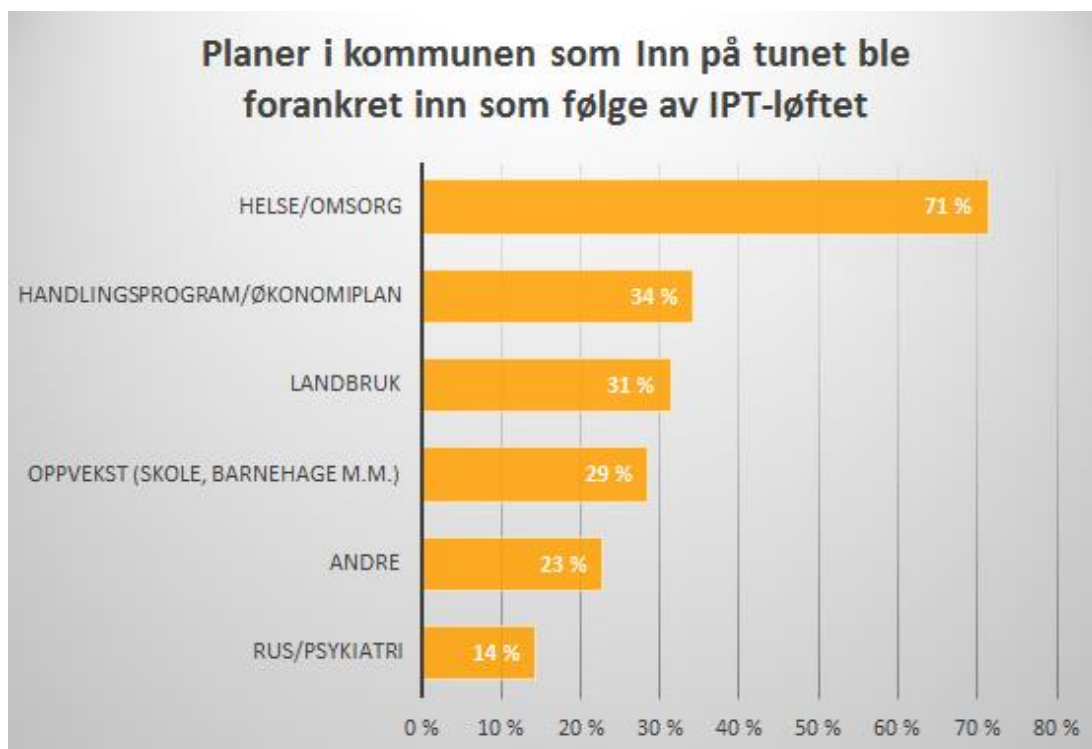

Figur 3.7 Forankring av IPT-politikk i kommunene (N = 16). Flervalgsspørsmål

Blant de 16 som svarte at kommunen hadde en politikk på IPT, var det ca. 56 % som oppga at bruk av IPT var forankret i kommunens planer på oppvekstområdet, 50 % oppga forankring i kommunens helse- og omsorgsplaner. Ca. 38 % oppga landbruk som planmessig forankring. Andre planer som IPT ble oppgitt å være forankret i, var kommunens handlingsprogram og rus/psykiatri. At forankring i brukersektorene er så sterk, må ses som et positivt tegn. Det var også noen som oppga at selv om kommunen hadde en politikk, var den ikke forankret i en plan.

Respondentene kunne krysse av på flere plantyper. Det var svært lik svargivning mellom rådmenn og kontaktpersoner på spørsmålet om kommunen hadde en IPT-politikk eller ikke, men større forskjeller når det gjaldt spørsmålet om hvilken planforankring planene hadde. Blant rådmenn er det flest som oppgir landbruk, mens det blant kontaktpersoner særlig oppgis oppvekst, og helse og omsorg.

En målsetting med IPT-løftet var å bidra til bedre formell forankring av IPT i kommunale og regionale planer og strategier. Respondentene ble derfor spurt om IPT-Løftet har bidratt til dette. Hele 78 % oppgir at Løftet har bidratt til forankring eller bedre forankring. Respondentene ble videre spurt om hvilke plantyper dette dreide seg om, jf. neste figur. De kunne her krysse av for flere plantyper.

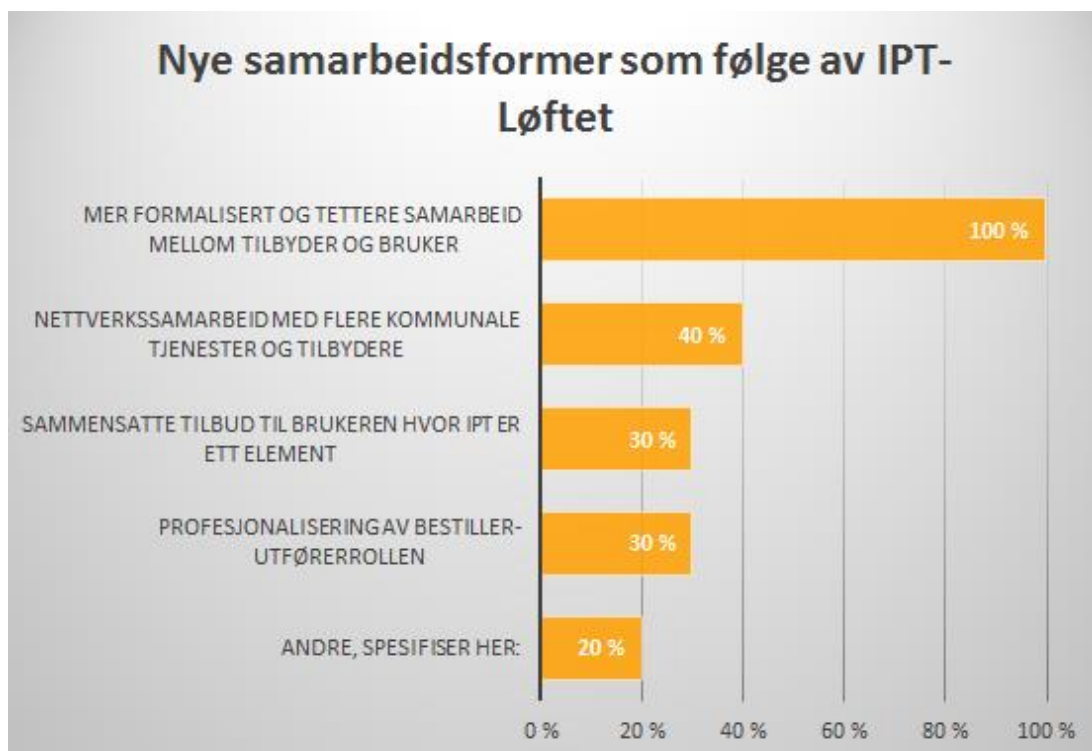
Figur 3.8 Ytterligere forankring av IPT som følge av IPT-Løftet I (N = 35). Flervalgsspørsmål

Som figuren viser, oppgir 71 % helse/omsorg, 34 % handlingsprogram, 31 % landbruk, 29 % oppvekst, 14 % rus/psykiatri. 23 % oppgir andre (dette omfatter blant annet demensplan, kommuneplanens samfunnsdel og næringsplan). Det er ikke store forskjeller mellom rådmenn og kontaktpersoners svargiving her.

På basis av svargivingen ser det ut til at IPT-Løftets målsetting om å bidra til bedre forankring av IPT i kommunale planer, har lyktes. En kan også merke seg at det særlig er i en viktig brukersektors planverk, helse/omsorg, denne forankringen har skjedd, noe som mange i intervjuer har påpekt som særlig viktig for å styrke bruken av IPT.

3.3.3 Samarbeid og nettverk i IPT-Løftet

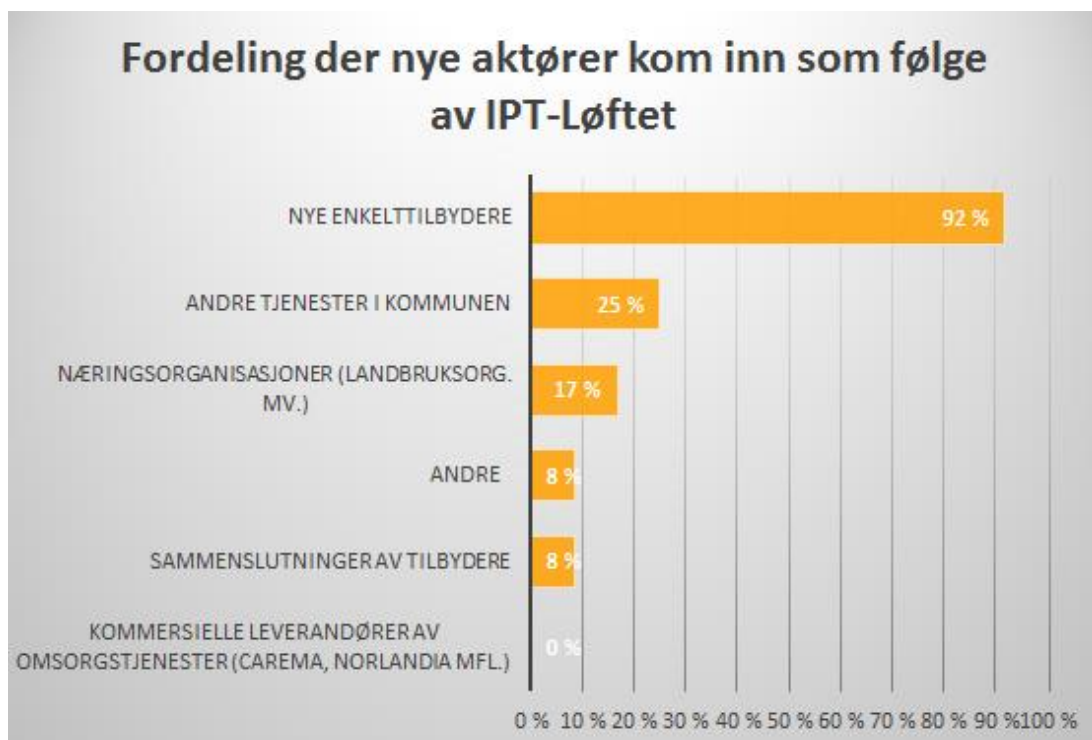
Et annet mål med IPT-Løftet er å skape samarbeid og nettverk, og gi økt kompetanse hos kommunen og samarbeidspartnerne. Respondentene ble derfor spurt om i hvilken grad IPT-Løftet har bidratt til ny samarbeidsformer. Her ble bare kontaktpersonene spurt, da det antas at det er de som har detaljkunnskapen om prosjektet. 63 % oppgir at dette har skjedd. Kontaktpersonene ble så spurt om hvilke typer samarbeid dette dreier seg om. Svarene gjengis i neste figur (respondentene kunne krysse av på flere typer samarbeid).

Figur 3.9 Nye samarbeidsformer som følge av IPT-Løftet (N = 10). Flervalgsspørsmål

Vi ser at alle har krysset av på at IPT-Løftet har bidratt til mer formalisert og tettere samarbeid mellom tilbyder og bruker, 40 % har krysset av på at en har etablert nettverkssamarbeid med flere kommunale tjenester og tilbydere. Videre oppgis sammensatte tilbud til brukeren, hvor IPT er ett element, og profesjonalisering av bestiller-utførerrollen. Andre-kategorien omfatter samarbeid med nye tilbydere og nye tilbud til brukere.

Som del av utviklingen av nye samarbeidsformer vil også nye aktører kunne komme inn i samarbeidet. De som opplevde etableringen av nytt samarbeid, ble også spurt om det var kommet nye aktører inn i samarbeidet. 41 % oppga at det hadde kommet inn nye aktører. Fordelingen på type aktør framgår av neste figur.

Figur 3.10 Nye aktører som følge av IPT-Løftet (N = 12). Flervalgsspørsmål

Vi ser at det særlig er nye tilbydere som er kommet inn (92 %). Dette knytter seg til at mange prosjekter har hatt som mål å etablere nye tilbud. Andre tjenester i kommunen (25 %) må antas særlig å være helse- og omsorgssektoren. Næringsorganisasjoner (landbruksorganisasjonene) er også i noen grad kommet inn som nye aktører (17 %). Det er ganske få tilfeller hvor sammen-slutninger av tilbydere er kommet inn. Ingen av respondentene oppgir å ha hatt kontakt med IPT-aktører med utspring fra de store kommersielle leverandørene av omsorgstjenester. Under andre-kategorien nevnes utdanningssektoren.

3.3.4 Synspunkter på IPT

IPT og IPT-Løftet er to forskjellige ting, men vi mener det er sannsynlig at de som har deltatt i prosjekter innenfor IPT-Løftet, også vil ha synspunkter på IPT generelt som det kan være verdifullt å registrere. Respondentene ble derfor bedt om å ta stilling til et sett påstander om IPT. De ble bedt om å svare på en skala fra 1 til 6, hvor 1 er "helt uenig" og 6 er "helt enig". Neste figur gjengir svargivingen.

Figur 3.11 Respondentenes syn på IPT (N = 44)

Svargivingen viser at respondentene mener IPT gir brukerne et tilbud som kommunen selv ikke kan tilby gjennom sitt ordinære tjenesteapparat. Vi ser også at respondentene er enige i at det burde være et mål at IPT skal ses som en integrert del av kommunens tilbud, samtidig som de også i stor grad ser IPT som et supplement til kommunens tilbud. Dette kan oppfattes å stå i motstrid til hverandre. Vi ser også at selv om en i stor grad er enig i at IPT bidrar til å redusere behovet for kommunale tjenester hos brukerne, mener en likevel at den viktige barrieren mot å bruke IPT-tilbud er kommunens økonomi.

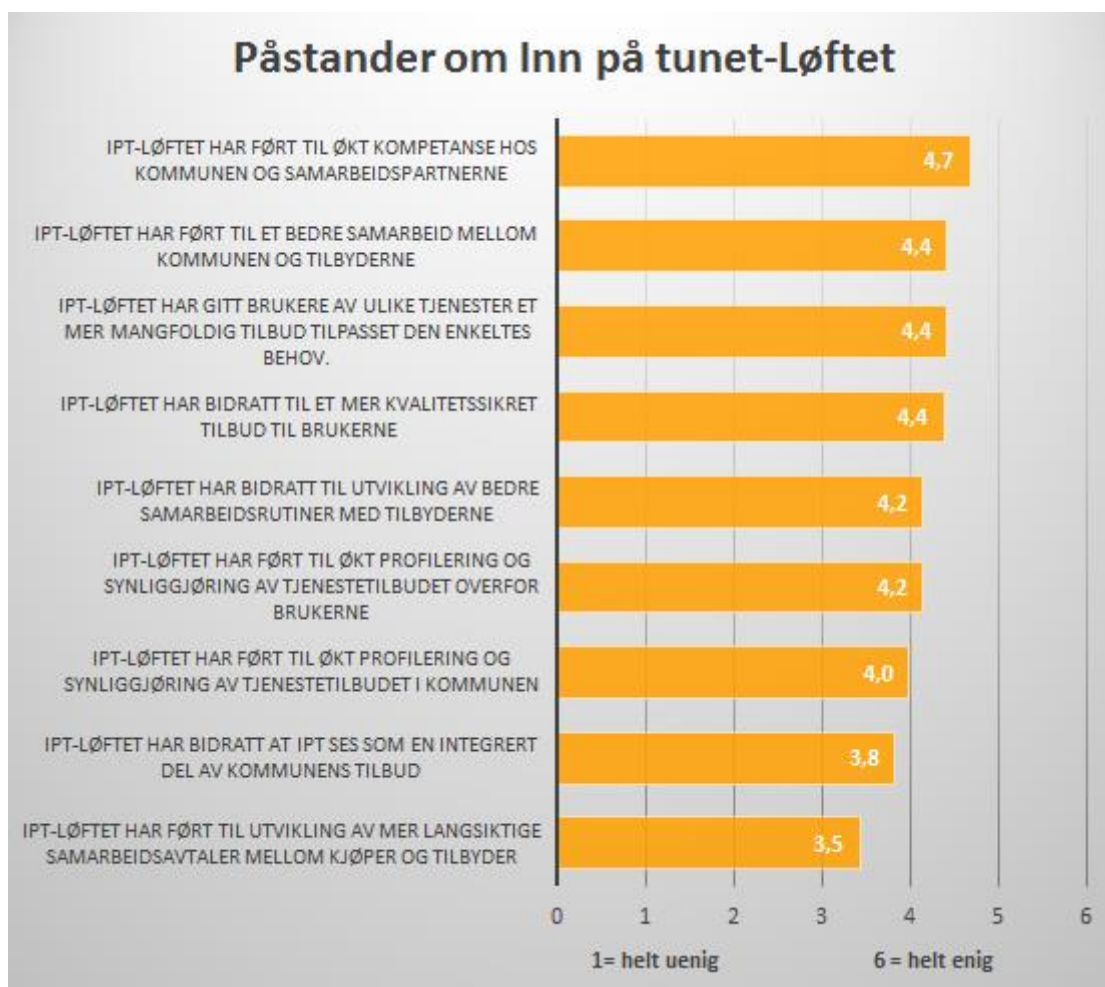
Anskaffelsesreglementet ses i noen grad som en barriere mot bruk av IPT.

Vi ser også at i kommuner som har vært med i IPT-Løftet, vurderes ikke administrativ og politisk forståelse av IPT som en særlig stor barriere. Siden politisk og administrativ kunnskap og forankring var et viktig mål med IPT-Løftet, er dette positivt. Etablering av gode rutiner med IPT-tilbydere som sikrer kvaliteten på tilbudet, ses heller ikke som en stor barriere. Det ser også ut til at IPT-tilbydere i hovedsak klarer å tilby de tjenestene kommunene har behov for.

Rådmennene er generelt noe mindre enige i disse påstandene enn kontaktpersonene, bortsett fra spørsmålet om IPT først og fremst er et supplement til kommunens egne tilbud: Her er rådmennene noe mer enige enn kontaktpersonene.

3.3.5 Synspunkter på IPT-Løftet

Respondentene ble også bedt om å ta stilling til et sett påstander om IPT-Løftet. Også her ble de bedt om å svare på en skala fra 1 til 6, hvor 1 er helt uenig og 6 er helt enig. Neste figur gjengir svargivingen.

Figur 3.12 Synspunkter på IPT-Løftet (N = 44)

Som figuren viser, mener mange at viktige mål for IPT-Løftet i noen grad er nådd. Det er enighet om at IPT-Løftet har ført til økt kompetanse hos kommunen og samarbeidspartnerne, og at Løftet har bidratt til et bedre samarbeid mellom kommunen og samarbeidspartnerne. Det er også stor enighet om at Løftet har bidratt til å gi brukere av ulike tjenester et mer mangfoldig tilbud tilpasset den enkeltes behov. Videre mener respondentene at IPT-Løftet har bidratt til et mer kvalitetssikret tilbud til brukerne, og at det har bidratt til utvikling av bedre samarbeidsrutiner med tilbyderne. De mener også at IPT-Løftet har ført til økt profilering og synliggjøring av tjenestetilbudet overfor brukerne og kommunen. Når målet med IPT-Løftet kanskje særlig var rettet mot bedre forankring i kommunene, er det noe overraskende at en skårer profilering og synliggjøring overfor brukerne høyere enn profilering og synliggjøring overfor kommunen. De to påstandene som respondentene er minst enige i, er at IPT-Løftet har ført til utvikling av mer langsiktige samarbeidsavtaler mellom kjøper og tilbyder, og bidratt til at IPT ses som en integrert del av kommunens tilbud.

Rådmennene er generelt noe mer enige i påstandene enn kontaktpersonene. Unntaket er spørsmålet om IPT-Løftet har ført til utvikling av mer langsiktige samarbeidsavtaler mellom kjøper og tilbyder. Her er rådmennene mindre enige enn kontaktpersonene.

3.4 Synspunkter på gjennomføring fra fylkesmannsembetene

Intervjuobjektene hos Fylkesmannen er noe splittet i synet på om IPT-Løftet var vellykket eller ikke. Noen har gode eksempler på suksessprosjekter og nye brukergrupper, og mener de har fått i alle fall noen gode resultater. Andre mener at Løftet ble for likt vanlige IPT-tiltak, at prosjektene var for tidsavgrensede og at de i liten grad ga varige tilbud. Målet om å bruke IPT-Løftet som pilotprosjekter for å nå nye brukergrupper, klarte man ifølge intervjuobjektene i liten grad å nå.

Fra fylkesmennene er det noen forbedringspunkter de fleste intervjuobjektene synes å være enige om:

- IPT-Løftet ble for kortsiktig som prosjekt, og hadde for små midler til å få flertallet av kommunene til å satse på ordningen. Mange kommuner var skeptiske til å gå inn på ikke-lovpålagte, kortsiktige prosjekter som deretter måtte videreføres med egne midler
- Man manglet nasjonale føringer, og man manglet midler fra Helse- og omsorgsdepartementet og fra Kunnskapsdepartementet som kunne fått brukersektorene i kommunene på banen. IPT-Løftet ble av mange oppfattet som et landbruksprosjekt

Videre er det fylkesmennenes nokså samstemte erfaring at IPT-prosjekter, for å lykkes som varige tilbud, må forankres bedre på toppnivå i kommunene. Prosjektene må promottes både overfor politikerne og kommuneledelsen som lønnsomt forebyggende arbeid og settes inn i et folkehelseperspektiv, koblet opp mot kommuneplanens samfunnsdel og mot den tilhørende økonomiplanen. Rådmannen og dennes ledergruppe må ha ansvaret for IPT-prosjekter. Bare de kan prioritere å bruke penger på langsiktig forebyggende arbeid. Sektorene får ikke dette til over egne budsjetter.

3.5 Samlet inntrykk – gjennomføring

Gjennomgangen av søknader og prosjektrapportering viser at IPT-Løftets målsettinger er fulgt opp gjennom prosjektene. Noen av målene har fått mindre oppmerksomhet enn andre. Delmål 2, om å øke antallet IPT-tilbud i kommunene, har vært den hyppigste målsettingen, men er også den hvor færrest rapporter slår fast at målene er nådd. I fortsettelsen av dette har også delmål 3 om utvikling av tilpassede tilbud til sluttbrukeren, vært et hyppig mål. Men også her er det ganske mange prosjektrapporter hvor målet ikke ser ut til å ha blitt nådd. Gjennomgangen av prosjektene gir i begrenset grad grunnlag for å hevde at IPT-Løftet har utløst en varig meraktivitet.

Det samlede inntrykket som spørreundersøkelsen gir, er at Fylkesmannens markedsføring av IPT-Løftet har vært den klart viktigste kilden til kjennskap til Løftet. Samtidig har det vært viktig med en lokal respons, og det ser ut til at brukersektoren har vært en viktig initiativtaker. Svargivingen kan tolkes dit hen at utformingen og innretningen av prosjektene har hatt sin opprinnelse i brukersektorens behov. Dette er i tråd med målsettinger for IPT-Løftet.

IPT-Løftet har bidratt til at kommuner som deltok i Løftet uten på forhånd å ha en politikk på IPT, nå har fått det. Gjennom arbeidet med prosjektene har kommunene blitt bevisstgjort på IPT og har dermed også utviklet et mer gjennomtenkt forhold til bruk av IPT. Vi ser også at blant kommuner som hadde en IPT-politikk på forhånd, oppgis denne i hovedsak å ha vært forankret i brukersektorene. Blant kommuner som oppgir at IPT-Løftet har ført til at IPT har blitt forankret eller ytterligere forankret, er også forankring i brukersektorene dominerende. Dette må anses som positive funn.

Vi ser videre at respondentene mener IPT gir brukerne et tilbud som kommunen selv ikke kan tilby, og at en vektlegger at IPT skal ses som en integrert del av kommunens tilbud, men først og fremst som et supplement til kommunale tjenester.

Vi ser også at selv om en i stor grad er enig i at IPT bidrar til å redusere behovet for kommunale tjenester hos brukerne, mener en likevel at den viktige barrieren mot å bruke IPT-tilbud er kommunens økonomi. Dette kan bety at en enten ikke ser den kommunaløkonomiske verdien av

IPT, eller så oppfatter en at IPT er dyrere enn alternative kommunale tjenester. Basert på intervjuer og gjennomgang av prosjektdatabasen, er det vår hypotese at kommunene mangler kunnskap om alternativkostnadene ved bruk av IPT.

Anskaffelsesreglementet ses i noen grad som en barriere mot bruk av IPT. Mange kommuner er lite vant med å gjøre anskaffelser fra privatmarkedet på dette området. De prosjektene hvor dette har vært i fokus, har høstet nyttige erfaringer som andre kommuner kan lære av.

Vi ser også at i kommuner som har vært med i IPT-Løftet, vurderes ikke administrativ og politisk forståelse av IPT å være en veldig stor barriere. Siden politisk og administrativ kunnskap og forankring var et viktig mål med IPT-Løftet, er dette positivt. Etablering av gode rutiner med IPT-tilbydere som sikrer kvaliteten på tilbudet, ses heller ikke som en stor barriere. Det ser også ut til at IPT-tilbydere i hovedsak klarer å tilby de tjenestene kommunene har behov for.

Mange respondenter i spørreundersøkelsen mener at en i stor grad har nådd viktige mål for IPT-Løftet. Det er stor enighet om at IPT-Løftet har ført til økt kompetanse hos kommunen og samarbeidspartnerne, og at Løftet har bidratt til et bedre samarbeid mellom kommunen og samarbeidspartnerne. Løftet har også bidratt til å gi brukere av ulike tjenester et mer mangfoldig tilbud tilpasset den enkeltes behov.

Det målet for IPT-Løftet som respondentene er minst enige i at er nådd, er utvikling av mer langsiktige samarbeidsavtaler mellom kjøper og tilbyder. Når vi samtidig gjennom intervjuer og andre undersøkelser har sett at slike avtaler oppfattes som et viktig suksesskriterium for etablering av levedyktige IPT-tilbud, er dette bekymringsfullt.

Gjennomgangen av prosjektrapporter og resultatene fra spørreundersøkelsen tegner et ganske positivt bilde av måloppnåelsen for IPT-Løftet. Det er bra, men det er nok på sin plass å nyansere dette inntrykket noe. Prosjektrapportene som er skrevet, er ikke nøytrale vurderinger av prosjektene. De er ofte ført i pennen av personer med sterk interesse av at prosjektet framstår som vellykket. Vi har ikke hatt mulighet til å undersøke kvaliteten i prosjektrapportene nærmere. Det samme problemet knytter seg til spørreundersøkelsen. Det er i respondentenes interesse å fremstille prosjektene som suksesser. Siden vi ikke har fått svar fra mer enn ca. halvparten av prosjektene, kan vi heller ikke se bort fra at kommuner med mindre vellykkede prosjekter har unnlatt å svare. Vi observerer også at synspunktene som presenteres fra fylkesmennene, er mer delt. Flere av dem har et mer kritisk perspektiv på utfallet av prosjektene enn det kommunene har.

4 Effekter av tiltaket

4.1 Innledning

Fokus i dette kapitlet er i hvilken grad IPT-Løftet kan sies å ha nådd sine mål. I vurderingen av effekter av næringspolitiske tiltak er spørsmålet om addisjonalitet ofte sentralt. Når det gjelder addisjonalitet, knyttes dette vanligvis til om utviklingsmidlene gir effekter i form av en økning i ønsket type produksjon eller aktiviteter som ikke ville blitt realisert uten tilskuddet. I sine evalueringer opererer Innovasjon Norge med tre typer addisjonalitet:

- *Innsatsaddisjonalitet* – om tilskuddet har bidratt til å utløse egeninnsats fra dem som har mottatt støtten.
- *Resultataddisjonalitet* – om tilskuddet har gitt resultater i form av for eksempel verdiskapning, produkter eller kunnskap og kompetanse som ikke ellers ville framkommet. Det er vanlig å anta at innsatsaddisjonalitet er en forutsetning for å oppnå resultataddisjonalitet.
- *Atferdsaddisjonalitet* – om tilskuddet fører til endringer i måten en handler på som over tid leder til utvikling og innovasjon. Atferdsaddisjonalitet er som oftest ikke i seg selv et mål for offentlig innovasjonspolitik, men kan indirekte bidra til innsats- eller resultataddisjonalitet.

I sammenheng med denne evalueringen vil vi bruke disse typene addisjonalitet i vår tilnærming til vurdering av effekter av IPT-løftet for målgruppene.

I denne delen baserer vi oss på resultater og innspill fra intervjuer med fylkesmennene og fra spørreundersøkelsen, da særlig de åpne spørsmålene. Videre tar vi utgangspunkt i den tematiske oppfølgingen som ble gjort overfor tilbydere og kommuner.

4.2 Innsatsaddisjonalitet

Når det gjelder innsatsaddisjonalitet, var det en forutsetning for prosjektene at søkerne selv bidro med 50 % av ressursene i prosjektet. Dette ivaretas i hovedsak gjennom innsats, det vil si at det stilles personalressurser m.m. til rådighet for prosjektet. Fra vurderingen av forvaltningen av IPT-Løftet vet vi at disse kravene er fulgt nøye opp av Innovasjon Norge. Prosjektene har rapportert på dette gjennom oversendelse av regnskaper m.m., noe som var en forutsetning for å få ut deler av midlene. I den grad egeninnsats ikke er stilt til rådighet, har heller ikke prosjektene blitt gjennomført, noe som igjen har ført til at midlene er inndratt eller ikke utbetalt.

Av prosjektdatabasen framgår det at fem prosjekter har fått sine midler trukket tilbake, delvis fordi prosjektene aldri har blitt noe av, men også fordi en ikke har levert tilfredsstillende prosjekt-dokumentasjon på blant annet egeninnsats.

Vi kan dermed konkludere med at hensynet til innsatsaddisjonalitet er tilfredsstillende ivaretatt i prosjektene.

4.3 Resultataddisjonalitet

Når det gjelder resultataddisjonalitet, er vi opptatt av resultater av IPT-Løftet mot tre grupper: kjøperne, sluttbrukerne og tilbyderne.

4.3.1 Effekter av løftet for kjøpere

I prosjektet har vi undersøkt om IPT-Løftet har utløst addisjonalitet for kommunene. I denne sammenheng vil det være graden av oppfyllelse av delmålsettingene som er særlig relevante for kommunene. I tillegg har vi gjennom de tematiske oppfølgingene tatt opp tilleggsproblemstillinger.

Bidra til forankring av Inn på tunet i kommunale og regionale planer og strategier

I spørreundersøkelsen framgår det at IPT-Løftet har ført til en klart sterkere forankring av IPT i kommunenes planer og strategier. Spørreundersøkelsen indikerer at IPT-Løftets målsetting om å bidra til bedre forankring av IPT i kommunale planer, har lyktes. På spørsmål om kommunen hadde en politikk på bruk av IPT før IPT-Løftet, svarte 36 % at de hadde det. Av dem som oppga at de hadde en politikk, var det bare 16 % som oppga at denne politikken ikke var forankret i en plan. De viktigste plantypene som IPT var forankret i, var oppvekstplan, helse- og omsorgsplan og landbruksplan. Som følge av IPT-Løftet oppga 78 % at IPT var blitt forankret eller ytterligere forankret, da særlig i helse- og omsorgsplan. Dette må oppfattes som et positivt resultat. Kommuner som ikke tidligere hadde en klar IPT-politikk, har fått det, og planforankringen har blitt styrket. Vi merker oss at andelen kommuner hvor IPT ligger inne i handlingsplan/økonomiplan, også øker betydelig, fra 19 % før IPT-Løftet til 34 %, altså en nær fordobling.

I undersøkelsen nevnes særlig planer i helse- og omsorgssektoren, som er en viktig brukersektor. I intervjuer med kommuner fremheves også planforankring i brukersektorene som en viktig suksessfaktor. Dette fordi en da vil ha et grunnlag for en mer systematisk tilnærming til bruk av IPT. Vi ser eksempler hvor IPT settes i sammenheng med utvikling av mer finmaskede tilbud til brukere, som del av en tiltakskjede. Ser en bort fra brukersektorenes planverk, er det gjerne i sammenheng med landbruks- og/eller næringsplaner at IPT inngår – men da fortrinnsvis i næringsutviklingsperspektiv, det vil si som tilleggsnæring/diversifiseringstiltak overfor landbruket.

Andre studier av IPT har i liten grad tatt opp betydningen av planforankring som suksessfaktor. I Møreforskning og Høgskulen i Volda's rapport om IPT i kommunal tjenesteproduksjon⁷ trekkes betydningen av politisk og administrativ forankring fram, uten at spørsmålet om planforankring vs. annen forankring drøftes nærmere. I en spørreundersøkelse rettet mot alle kommuner med IPT-tilbud⁸, svarte ca. 25 % av rådmennene at IPT er forankret i kommunale planer, uten at en går nærmere inn på hvilke typer planer dette dreier seg om. I IPT-Løftet-kommunene oppgis andelen å være noe høyere (33 %) før IPT-Løftet, mens forankringen oppgis å være vesentlig høyere som følge av IPT-Løftet. Hele 77 % svarer at IPT-Løftet bidro til at IPT ble forankret eller ytterligere forankret i kommunale planer og strategier. Selv om det som tidligere nevnt knytter seg usikkerhet til dette tallet, må det oppfattes som et positivt resultat, som kan tyde på at en har realisert en betydelig resultataddisjonalitet på dette området.

Gjennom den tematiske oppfølgingen får vi varierende utsagn om forankring. I noen kommuner er styringsnivået tett engasjert, i andre kommuner er det en kamp for å få forståelse og forankring av prosjektet.

En viktig suksessfaktor som trekkes fram av én kommune, er hvordan en fikk forankret IPT gjennom at kommunens demensplan stipulerte et visst antall IPT-plasser som kommunen skulle tilby. Dette sikret et varig tilbud selv om ikke en langsiktig avtale med leverandør var på plass.

I en annen kommune opplevde en hvordan skifte av ledelse medførte at støtte og forankring av prosjektet forsvant. Kontakten med brukersektorene ble da mer knyttet opp mot enhetsledere i disse sektorene. Det systematiske perspektivet forsvant, og fokus ble da å finne løsninger for enkeltindivider snarere enn en systematisk tilnærming til bruk av IPT.

En tredje kommune erfarte at den formelle forankringen av IPT-Løftet-prosjektet hos kommunens landbrukskontor ikke var optimal med hensyn til perspektivet IPT-Løftet har. Kontakten med brukersektorene opplevdes som sentral, og forankring hos landbrukssektoren gjorde avstanden for stor.

⁷ Båtevik F. O., G. Dvergsdal og M. E. Aarset (2012). «Inn på tunet i kommunal tenesteproduksjon – frå prosjekt til drift» Høgskulen i Volda / Møreforskning AS

⁸ Aktør- og markedsanalyse av Inn på tunet. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, 2013

En annen side ved forankring som ble tatt opp i den tematiske oppfølgingen, var i hvilken grad en evnet å integrere IPT-tilbudet i kommunens eget tjenestetilbud. Erfaringen er at der hvor kommunen er involvert i leveransen, for eksempel ved at kommunalt personale er sammen med brukerne, oppfattes integrasjonen å være god. Igjen kan den ene kommunens demenstilbud brukes som eksempel. IPT-tilbudet ses på som en integrert del av kommunens samlede tilbud om dagaktiviteter for demente. Kommunens fagfolk som følger brukerne, deltar i kommunens ordinære oppfølging av tilbudene. Rapportering på brukerne ble gjort via Geric (IKT-basert omsorgssystem), faglig oppfølging ble ivarettatt av kommunens demensteam, mens etatsleder hadde kontraktsoppfølgingen overfor tilbyder. Dette sikrer god økonomisk oppfølging samt at tilbudet tilfredsstillende gjeldende lovkrav.

I andre kommuner ser en at IPT-tilbyderen er ansatt på deltid i kommunen og dermed er en del av kommunens eget tjenesteapparat. Der hvor IPT-tilbyderen selv står for tjenesten, uten at kommunalt ansatt personale er involvert i selve leveransen, er dette mer utfordrende. Tilbyder er å betrakte som en underleverandør til kommunen, og styringsdialogen har sitt utgangspunkt i den kontraktsmessige relasjonen mellom bestiller og utfører. Det må da utvikles rapporteringssystemer og en styringsdialog tilpasset dette. Dette samsvarer med funn fra Møreforskning og Høgskulen i Volda der en fant at IPT-tilbud hvor tilbyder var ansatt i kommunen, ble ansett som mer vellykket enn i situasjoner hvor tilbyder ikke var ansatt i kommunen.

Øke antall Inn på tunet-tilbud i kommunene, gjennom langsiktige samarbeidsavtaler mellom kjøper og tilbyder

Dette målet er todelt. Spørreundersøkelsen har allerede vist at IPT-Løftet i noen grad har bidratt til å øke omfanget av IPT-tilbud i kommunene. Med basis i den rapporteringen som er gitt til Innovasjon Norge og data fra spørreundersøkelsen, er det vanskelig å vurdere hvor mye tilbudet faktisk har økt. Selv om et tilbud er opprettet, gis det ikke nødvendigvis informasjon om hvor mange plasser det dreier seg om. Et gitt antall plasser kan også benyttes av flere brukere. For eksempel ser vi tilfeller hvor en plass benyttes av flere brukere. Hver bruker benytter seg av plassen noen dager i uken, slik at det til sammen blir en hel plass.

Det er mange IPT-tilbud i Norge, men hvor mange plasser som tilbys har vi ikke kjennskap til. IPT-Løftet har nok ikke ført til en betydelig økning av IPT-tilbud på landsbasis. I enkeltkommuner derimot, og/eller i sektorer i disse kommunene, kan tilbudet ha økt, eller det er etablert et nytt tilbud.

Når det gjelder målsettingens andre ledd: etableringen av langsiktige samarbeidsavtaler mellom kjøper og tilbydere, ser vi få eksempler hvor en faktisk har klart å få til dette. En langsiktig avtale i denne sammenheng ville for eksempel være en avtaleperiode på tre–fem år. Det vi derimot har observert, er fremveksten av rammeavtaler: En rammeavtale inngås, men det er ikke noen forpliktelser med hensyn til volum. Kommuner som gjør dette slipper omfattende anbudsprosesser hver gang det er ønske om å gi IPT-tilbud til en bruker. En kan også gjennomføre en plassering raskere. Samtidig opprettholder en muligheten til raskt å kunne avslutte bruken av tilbudet hvis behovet endrer seg, eller kommuneøkonomien fordrer at en avslutter bruken av tilbudet. Fra tilbyderperspektivet er mangelen på langsiktige og forutsigbare avtaler lite ønskelig. I Møreforskning og Høgskulen i Voldas rapport om IPT i kommunal tjenesteproduksjon, pekes det også på omfanget av kortsiktige avtaler. Ca. 25 % av kommunene i deres undersøkelse oppga å ha avtaler med varighet mer enn to år, men det framgår ikke hvordan disse avtalene er utformet.

Få av kommunene i den tematiske oppfølgingen har langsiktige avtaler med IPT-tilbudene de benytter. Noen kommuner har kortsiktige avtaler, med løpetid fra seks til ni måneder, andre mer langsiktige avtaler. For eksempel har én kommune en intensjonsavtale over tre år, hvor omfanget av leveransen avtales hvert år. En annen kommune har en langsiktig avtale over fem år, men denne er bare rettet mot leie av lokaler på IPT-gården. Tilbyder er selv ansatt direkte i kommunen. De med kortere avtaler henviser til at en ikke tok sjansen på en langsiktig avtale i oppstartsfasen,

hvor det ennå var usikkerhet knyttet til hvordan tilbudet ville bli. Etter som tilbudet "modnes", kan det bli aktuelt med mer langsiktige avtaler. Når forankring i relevant sektorplan og handlingsprogram er på plass, sammen med en systematisk struktur rundt bruken av IPT-tilbudet, kan grunnlaget for å inngå mer langsiktige avtaler være til stede.

Skape samarbeid og nettverk, og gi økt kompetanse hos kommunen og samarbeidspartnerne

De fleste av prosjektene har hatt som mål å spre kunnskap og kompetanse om IPT internt, i én eller flere kommuner. Vanlige grep i den sammenheng har vært samlinger og studiereiser, hvor en særlig har søkt å mobilisere interesse for IPT hos potensielle kjøpere av tjenester. I mange av prosjektene har dette også omfattet potensielle tilbydere av IPT-tjenester. I mange prosjekter har dette ledet fram til etablering av et tilbud, mens en i andre prosjekter har økt kommunens og samarbeidspartneres kunnskap og kompetanse, uten at dette har ført til etablering av nye tilbud. De vanligste grunnene til dette er at sektorene enten ikke ser at de har behov for denne typen tjeneste, eller at en ikke ser å kunne prioritere dette. Årsakene kan være økonomiske, eller at en ikke har kapasitet til gjennomføre prosessen som leder fram mot etablering av et nytt tilbud. Selv om et prosjekt ikke i seg selv fører til etablering av nye tilbud, kan det ha ført til at nye kjøpergrupper tar i bruk eksisterende IPT-tilbud.

For disse tre målsettingene kan vi oppsummere med at to av dem i hovedsak er nådd. IPT er i større grad blitt forankret i kommunale planer, og kunnskap og kompetansen har økt. Samtidig har en i begrenset grad fått etablert nye tilbud, og innføringen i langsiktige avtaler er i mindre grad nådd. Med andre ord kan en hevde at det etter IPT-Løftet ligger bedre til rette for bruk av IPT, men at dette ennå bare i begrenset grad har ført til økt bruk av IPT.

For kommunenes tjenesteapparat og NAV er den samlede effekten av IPT-Løftet knyttet til om en har fått utviklet et nytt virkemiddel som bidrar til å utvide spennet av tilbud til brukerne. Kommunene står overfor store utfordringer i framtiden, som følge av en stadig eldre (og mer krevende) befolkning som vil ha behov for tilbud. Mange kommuner har behov for å utvikle mer finmaskede tilbud til sine brukere for å sikre god kvalitet og kostnadseffektivitet. På dette området arbeider de fleste kommuner ut fra et prinsipp om at tjenesten bør gis på beste effektive omsorgsnivå (BEON-prinsippet), og at brukeren bør bo i eget hjem så lenge som mulig. IPT-tilbud kan bidra til dette. I intervjuene vises det til eksempler hvor IPT-tilbud til tidlig demente oppleves å ha gitt et svært godt tilbud til brukeren, samtidig som behovet for langt mer kostnads-krevende tilbud utsettes.

Samarbeid og nettverk med brukersektorene ble også tatt opp i sammenheng med den tematiske oppfølgingen. Fra kommunene fremheves behovet for et godt integrert prosjekt med tett samarbeid mot brukersektorene. Det ideelle er at prosjektet forankres i en prosjektgruppe, hvor brukersektorene er med sammen med god forankring i sektorenes ledelsesnivå. En utfordring som trekkes fram fra flere kommuner i den tematiske oppfølgingen, er at brukersektoren ofte tilnærmer seg bruk av IPT med utgangspunkt i enkeltbrukeres behov, og ikke på en systematisk måte. Dette er til hinder for en integrasjon av tjenestetilbudet, men bidrar også til å gjøre tilbudet dyrt. Tilbudet blir for likt andre 1:1-tilbud, og en får ikke utnyttet stordriftsfordeler slik en mer systematisk tilnærming vil kunne gi grunnlag for.

Gi økt profilering og synliggjøring av tjenestetilbudet

Spørreundersøkelsen viser at respondentene mener at IPT-Løftet har bidratt til økt profilering og synliggjøring av tilbudet. Mange av prosjektene har hatt dette som et mål, på veien mot å få etablert nye tilbud. Det er likevel ikke de resultatene som fremheves spesielt. I tråd med prioriteringen av målene som oppdragsgiver ønsket i evalueringen, har vi ikke forfulgt dette nærmere.

Tilleggstemaer

Den tematiske oppfølgingen gikk også nærmere inn på enkelte problemstillinger som ikke direkte faller inn under målene for IPT-Løftet. Dette er temaer som er kommet fram i spørreundersøkelsen, fra gjennomgangen av databasen eller i samtaler med ressurspersoner innenfor IPT-feltet.

Kjøp av IPT-tjenester

Gode innkjøpsprosesser er viktig for å få på plass velfungerende IPT-tjenester. Flere av kommunene i den tematiske oppfølgingen fremhever at det mangler bestillerkompetanse i kjøpersektorene, og at det er viktig å gjøre et grundig forarbeid før en anskaffelse gjennomføres. Innenfor rammen av IPT-Løftet var fokus på utvikling av et nytt tilbud, noe som også legger føringer for hvordan anskaffelsesprosessen bør gjennomføres.

Et godt samarbeid med kommunens innkjøpsavdeling trekkes fram som en viktig suksessfaktor. En av kommunene forteller hvordan en gruppe med representasjon fra kjøpersektor, landbrukskontoret (hvor IPT-Løftet var forankret) og kommunens innkjøpskontor sammen planla og gjennomførte innkjøpsprosessen. Prosessen ble innledet med et informasjonsmøte med potensielle tilbydere som hadde karakter av en forhåndskonferanse før tilbudsfristen. Etter at tilbudene kom inn, gjennomførte en befaringer hos tilbyderne. Med på befaringsene var demens-teamet, helsefaglig personale samt fagforeningene som organiserer de kommunalt ansatte som skulle ivareta brukerne når de var på gården. Etter befaring ble det gjennomført forhandlinger, før tilbyder ble valgt. En brukte et på forhånd fastsatt kriteriesett for valg av tilbyder, hvor vektleggingen var 60 % på kvalitet og 40 % på pris. Valgte tilbyder skåret best på kvalitet, men ikke på pris. Denne prosessen ga et godt grunnlag for å vurdere kvaliteten på tilbudene i forhold til brukerens behov, og en bedre forståelse for sammenhengen mellom innholdet i tilbudet og prisingen av det.

En annen av kommunene som hadde gjennomført anskaffelser av IPT-tjenester, sluttet seg i hovedsak til erfaringene nevnt ovenfor. De ville særlig trekke fram nytten av en tilbudskonferanse for å kunne gi potensielle tilbydere en god forståelse av hva det er viktig å fokusere på i utarbeidelsen av et tilbud. En annen erfaring var at de potensielle tilbyderne stort sett hadde liten erfaring med å gi tilbud, og at noen av dem begynte for sent med å utarbeide tilbudet.

Kompetansebehov

I den tematiske oppfølgingen trekker kommunen særlig fram to typer kompetanse som er avgjørende å få med i utviklingen av nye tilbud. Det ene er fagkompetanse knyttet til brukerne og deres behov, og det andre er anskaffelseskompetanse. Noen av kommunene i den tematiske oppfølgingen har funnet disse kompetansene internt i kommunen, mens andre har alliert seg med fagmiljøer i andre kommuner eller utenfor kommunen. Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse ble for eksempel brukt i sammenheng med utvikling av et tilbud til tidlig demente i én kommune. I en annen kommune benyttet en seg av en innkjøper fra en annen kommune som rådgiver, fordi vedkommende hadde erfaring med IPT-anskaffelser.

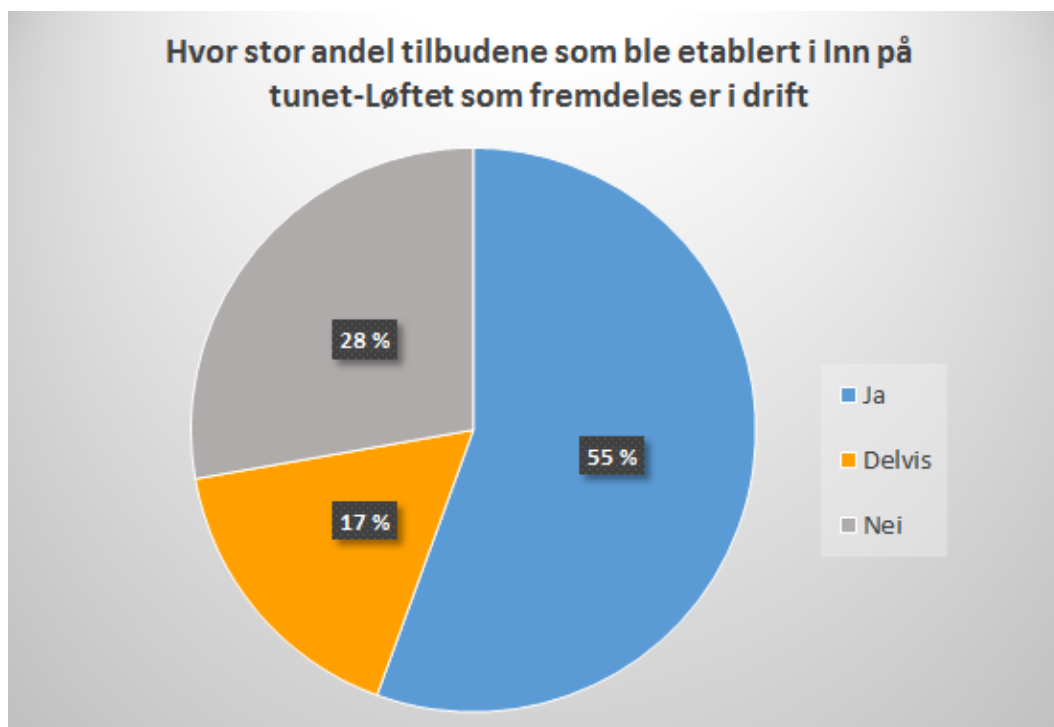
4.3.2 Effekter av IPT-Løftet for sluttbrukere

Effekter av løftet for sluttbrukerne knytter seg særlig til om IPT-Løftet har økt antallet IPT-tilbud i kommunene, og om disse har gitt sluttbrukerne et mangfoldig og kvalitetssikret tilbud tilpasset den enkeltes behov. Å kunne vise til gode effekter for sluttbrukerne er en viktig legitimering av IPT. Dessverre er det ganske få prosjekter (23 %) hvor det er gjennomført evalueringer av tilbudene til sluttbrukerne. Flere prosjektrapporter inneholder suksesshistorier og eksempler hvor sluttbrukeres positive erfaringer og gode utvikling beskrives. Men dette er ikke gjort på noen systematisk måte som gir grunnlag for å trekke generaliserbare konklusjoner.

Øke antall Inn på tunet-tilbud i kommunene, gjennom langsiktige samarbeidsavtaler mellom kjøper og tilbyder

De fleste av prosjektene hadde som mål å få på plass et nytt tilbud, men ikke alle har lyktes. Fra gjennomgangen av prosjektene så vi at 49 av 53 prosjekter oppga dette som målsetting, 32 rapporterer at de har helt eller delvis oppnådd dette målet, men bare 7 oppgir at målet er fullt oppnådd.⁹ Fra prosjektrapportene vet vi at flere prosjekter har søkt å få på plass flere tilbud, men kanskje bare lyktes med ett.

For at Løftet skal anses som "vellykket", mener vi det særlig er viktig at tilbudene som etableres blir varige. Respondentene i spørreundersøkelsen ble spurt i hvilken grad nye tilbud som Løftet hadde ført til, fortsatt er i drift. Figuren under gjengir svargivingen.

Figur 4.1 Er tilbud etablert under IPT-Løftet fremdeles i drift? (N = 36)

Som figuren viser, oppgir respondentene at i overkant av 55 % av tilbudene som ble etablert, er opprettholdt. Ca. 17 % er delvis opprettholdt, mens ca. 28 % er avviklet. Her vil vi minne om usikkerheten knyttet til dem som ikke har svart. Er fordelingen den samme, eller er det et større innslag av avviklede tilbud hos kommuner som ikke har svart?

Respondentene som oppga at tilbudet ikke fremdeles er i drift, ble bedt om å kommentere hvorfor tilbudet ikke ble opprettholdt:

- Den klart viktigste årsaken til at tilbud opphører, oppgis å være økonomi. Når tiltaksmidlene opphører, er det vanskelig å opprettholde tilbudet. Tilbudene som opprettes, er ikke lovpålagte og er dermed utsatt for å bli nedprioritert
- En annen årsak som oppgis, er at behovet til brukerne endrer seg. Dette gjelder for eksempel tilbud til yngre demente, hvor tilstanden kan forverre seg slik at bruker ikke lenger kan gjøre nytte av tilbudet

⁹ Målet omfattet også etablering av langsiktige avtaler, så for full måloppnåelse må en både ha etablert et tilbud og ha fått på plass en langsiktig avtale.

- Flere av tilbudene som er etablert, er knyttet opp mot én tilbyder – som naturlig nok er sårbart. Flere respondenter oppgir sykdom hos tilbyder som årsak til at tilbudet ikke opprettholdes
- I noen tilfeller rapporteres det også at en ikke har klart å få på plass det planlagte tilbudet

Det er altså varierte årsaker til at kommuner ikke viderefører tilbud etablert under IPT-Løftet. IPT-Løftet kan ha blitt sett på som en mulighet til finansiering av et tiltak rettet mot noen spesifikke brukere, og har ikke blitt satt inn i en større sammenheng, som for eksempel utvikling av et varig IPT-tilbud som et forebyggende/avlastende ledd i en lengre tiltakskjede. I så fall kan det hevdes at noen av midlene i praksis har gått til understøttelse av drift, noe som ikke er i tråd med intensjonen bak ordningen. Samtidig ser vi at tilbud er sårbare. Hvis tilbyder for eksempel blir syk, vil tilbudet kunne opphøre.

Når det gjelder spørsmålet om langsiktige avtaler, som også var inkludert i dette delmålet, kommer vi tilbake til det nedenfor.

Gi brukere av ulike tjenester et mangfoldig og kvalitetssikret tilbud tilpasset den enkeltes behov

Vår undersøkelse går ikke dypt nok ned i materien knyttet til den enkelte brukers behov til at vi kan konkludere med om IPT-Løftet faktisk har bidratt til å gi mangfoldige og kvalitetssikrede tilbud tilpasset den enkeltes behov. Dette er et sammensatt spørsmål, som forutsetter kunnskap om brukerens behov og tilbudets konkrete innhold. Som tidligere arbeider har påvist¹⁰, er forskningen fortsatt mangelfull både når det gjelder teoretisk forankring, validitet av forskningsmetodikk, effekter av ulike tiltak på ulike brukergrupper, strukturell, samfunnsmessig og helseøkonomisk betydning av IPT. I mangel av gode studier må vi enn så lenge basere oss på de tilbakemeldinger og historier som formidles i Innovasjon Norges rapporter og gjennom intervjuer med kommuner og tilbydere. Ingen av prosjektene i IPT-Løftet har gitt systematisk rapportering på effekten på brukere av tiltaket.

4.3.3 Effekter av Løftet for tilbydere

I prosjektet har vi undersøkt om IPT-Løftet har utløst addisjonalitet for tilbyderne. I denne fremstillingen tar vi utgangspunkt i delmålsettingene for IPT-Løftet. Slik vi ser det, vil det være graden av oppfyllelse av delmålsettingene som er særlig relevante for tilbyderne. I tillegg har vi gjennom de tematiske oppfølgningene tatt opp tilleggsproblemstillinger.

Øke antall Inn på tunet-tilbud i kommunen gjennom langsiktige samarbeidsavtaler mellom kjøper og tilbyder

Spørreundersøkelsen viser at IPT-Løftet i noen grad har bidratt til å øke omfanget av IPT-tilbud i kommunene. Tilbakemeldingene fra tilbyderne vi har intervjuet i den tematiske oppfølgingen, er delte. Noen melder om tilbud som følge av IPT-Løftet, og andre melder om at tilbudene som ble opprettet, ble lagt ned så snart de ikke lenger var finansiert med prosjektmidler. Det er ingen tvil om at det har blitt opprettet nye IPT-plasser som følge av IPT-Løftet, men det er usikkert om plassene som fortsatt består i dag, muligens ville blitt etablert også uten prosjektmidlene.

Som tidligere nevnt inngår kommunene rammeavtaler uten forpliktelse til volum. Dette er gunstig for kommunene som følge av fleksibiliteten en rammeavtale gir. For tilbyderne derimot, betyr det at de i beste fall vet antallet brukere for et halvår av gangen. For tilbydere som har IPT som eneste inntektskilde, vil det ikke være tilstrekkelig med slike avtaler. Alternativet for disse kan være ansettelsesforhold i kommunen med utleie av gården.

¹⁰ Bente Berget (2013). Forskning og kompetanse for inn på tunet. Status og behov. UMB

Tilbydere opplever anskaffelsesregelverket som en barriere. Tre av dem vi snakket med, vurderte å gi opp å levere tilbud. Det er tidkrevende og vanskelig å skrive tilbud til kommunen, og en tilbyder hevder den ikke hadde klart det uten ekstern hjelp.

Skape samarbeid og nettverk, og gi økt kompetanse hos kommunen og samarbeidspartnerne

Vi vil her ta utgangspunkt i måloppnåelse fra tilbyderperspektivet. Tilbyderne setter stor pris på å være med i nettverk, der de kan snakke med andre som driver tilsvarende tilbud. Det pekes på at de geografiske grensene kan være barriere for å være med i nettverk som ligger nærmere i avstand. Tilbyderne peker på at det bør være muligheter til å være med i nettverk på tvers av fylkesgrenser. IPT-tilbyderne savner å snakke med andre tilbydere og mener de lærer mye av å være med i nettverk.

Et annet aspekt ved samhandlingen mellom tilbyder og kommune som ble tatt opp i den tematiske oppfølgingen, er utforming og gjennomføring av styringsdialog og oppfølging av tilbyderen. Tett integrasjon mot kommunens ordinære styringssystem oppfattes som en fordel, særlig når det gjelder oppfølgingen av brukerne. Tilbydere roser kommunen i måten den håndterer løpende IPT-kontrakter på. Kommunikasjonen mellom kommunen og tilbyderen oppleves for mange som god. Dialogen foregår både muntlig og skriftlig. Rutinene for dialog er ulike i kommunene, og noen har systematisert dialogen mer enn andre. Det virker som om kommunene som har systematisert kommunikasjonsen, har mer fornøyde tilbydere. Tilbyderne opplever at de får god hjelp og veiledning fra kommunene ved behov.

Tilbakemeldingene på hvordan kommunene har brukt IPT-Løftet-midlene, er noe mer varierende. Tilbyderne har liten formening om hvorvidt IPT-Løftet har ført til at tilbudet har blitt en integrert del av tjenestetilbudet til kommunen.

Stimulere til næringsutvikling i landbruket ved at flere bønder får kunnskap om Inn på TUNET som næring, og at eksisterende Inn på TUNET-tilbud styrkes

IPT-Løftet har bare i begrenset grad hatt et næringsutviklingsperspektiv. Målsettingen med Løftet er mer innrettet mot å stimulere etterspørselen etter IPT-tjenester fra kjøpersiden. Vi ser likevel at omtrent halvparten av prosjektene oppgir å ha markedsført sitt behov overfor landbruksnæringen eller invitert næringen inn i diskusjonen om utvikling av tiltak. Fra spørreundersøkelsen ser vi også at det forekommer at initiativ til prosjekter kommer fra næringen selv, men dette er unntak. Fra mange av dem vi har intervjuet, påpekes også betydningen av hvilken vektlegging en har på næringsutvikling vs. utvikling av gode tilbud til brukere når det gjelder IPT. IPT-Løftet har adressert dette gjennom sin innretning mot etterspørselsstimulans.

Gi økt profilering og synliggjøring av tjenestetilbudet

Spørreundersøkelsen viser at respondentene mener at IPT-Løftet har bidratt til økt profilering og synliggjøring av tilbudet. Mange av prosjektene har hatt dette som et viktig mål på veien mot å få etablert nye tilbud. Det er likevel ikke de resultatene som fremheves spesielt.

Tilbydere vi har snakket med, trekker frem Fylkesmannen som en samlende aktør for IPT-tilbudet. IPT-Løftet har hos noen vært et positivt bidrag til utvikling av tilbudet. Likevel kan det se ut til at en del av aktivitetene ville blitt gjennomført også uten tilskuddet. I intervjuene er tilbyderne mer opptatt av IPT enn selve IPT-Løftet. Alle tilbyderne vi intervjuet, kjente til IPT før de ble med i prosjektet IPT-Løftet.

4.4 Atferdsaddisjonalitet

Atferdsaddisjonalitet knytter seg til om tilskuddet fører til endringer i måten en handler på, som over tid leder til utvikling og innovasjon. I IPT-Løftet kan dette særlig knyttes til måten kommunene ser IPT på, og omfang og tenkning rundt bruken av IPT. Slik vi ser det, er det særlig tre endringer i tenkning og atferd rundt IPT som IPT-Løftet kunne bidratt til.

Det ene er at IPT-Løftet kunne føre til at flere sektorer gjør bruk av IPT. Dette oppfatter vi at Løftet i noen grad har fått til. Det er utviklet nye tilbud i nye sektorer i flere av de deltagende kommunene. Kjennskapen til IPT har også økt, noe som på sikt kan føre til økt bruk av IPT, selv om en ikke fikk opp et nytt tilbud under Løftet som sådan.

Det andre er at IPT ses som en integrert del av kommunens tilbud. Dette er blant de forholdene som respondentene i spørreundersøkelsen skårer lavest. Selv om bruken og kunnskapen om IPT har økt, tyder mye ennå på at tilbudet i mange kommuner ses som et supplement til kommunale tilbud og ikke som en integrert del av den behandlingskjeden kommunen har. Som en motvekt til dette ser vi at IPT er blitt bedre forankret i planer; noe kan tolkes som et tegn på en tettere og mer bevisst tilknytning til det øvrige tjenestetilbudet. Det kommer mye an på hvordan IPT konkret er omtalt i planverket, noe vi ikke har hatt anledning til å gå nærmere inn på.

Det tredje elementet er knyttet til finansieringen av IPT. Et viktig mål for IPT-Løftet har vært å legge til rette for utvikling av mer langsiktige avtaler mellom kjøper og tilbyder. Ifølge undersøkelsen er dette det målet som IPT-Løftet i minst grad har bidratt til. Samtidig er dette et svært viktig moment, sett både fra kommunenes og fra leverandørenes perspektiv. Hvis kommunene skal kunne forholde seg til IPT som et integrert ledd i sitt tjenestetilbud, er det ønskelig med en langsiktig og forutsigbar relasjon til leverandørene. IPT-tilbudet må ikke være sårbart. Vi har sett eksempler på hvordan IPT-tilbud er etablert, men må avvikes fordi gårdbruker blir langtidssyk. Gitt at ikke andre leverandører står klare med tilsvarende tilbud, vil det oppfattes som risikofylt for en kommune og basere seg på tjenester som er så sårbare. Da er det ikke overraskende at en ikke tar sjansen på å bruke IPT til å erstatte eller være en viktig komponent i et kommunalt tilbud. Fra leverandørsiden etterlyses også mer langsiktige avtaler. Et godt IPT-tilbud på en gård krever ofte investeringer i form av tilrettelegging av lokaler m.m. For å kunne redusere risikoen med en slik investering er utsikter om en stabil drift viktig. Det vil også gjøre det mer attraktivt for tilbyderen å investere i kunnskap og kompetanse på måter som styrker tilbudets innhold og verdi, både for bruker og kjøper.

Vår erfaring tilsier at langsiktighet og forutsigbarhet i relasjonen mellom tilbyder og kjøper av IPT-tilbud, kan gi støtet til selvforsterkende prosesser som bidrar til utvikling av innhold og kvalitet i tilbudet.

IPT-Løftet kan også ha hatt effekter utover prosjektene. Fra prosjektrapportene ser vi at selv om ikke tiltak i IPT-Løftet er videreført, kan andre tiltak ha blitt satt i gang, enten som resultat av erfaringer fra prosjektet, eller som følge av at prosjektet har synliggjort behov for andre tilbud. Vi spurte derfor også respondentene om IPT-Løftet har ført til økt tilbud av IPT-tjenester i kommunen: 52 % svarer ja, mens 48 % svarer nei. Blant dem som svarer ja, oppgis det at en har fått mellom 1 og 6 nye tilbydere og mellom 5 og 25 nye plasser.

4.5 Samlet inntrykk

Fokus i dette kapitlet har vært om IPT-Løftet kan sies å ha nådd sine mål. Vi har tatt utgangspunkt i om IPT-Løftet har gitt effekter i form av tre typer addisjonalitet: innsatsaddisjonalitet, resultataddisjonalitet og atferdsaddisjonalitet.

Når det gjelder *innsatsaddisjonalitet*, konkluderer vi med at dette er tilfredsstillende ivarettatt i prosjektene gjennom Innovasjon Norges praksis i oppfølging av prosjektene.

Når det gjelder *resultataddisjonalitet*, har vi sett på måloppnåelse i forhold til de 6 målene for IPT-Løftet for tre grupper: sluttbrukere, tilbydere og kjøpere. Matrisen under oppsummerer våre vurderinger.

Tabell 4.1 Matrise som oppsummerer IPT-Løftets resultataddisjonalitet

Mål	Sluttbruker	Tilbyder	Kjøper
Bidra til forankring av IPT i kommunale og regionale planer og strategier			Ja, og særlig i brukersektorenes planverk
Øke antall IPT-tilbud i kommunene, gjennom langsiktige samarbeidsavtaler mellom kjøper og tilbyder	I noen grad, men mange er avvirket etter IPT-Løftet	Noe økt tilbud, men ikke lyktes med langsiktige avtaler	Noe økt tilbud, men ikke lyktes med langsiktige avtaler
Gi brukere av ulike tjenester et mangfoldig og kvalitetssikret tilbud tilpasset den enkeltes behov	I noen grad, men mange er avvirket etter IPT-Løftet		I noen grad, men mange er avvirket etter IPT-Løftet
Skape samarbeid og nettverk, og gi økt kompetanse hos kommunen og samarbeidspartnerne		Ja – er oppnådd	Ja – er oppnådd
Stimulere til næringsutvikling i landbruket		I noen grad	I noen grad
Gi økt profilering og synliggjøring av tjenestetilbudet		I noen grad	I noen grad

Når det gjelder *atferdsaddisjonalitet*, har vi pekt på tre forhold. Det ene er at IPT-Løftet kunne føre til at flere sektorer gjør bruk av IPT. Dette oppfatter vi at Løftet i noen grad har fått til. Det andre er at IPT ses som en integrert del av kommunens tilbud. Dette er blant de forholdene som respondentene i spørreundersøkelsen skårer lavest. Selv om bruken og kunnskapen om IPT har økt, tyder mye ennå på at tilbudet i mange kommuner ses som et supplement til kommunale tilbud, og ikke som en integrert del av den behandlingsskjeden kommunen har. Det tredje elementet er knyttet til finansieringen av IPT. Et viktig mål for IPT-Løftet har vært å legge til rette for utvikling av mer langsiktige avtaler mellom kjøper og tilbyder. Dette er kanskje det målet som IPT-Løftet i minst grad har bidratt til.

5 Hvordan styrke IPT?

5.1 Innledning

I prosjektet har vi systematisk vært på jakt etter forslag til forbedringer av IPT. Oppdragsgiver har ønsket innspill på suksesskriterier og flaskehalser i IPT-ordningen, og tilrådinger i hvordan en kan styrke IPT i kommunene. Videre ønsker en innspill på tiltak som kan styrke effektene av IPT-Løftet ved en eventuell ny støtteordningen for IPT-utvikling.

5.1 Nyten av Inn på tunet-Løftet for Inn på tunet

Oppdragsgiver ønsker svar på hvilken betydning IPT-Løftet har for IPT, behovet for en slik tjeneste og hvilket ambisjonsnivå en slik tjeneste bør ha med hensyn til etterspørsel, antatt behov og potensial. Videre ønskes det innspill på mulige forbedringer og anbefalinger om eventuell videreføring av tiltaket. Nyten av IPT-Løftet for IPT defineres for det første av i hvilken grad målene for IPT-Løftet adresserer viktige utfordringer for IPT, og om en har nådd målene for Løftet. I kapittel 5 har vi konkludert med at målsettingen for IPT bare delvis er oppfylt.

Det er viktig her å opprettholde perspektivet på IPT som et tiltak med delt målsetting – på den ene siden som en tjenesteinnovasjon som bidrar til å styrke tjenestetilbudet i kommunene innen oppvekst, arbeid og omsorg, og på den andre siden som næringsutviklingstiltak i landbruket. IPT-Løftet har først og fremst hatt som mål å bygge opp under IPT som tjenesteinnovasjon. Næringsutvikling har ikke vært like sentralt, og oppdragsgiver ønsker heller ikke fokus på dette i denne evalueringen.

I de kommunene hvor prosjekter er gjennomført, er det klart at IPT-Løftet har hatt betydning. Mange prosjekter har hatt kunnskapsformidling som en viktig bestanddel. Spredning av kunnskap og forståelse av IPT har vært viktige resultater i disse kommunene. I kapittel 4 presenterte vi respondentene i spørreundersøkelsens syn på effekter av IPT-Løftet. Økt kunnskap og kompetanse hos kommune og samarbeidspartnere får høyest skåre.

Hvis vi tar utgangspunkt i Handlingsplan for IPT 2013–2017¹¹, så skisserer denne en rekke tiltak som skal bidra til utviklingen av IPT generelt, og til å videreutvikle IPT-tilbudene innenfor de prioriterte tjenestesektorene spesielt. Denne evalueringen er selv et av tiltakene i planen. Vi vil likevel bruke tiltaksområdene i planen som et utgangspunkt for å drøfte nyten av IPT-Løftet for IPT. Tiltaksområder vi mener IPT-Løftet har direkte relevans for, er:

Utvikling av konsepter i form av å identifisere og konkretisere ideer og tiltak.

De fleste av prosjektene i IPT-Løftet har hatt som hoved- eller delmål å utvikle nye tilbud. Dette er nært knyttet til delmål 2 for IPT-Løftet om å øke antall IPT-tilbud i kommunen. Gjennomgangen av databasen viser at 45 av prosjektene har hatt dette som mål. Samtidig har vi påpekt at mange prosjekter er avviklet i etterkant av Løftet. IPT-Løftet har vært bredt innrettet, hvor tiltak har vært vurdert, utfordret eller utviklet for en rekke målgrupper. Dette omfatter:

Pleie og omsorg

- Yngre demente
- Demente
- Rehabilitering
- Eldre på sykehjem
- Autister
- Multifunksjonshemmede

¹¹ KRD, LMD. Inn på tunet. Handlingsplan 2013–2017

Helse og velferd

- Psykiatri
- Rus
- Støttekontakt og tjenestemottakere

Barn og unge

- Skoleklasser
- Skoletrett ungdom
- Barn og unge med spesped-behov

Prosjektene kan ha gjort seg nyttige erfaringer relatert til spesifikke utfordringer ved utforming av tilbud til svært forskjellige målgrupper. Utfordringen er en lite enhetlig rapportering fra prosjektene som gjør det vanskelig å trekke ut slik informasjon. Rapporteringen burde vært mer ensartet. Delmål 4 i IPT-Løftet, som fokuserer på samarbeid og nettverk, er også relevant i denne sammenheng. 35 av prosjektene er innrettet mot dette. I spørreundersøkelsen skårer forhold knyttet til konseptutvikling høyt, bortsett fra på ett punkt (etablering av langsiktige avtaler). Slik vi ser det, hadde det vært ønskelig om IPT-Løftet bidro vesentlig til utvikling av et konsept for langsiktige avtaler. Dette har en i liten grad lyktes med.

Utvikling av veiledende materiell

Selv om prosjektene i IPT-Løftet ikke har hatt som mål å utvikle veiledende materiell som sådan, har Løftet generert rapporter som formidler metodikk og erfaringer med utvikling av IPT. Erfaringer er formidlet på konferanser og møter, og rapportene er stort sett tilgjengelige. Gjennom den tematiske oppfølgingen har vi fått innblikk i hvordan noen kommuners erfaringer nevnes av andre, noe som tyder på at erfaringer fra Løftet har fått en viss spredning.

Kommunikasjon og informasjon

IPT-Løftets delmål 4 og 5 kan begge knyttes til kommunikasjon og informasjon om IPT. Vi ser at dette nok ikke har vært hovedfokus i mange prosjekter. Like fullt har mange prosjekter hatt aktiviteter rettet mot å spre kunnskap om IPT, både internt i kommunene og overfor potensielle tilbydere. Dette har naturlig nok først og fremst kommet de deltakende kommuner og tilbydere til gode. En skal heller ikke undervurdere betydningen av fylkesmannsembetenes informasjonsvirksomhet om IPT-Løftet for kjennskap til IPT som sådan.

Koordinering og samarbeid

Delmål 4 i IPT-Løftet er fokusert mot samarbeid og nettverk. De prosjektene i IPT-Løftet som har arbeidet med utvikling og implementering av nye tilbud, har stort sett jobbet prosjektorientert hvor brukersektorene har vært tett involvert i utviklingen av tilbud. I flere tilfeller har tilbydere også vært involvert.

Et annet viktig element har vært etableringen av en god dialog mellom tilbyder og kommunen, for oppfølging av tilbud som er utviklet gjennom IPT-Løftet. Som tidligere nevnt er dette viktig for å trygge brukersektorene med hensyn til tilbudets kvalitet.

Kompetanse, utdanning og forskning

IPT-Løftet har bidratt til utvikling av kunnskap av generell relevans for IPT. En ting er kunnskap om IPT hos brukersektorene. Gjennom prosjekter som engasjerer brukersektorene, har de fått utvidet kunnskap om hva IPT er og hvilke muligheter IPT gir. Gjennom de konkrete prosjektene har en høstet erfaring med anskaffelser av IPT-tjenester, og i kommunen har en fått økt sin forståelse av hva som skal til for å gi et godt tilbud.

Sluttbrukereffekter har ikke vært direkte fokusert i IPT-Løftet. Samtidig er god sluttbrukereffekt viktig å kunne dokumentere, hvis IPT skal få økt betydning som tjenestetilbud.

Å dokumentere sluttbrukereffekt har vist seg forskningsmessig utfordrende, men er etter vår oppfatning en viktig forutsetning for at IPT skal få en større rolle som tjenestetilbud.

Godkjenning og kvalitetssikring

Matmerks godkjenningsordning blir i økende grad tatt i bruk overfor IPT-gårder. De fleste nye anskaffelsesprosesser stiller krav om IPT-godkjenning. Godkjenningen retter seg mot HMS-relaterte forhold ved gården, og ikke mot kvaliteten på de velferdstjenestene som leveres. I IPT-Løftet er det mange som fremhever betydningen av en god dialog mellom tilbyder og kommunen for å sikre at kvaliteten er ivarettatt. Det er vårt inntrykk at tilbakeholdenhet i bruk av IPT i mange kommuner skyldes at en ikke har gode nok systemer for oppfølging som kan trygge kommunen på at kvaliteten på tilbudet er god, og at dette kan dokumenteres.

Oppsummering

Samlet kan vi altså konkludere med at IPT-Løftet har bidratt med en rekke resultater som er relevante for myndighetenes satsing på IPT generelt, samtidig som det avdekkes behov for å ta tak i temaer som ikke direkte er omfattet av handlingsplanen. Vi tenker da særlig på etableringen av et rammeverk for langsiktige avtaler, kunnskap om brukereffekter og metodikk for god oppfølging av tjenestene.

Det er viktig å merke seg at mange av tiltakene i handlingsplanen følges opp på andre måter enn gjennom IPT-Løftet. LMD følger blant annet opp utviklingen av IPT i Meld. St. 31 Garden som ressurs – marknaden som mål¹², hvor IPT omtales som mulig utviklingsarena for gründer- og vekstbedrifter og innovative næringsmiljø i landbruket. Videre er det utviklet en nasjonal veileder for gården som læringsarena og pedagogisk ressurs.¹³ De fleste fylker har også i løpet av 2015 utarbeidet fylkesvise handlingsplaner for IPT.

5.2 Suksessfaktorer for at IPT skal lykkes i kommunene

Alle respondenter i datainnsamlingen er bedt om å gi innspill til hva de ser som viktige suksesskriterier for utvikling og drift av IPT-tilbud i kommunene. Nedenfor oppsummerer vi de innspillene som det i stor grad var enighet om, i alle respondentgrupper:

Forankring

Forankring hos rådmannen og kommunalsjefer, og da særlig i ledelsen for brukersektorene, oppfattes som en svært viktig suksessfaktor. Kunnskap om og forståelse av hva IPT er, er vel og bra, men forankringen bør helst være dypere enn dette. Ledelsen i brukersektorene bør være aktive deltakere i utviklingen av IPT-tilbud.

Forankring av IPT i brukersektorenes planverk er også viktig, men da på en mest mulig konkret måte.

Ildsjeler

Bruk av IPT er ofte avhengig av at ildsjeler med stor entusiasme og pågangsmot jobber fram tilbud og/eller bidrar til bruk. Ildsjeler kan finnes blant fagfolk i brukersektorene, blant sluttbrukere/-pårørende eller blant tilbydere. At tiltak utvikles og drives fram av ildsjeler, og forsvinner med dem, er et kjent fenomen. Det er derfor viktig at ildsjelene får støtte og at det bygges systemer som tar over for ildsjelene, slik at disse ikke sliter seg ut og at ikke tiltaket blir avhengig av dem.

¹² LMD: Meld. St. 31 (2014–2015) Garden som ressurs – marknaden som mål

¹³ Nasjonal veileder. Inn på tunet-gården som læringsarena for barn og unge. Matmerk / Inn på tunet

Ildsjelers viktige rolle i kommunal sektor må dyrkes og tas vare på. Ildsjelene må identifiseres og gis anledning til å engasjere seg tidlig i utviklingsarbeidet. Men kommunen må også vite når en må systemsette et tiltak for å sikre overlevelse.

Vi ser også at plan- og budsjettforankring i brukersektorene er et viktig ledd i å konsolidere bruken av IPT.

Innholdet i tilbudet

Det er viktig å være tydelig på hvem målgruppene for tilbudet er. Et for bredt tilbud uten tilstrekkelig faglig dybde skaper usikkerhet og gjør tilbudsprofilen utydelig. I en innledningsfase kan det være hensiktsmessig å gå bredt ut for å identifisere potensialet. Men så må en snevre inn og prioritere, slik at en ikke favner for bredt i driftsfasen.

Per i dag er NAV lokalt i stor grad utelukket fra å benytte seg av IPT direkte, fordi det er arbeidsmarkedsbedriftene som fungerer som bestiller av IPT-tjenester. Dette oppleves å kunne virke som en barriere.

Oppfølging og system

En god organisatorisk ramme for relasjonen mellom kommunen, bruker og IPT-tilbyder er viktig. Dette gjelder det formelle merkanter, rapportering på kvalitet på tjenesteytelsen og en tett og god daglig dialog. IPT bør også om mulig integreres tett opp mot kommunens ordinære tjenesteproduksjon i skjæringspunktet mellom supplement og erstatning.

I anskaffelsen av nye tilbud bør en vurdere muligheten for å kunne bruke utviklingskontrakter i sammenheng med utvikling av nye tilbud.

Markedsføring

En viktig suksessfaktor er å kunne dokumentere effekter av IPT. Kan en vise at IPT har god effekt for sluttbruker, og samtidig er et kostnadseffektivt tiltak, vil en viktig barriere for IPT være borte.

Informasjon til nærmiljøet om hva IPT er og hvordan det samvirker med det kommunale tjenestetilbudet, er også viktig. Viktige målgrupper er politikere, kjøpersektorene, brukere og pårørende, og lokalmiljøet.

Kompetanse

Mange kommuner mangler kompetanse i kjøp av denne typen tjenester. Den foreliggende håndboken for kjøp av IPT-tjenester¹⁴ kan således bidra til senke terskelen for kommuners bruk av IPT.

Mange tilbydere mangler også kompetanse i salg av tjenester til offentlig sektor – dette krever kompetanseutvikling. Også her finnes det eksempler på kompetansehevingstilbud¹⁵ som kan fremme etableringslysten. Vi tror også at IPT-tilbydere med fordel kunne søke å etablere sammenslutninger som vil kunne yte støtte med hensyn til kompetanse og forvaltning.

¹⁴ Håndbok for kjøpere av Inn på TUNET-tjenester. Utarbeidet av en forskergruppe ved Høgskolen i Hedmark, Avdeling for Folkehelsefag, i samarbeid med forskere ved Østlandsforskning.

¹⁵ Mære landbruksskole i samarbeid med Inn på TUNET Trøndelag SA arrangerer f.eks. kurs for gårdbrukere som ønsker å tilby IPT-tjenester. Andre eksempler på kurs innen IPT, både med og uten studiepoeng, redegjøres det nærmere for i Bente Berget (2013) Forskning og kompetanse for inn på TUNET. Status og behov. UMB

Det foreligger også mye informasjon og kunnskap tilgjengelig på Innovasjon Norges nettsider om IPT og de regionale IPT-sidene. Regionalt gjennomføres det også seminarer og erfarings-utvekslingsmøter

Suksesskriterier for IPT har også vært i fokus i andre utredninger. IPTs betydning for kommunal tjenesteproduksjon har vært belyst i et arbeid av Møreforskning¹⁶. Selv om utvalget der var begrenset, påpekte studien følgende suksesskriterier for innføring av varige IPT-tilbud i den kommunale tjenesteproduksjonen:

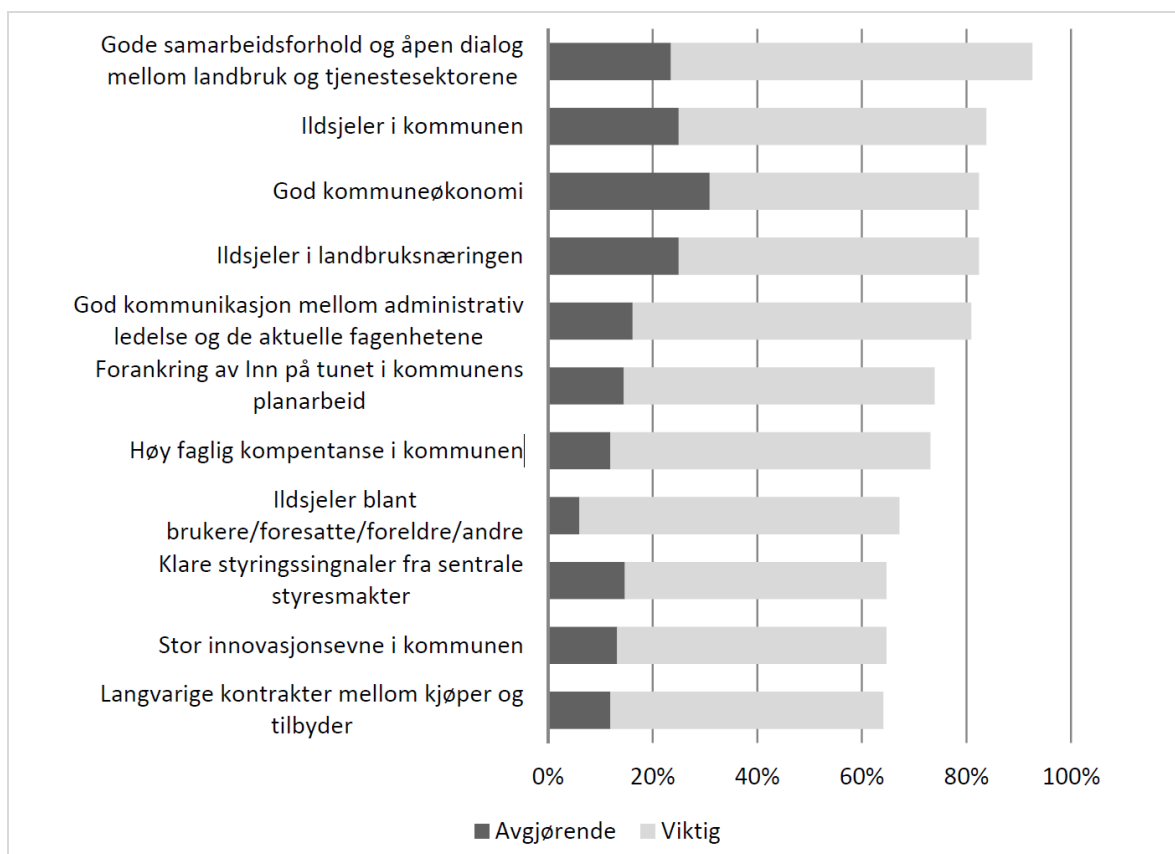
- At kommunen har tradisjon og kultur for tjenesteleveranser fra andre enn kommunen
- At tiltaket har en god politisk og administrativ forankring
- At kommunen har ildsjeler i strategiske posisjoner
- At det er løpende og varig dialog og prosess mellom kommune og tilbyder
- At det er god kompetanse hos tilbyderne – faglig og mellommenneskelig
- At en har gode eksempler å vise til – gode brukerhistorier
- Organisering – jo tettere tilbudet er koblet opp mot kommunen, desto bedre

Disse kriteriene har mange likhetstrekk med suksesskriterier som trekkes fram i vår undersøkelse.

I en spørreundersøkelse i regi av Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) rettet mot rådmenn i alle kommuner med IPT-tilbud¹⁷, ble rådmennene spurt som hva de så som avgjørende og viktig for utvikling av IPT. Neste figur gir svarene.

¹⁶ Båtevik, F. O., G. Dvergsdal og M. E. Aarset (2012). «Inn på tunet i kommunal tenesteproduksjon – frå prosjekt til drift.» Høgskulen i Volda / Møreforskning AS

¹⁷ Aktør- og markedsanalyse av Inn på tunet. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, 2013

Figur 5.1 Rådmenns syn på hva som er viktig og avgjørende for utvikling av IPT (NILF 2013)

Vi ser her at rådmennene særlig vektlegger samarbeid og kommunikasjon, både internt i kommunen og mellom kommunen og landbruksnæringen. Vi ser også at ildsjelens rolle tillegges stor vekt. En fortolkning kan være at IPT ennå er et ganske ungt tilbud, som ennå ikke har funnet sin plass i den ordinære tjenestestrukturen, og derfor er avhengig av ildsjeler. Utover det kjenner vi igjen mange av temaene fra våre egne undersøkelser.

5.3 Barrierer mot IPT i kommunene

Vi har også bedt respondenter vise til forhold de oppfatter som barrierer mot bruk av IPT i kommunene. I prinsippet kan en si at fravær av de suksesskriteriene som nevnes over, også vil fungere som barrierer mot utvikling og bruk av IPT. Samtidig kommer det fram andre forhold som respondentene opplever fungerer som barrierer mot utvikling og bruk av IPT.

Den viktigste barrieren mot IPT er, ifølge våre respondenter, økonomien i kommunene. Dette er den viktigste årsaken til at prosjekter i IPT-Løftet ikke er videreført, og oppgis også i spørreundersøkelsen og våre intervjuer som en svært viktig barriere. At dette er riktig, har vi ingen grunn til å betvile. Også i NILFs undersøkelse fra 2013 fremheves god kommuneøkonomi som avgjørende for utvikling av IPT.

Det er likevel flere forhold knyttet til økonomi som er verdt å bemerke. Hvor god oversikt har en egentlig over kostnadene knyttet til IPT vs. eventuelle kostnader ved alternative tilbud? Flere av våre informanter i den tematiske oppfølgingen mener at de IPT-tilbudene som er etablert gjennom IPT-Løftet, er økonomisk lønnsomme for kommunen. Dette ser særlig ut til å gjelde prosjekter hvor

en har etablert tiltak som gir spesifikke brukergrupper et tilbud. Flere informanter mener tilbudet som er etablert, erstatter 1:1- eller 1:2-tilbud¹⁸, som ville koste mer for kommunen.

Slik vi ser det, kan dette i noen grad knyttes til kommunens tilnærming til IPT. Oppfattes IPT som tilbud til enkeltindivider, som etableres/avvikles ettersom enkeltindivers behov oppstår eller opphører, får en ikke utnyttet muligheten til å etablere løsninger hvor grupper av brukere får tilbud som muliggjør lavere bemanningsfaktor. Flere av kommunene i den tematiske oppfølgingen har gjort dette, og mener dette både gir et kvalitetsmessig godt og økonomisk effektivt tilbud. Det krever en mer systematisk tilnærming til bruk av IPT. Manglende systematikk i tenkningen rundt IPT kan dermed bidra til å gjøre tiltakene for kostbare fordi en ikke kan utnytte stordriftsfordelene.

Også i dette prosjektet har det vært vanskelig å gi svar på om IPT er "lønnsomt". Samtidig kunne det å påvise dette være et effektivt argument for å ta i bruk IPT. Nedenfor gir vi et eksempel fra en av kommunene i den tematiske oppfølgingen som sier noe om hvordan en kan søke å synliggjøre kostnadsbildet. Eksemplet viser også at IPT kan lønne seg.

Det er en stor utfordring at IPT-tilbudet salderes bort i kommunebudsjettet. For å unngå dette er det viktig å få frem alternativkostnadene for kommunene. Dersom man kan sannsynliggjøre at IPT-tilbudet er konkurransedyktig med kommunens alternativ til tjeneste på området, vil det trolig bestå som en integrert del av tjenestetilbudet. Man må gå bort ifra å se på IPT-tilbud som et luksuriøst tilbud som bare passer for noen få.

Eksempel på beregning av alternativkostnader:

3 elever med 1:1-bemanning i skolen fikk IPT-tilbud 2 dager i uken der de kunne være samtidig med eier av gården.

Kostnad egenregi kommunen:

3 årsverk * kr 600 000 (lønn inkludert alle kostnader) * 40 % = kr 720 000

Kostnad på gården:

38 (uker på skole) * (kr 4 500 pr. dag * 2 dager) = kr 342 000

Transport tur/retur skole–gård: 38 uker, 2 dager pr. uke, kr 1000 pr. dag = kr 76 000

Oppfølging 10 % årsverk i administrasjonen: kr 650 000 * 10 % = kr 65 000

Kostnadssammenligning 2 dager i uken:

Kommunen i egenregi med 1:1-bemanning på 3 elever	kr 720 000
Total kostnad IPT (inkludert transport og oppfølging)	kr 483 000
Differanse kostnad mellom tilbudene	kr 237 000

Det forutsettes at kommunen kan redusere bemanningen når barna ikke er til stede. Dette styrker fordelene med langsiktige avtaler for begge parter.

¹⁸ Tilbud hvor en eller to brukere tas hånd om av én ansatt.

En annen barriere som nevnes, er manglende samsvar mellom tilbud og behov. Dette kan dreie seg om flere typer forhold. Det kan være at IPT-tilbydere lokalt ikke tilbyr den typen tjenester kommunen har behov for. I den grad kommunen bruker IPT som akutttiltak, vil stadige etableringer av nye tilbud, skreddersydd for en enkeltbruker, kreve tilpasning og omstilling fra tilbyderne – og kanskje også en kompetanse de ikke innehar. Dette tar tid, og innen tilbudet er etablert, har kanskje behovet endret seg.

Hvis ikke tilbud finnes lokalt, må en eventuelt gå utenfor kommunen for å finne et tilbud. Transport av brukere – særlig hvis det dreier seg om enkeltbrukere – kan være kostbart. I flere av prosjektene i IPT-Løftet er transportkostnader framhevet som en utfordring.

Et annet forhold av betydning, som i noen grad kan knyttes til suksesskriteriet *oppfølging og system*, er kommunens behov for trygghet for at det tilbudet som IPT-gårdene gir, har den kvalitet som loven og forskriftene krever. Statlige og kommunale tilsynsorganer har betydelig fokus på at lovbestemte krav er oppfylt og at oppfyllelsen kan dokumenteres. Kvalitetssikring og oppfølging krever et oppfølgingsregime som bør være systemsatt, noe som blir en større utfordring hvis tilbudene er utviklet på ad-hoc basis for svare på akutte behov.

Disse forholdene, som alle kan fungere som barrierer mot IPT, peker ganske entydig mot fordelene med en systematisk tilnærming til bruk av IPT. Dette betyr på ingen måte at ikke ad-hoc tilbud kan være gode, men at en god systematikk rundt tilbudet i større grad legger til rette for et kvalitetsmessig, juridisk og økonomisk robust tilbud.

6 Forslag til videreføring

IPT-Løftet løper ut 2015, til de siste prosjektene i Løftet avsluttes. Alle midler er allerede fordelt. Spørsmålet er om en nå har nådd målet med IPT-Løftet, og om det tilsier at en ikke trenger ytterligere tiltak. Vi har allerede konkludert med at målene med IPT-Løftet delvis er oppnådd. Samtidig har disse effektene i stor grad vært avgrenset til deltakerkommunene. Mange av våre informanter mener at potensialet i IPT på ingen måte er tatt ut. IPT-Løftet var en ganske begrenset ordning, og selv om flere prosjekter i ordningen har vært vellykkede, er ikke Løftet i seg selv nok til vesentlig å endre norske kommuners bruk av IPT. På det grunnlag mener vi at det absolutt er grunnlag for videre innsats både lokalt og fra statlig hold for å utvikle IPT, da som tilbud til brukere med behov og som næringstiltak for landbruksnæringen.

Framtidens omsorgsbehov krever at kommunene må finne nye måter å levere tjenester på. Det vil ikke være mulig å fredsstille etterspørselen innenfor rammen av dagens tjenestestruktur. Dermed er det behov for å supplere og innovere:

- *Kommunen må anlegge nye perspektiver på innholdet i det kommunale tjenestetilbudet*
Perspektiver som forebygging, hverdagsrehabilitering og folkehelse må tydeligere inn i kommunens tenkning. Andre behov som krever nye løsninger, er arbeidstrening, attføring, integrering og frafall. Kommunene pålegges også nye oppgaver. Våren 2015 vedtok for eksempel Stortinget å fastsette en plikt for kommunene til å tilby et dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens, gjeldende fra 1. januar 2020.
- *For å utnytte ressursene bedre bør en utforske nye samarbeidsstrukturer/aktører*
IPT kan spille en rolle på arenaer som frivilligheten, ideelle organisasjoner, sosiale entreprenører, OPS og private tilbydere. I et næringsutviklingsperspektiv ser vi at landbruket i Norge er i stagnasjon. Det er behov for flere ben å stå på.

Det er dermed mange behov som kan adresseres. Statens fokus på fornying av offentlig forvaltning, forenkling og effektivisering samt kommunereform kan være en anledning til å utfordre de gjengse modellene for kommunal tjenesteproduksjon. Staten kan også da, i større grad enn på lenge, være mottakelig for innspill.

I datainnsamlingen har vi bedt om innspill til tiltak fra sentralt hold som kan bidra til å styrke IPT. Dette kan ha form av et "IPT-Løftet II", eller lanseres som enkelttiltak eller legges inn som en støtteordning under en annen paraply. Tiltak og temaer som kan være aktuelle i en slik sammenheng, presenteres nedenfor:

Kunnskapsgenerering og -spredning

Mangel på kunnskap om IPT og behovet for erfaringsutveksling nevnes av mange aktører. Regionale nettverk med nettverkssamlinger, innenfor rammen av de statlige og regionale arenaer er noe som flere etterlyser. Handlingsplanen for IPT har en rekke tiltak om dette, men behovet meldes tydelig fra våre respondenter. Som tidligere nevnt er det ønske om mer kunnskap om brukereffekter av IPT og om de økonomiske effektene av IPT-tilbud. Usikkerhet rundt disse forholdene gjør at mange kommuner har en avventende holdning til IPT. Råd og veiledning om anskaffelser er også et tema som nevnes.

Vi anbefaler derfor at en for å sikre spredning av kunnskap, opprettholder de nasjonale erfaringskonferansene og styrker de regionale nettverkene. Videre at det igangsettes tiltak for på en bedre måte enn i dag å dokumentere brukereffekter. I tillegg burde en skaffe bedre oversikt over de økonomiske effekter av bruk av IPT for kommunen.

Økonomiske støttetiltak

Et innspill som særlig kommer fra kommunene, er at en ordning med økonomiske støttetiltak må opprettholdes. Flere ønsker også at midler burde være tilgjengelig for lengre perioder enn tre år. Slik vi ser det, er dette en åpenbart utfordring, gitt kravet om at disse midlene ikke skal inngå som rene driftsmidler. At mange prosjekter i IPT-Løftet har opphørt etter at tilskuddene har utløpt, kan ses som et tegn på at en del av midlene i praksis har blitt brukt som driftsmidler.

Vi anbefaler at det fortsatt bør være tilgjengelig utviklingsmidler for IPT, men innretningen av bruken av midler må vurderes nærmere. Ser en IPT som tjenesteinnovasjon, kan støtteregimet kobles til de perspektiver en anlegger på kommersialisering av innovasjon på andre samfunnsområder med støtteordninger modellert etter dette virkemiddelapparatet. Gitt dette burde også perioden det gis støtte for, utvides. I IPT-Løftet ble videre nesten alle midlene bundet for hele treårsperioden allerede det første året. Slik vi ser det, ville det være ønskelig om midler i større grad gjøres løpende tilgjengelig.

Engasjere brukersektorens statlige nivå

IPT ses av mange først og fremst som et tiltak for landbruksnæringen. IPTs organisatoriske forankring støtter opp under dette. I flere kommuner oppfattes dette som en ulempe. Fra deres perspektiv hadde det vært bedre om IPT hadde sitt utspring fra, eller hadde vært organisatorisk forankret i, brukersektorene. Derfor etterlyses det et sterkere engasjement fra de overordnede myndigheter i sektorene som skal kjøpe IPT-tjenester. I handlingsplanen for IPT er det skissert flere tiltak, blant annet med et nasjonalt samarbeidsforum, et departementsforum og regionale handlingsplaner. Det er viktig at brukersektorene er aktivt med i disse foraene og at de på en synlig måte stiller seg bak utviklingen av IPT. Signaleffekten fra proaktive utspill fra sentralt nivå vil være av stor betydning lokalt.

Vi anbefaler at i et eventuelt nytt IPT-løft burde fagdepartementene innenfor helse og undervisning bidra, både med hensyn til innhold, gjennomføring og finansiering. Fylkesmannens fagavdelinger innenfor helse og undervisning bør få informasjons- og oppfølgingsansvaret overfor kommunene som del av sitt samfunnsoppdrag. Landbruksavdelingen derimot, må jobbe mot tilbudssiden, altså mot gårdsbrukene.

Fagdepartementene bør ta initiativet overfor kommunene, mens LMD har hovedansvar for initiativer mot tilbyderne.

Gjennomgang av formelle rammer for bruk av IPT

Prosjektet har vist at det er en rekke formelle rammer rundt IPT som kan fungere som barrierer mot økt bruk. Anskaffelsesregelverket har vært nevnt av mange, men flere kommuner har også vist at dagens regelverk kan danne en god ramme rundt anskaffelser av IPT, så lenge mulighetene utnyttes. Det er viktig at disse erfaringene formidles videre.

Vi ser at IPT-Løftets mål om etablering av langsiktige avtaler i liten grad har blitt nådd. Det er forståelige årsaker til dette, så lenge IPT primært ses som et supplerende tilbud i kommunene. Vi anbefaler at det burde arbeides videre med å utvikle måter å sikre avtalemessig forutsigbarhet for IPT-leverandører.

Fra brukersiden har en vært opptatt av å kunne sikre seg at IPT leverer tilbud som ivaretar lov- og forskriftskrav, og at dette må kunne dokumenteres. Gitt at IPT i framtiden også skal kunne levere lovpålagte tjenester, er det viktig at det etableres gode rammeverk for styring og rapportering innenfor rammen av et profesjonelt bestiller-utførerregime. Vi anbefaler at det utvikles veiledningsmateriale på dette området.

I flere av prosjektene i IPT-Løftet henvises det til at IPT kunne levere tjenester til NAV og Bufetat, men at regelverket rundt kjøp av plasser fra disse er lite hensiktsmessig. Vi anbefaler at regelverket gjennomgås og at eventuelle hindringer for NAV og Bufetats bruk av IPT bør fjernes.

Spissing av tjenestefokus

Det er viktig at utvikling av IPT tar utgangspunkt i lokale behov. Samtidig ser vi at mange prosjekter i IPT har søkt å arbeide med utvikling av tilbud til mange brukergrupper. Hvis prosjektets fokus har vært på å spre kunnskap om IPT til mange potensielle brukergrupper, kan dette være en hensiktsmessig strategi. Hvis derimot fokus har vært på å få etablert tilbud, tror vi det kan være ønskelig med en tydeligere spissing av utviklingsinnsatsen. Valg av målgrupper må fremdeles være basert på lokale behov. Samtidig er det noen tiltakstyper som peker seg ut, som følge av den oppmerksomhet de har fått de senere år og de kommende utfordringer på feltene. Ett eksempel er tiltak rettet mot tidlig demens: Våren 2015 vedtok Stortinget å fastsette en plikt for kommunene til å tilby et dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens, gjeldende fra 1. januar 2020. IPT kan spille en viktig rolle i utviklingen av et slikt tilbud, men da må fokus i kommunen rettes mot å utnytte potensialet framfor utvikling av kommunale tilbud i egenregi. Et annet eksempel er integrering av flyktninger, som vil være et nytt viktig tiltaksområde i årene framover. IPT kan være et godt tiltak i den sammenheng. Det har i de senere år også vært mye oppmerksomhet på å sikre gode og trygge utdanningsløp for barn og unge, og forhindre frafall og utstøting. IPT har vist seg å kunne yte viktige bidrag på dette området.

7 Utforming, organisering og forvaltning av Inn på TUNET-Løftet

7.1 Innledning

I denne delen vurderer vi utformingen av tiltaket, og organisering og forvaltning av IPT-Løftet, som er gjennomført av fylkesmennene og Innovasjon Norge. Dette vurderes ut fra aksepterte kjennetegn for god forvaltning (se vedlegg 1).

7.2 Tjenestens utforming, organisering og forvaltning

En evaluering av utforming, organisering og forvaltning av IPT-Løftet dreier seg om en rekke viktige forhold, slik de også er beskrevet i utlysningen:

- En vurdering av tjenestens utforming og innretning. Hvordan var søknadsprosessen og søknadskriteriene utformet? Har man nådd fram til ønsket målgruppe, og dekker tjenesten det behovet som lå til grunn for prosjektet? Hva har IPT-Løftet utløst av aktivitet?
- En vurdering av tjenestens organisering og administrasjon generelt, tjenestens administrative kostnadseffektivitet.
- En vurdering av leveransen av tjenesten. Innovasjon Norges arbeid med prosjektet, samarbeidet med det eksterne rådgiverapparat, med Fylkesmannen og med kommunene. Samarbeid med tilbyderne av IPT-tjenester mv.

Vurdering av IPT-Løftets utforming og innretning i forhold til målene med prosjektet, ble gjennomført med utgangspunkt i dokumentstudier og en intervjurunde med sentrale aktører i Innovasjon Norge og i departementene, og gjennom intervjuer med et utvalg fylkesmenn. Hvordan søknadsprosessen ble utformet, og hvordan kommunene oppfattet denne, ble også undersøkt, herunder også i hvilken grad kravet til egenfinansiering var en barriere for kommunenes deltakelse i prosjektet. En har videre undersøkt hvordan Innovasjon Norges samarbeidet med andre aktører, herunder med fylkesmennene og den kommunale rådgivingstjenesten hos deltakerkommunene.

En vurdering av tjenestens organisering og administrasjon eller, om man vil, forvaltningen av tjenesten, kan gjøres på en strukturert måte i henhold til en mal som er utformet av Direktoratet for økonomistyring (DFØ) for dette formålet.

Utgangspunktet til DFØ er at en god forvaltning av prosjektmidler skal sikre at

- midlene tildeles prosjekter som faller innenfor målgruppen
- midlene tildeles prosjekter som er gode, sett i forhold til de mål som er satt for IPT-Løftet
- mottakere av midler tildeles tilskuddsbeløp som bidrar til å utløse aktivitet med effekt i forhold til målene for arbeidet
- mottakere anvender midlene slik disse er tenkt anvendt og i samsvar med formålet (korrekt anvendelse)

Ut fra dette kan det settes opp kriterier som viser kjennetegn på god forvaltning, hvilke prosesser som må gjennomføres, hva som bør kartlegges for å undersøke kriteriene – og enkelte vurderingspunkter i denne sammenheng.

I DFØs veileder for evaluering av forvaltningstiltak legges det også til grunn at en bør vurdere kostnadseffektiviteten av tiltaket i administrasjonen. I dette tilfellet vil kostnadseffektiviteten i administrasjon komme til uttrykk gjennom kostnadene til forvaltningen av IPT-Løftet i forhold til den bevilgede rammen for prosjektet. Det er normalt at kostnadene til forvaltningen gjerne ligger på mellom 5 og 10 % av ordningens samlede ramme.

7.3 Utformingen av tiltaket

Bakgrunnen og rammene for IPT-Løftet er redegjort for i kap. 1.2. Utviklingen av målene for ordningen stod departementene for, i dialog med Faglig møtearena for IPT¹⁹. Formålet med de faglige møtearenaene er å bidra til innovasjon og lønnsom nærings- og forretningsutvikling. Faglig møtearena har en rådgivende funksjon og skal formidle viktige problemstillinger og utfordringer innen næringen.

I tillegg til de tidligere nevnte mål og tiltaksområder for IPT-Løftet, ble det videre lagt følgende rammer for prosjektene:

- Det kunne søkes om støtte på inntil 50 % av prosjektkostnaden
- Kommunenes egeninnsats måtte synliggjøres med hensyn til arbeidsinnsats og/eller friske midler
- Det kunne bare gis midler til samarbeidsprosjekter der både kjøpersiden og tilbydersiden hadde en aktiv rolle
- Det ble gitt midler til utviklingsprosjekter med varighet på 1–3 år

LMD hadde oppgaven med igangsettelse og overordnet organisering av IPT-Løftet. Departementet hadde også, sammen med KMD, den endelige avgjørelsen med hensyn til prioritering av søkere og tildeling av midler.

Fylkesmennene ved landbruksavdelingene hadde oppgaven med å informere kommunene og tjenestetilbydere om IPT-Løftet, og være pådriver overfor kommunene gjennom sine kontaktnett i kommunene og i landbruket. Vanligvis fikk landbruksavdelingens IPT-koordinator denne oppgaven. Det var også ønsket fra LMDs side at andre avdelinger hos Fylkesmannen ble involvert i arbeidet, slik at deres kontaktnett i helse- og skoleadministrasjonene i kommunene kunne brukes i markedsføringsarbeidet overfor kommunene. Fylkesmannsembetet hadde videre ansvaret for å motta og bearbeide søknader om IPT-Løftet-midler, og å prioritere søknadene i sitt fylke ut fra gitte kriterier.

Dette ble gjort ut fra en 9-punkts liste fra Innovasjon Norge, med følgende kriterier:

1. Er prosjektet i samsvar med intensjonene og målsettingen som ligger i programnotatet for IPT-Løftet?
2. Er kommunene eier og landbruket involvert i form av IPT-tilbydere?
3. Er prosjektet i tråd med overordnede føringer og strategier?
4. Hvordan er prosjektet politisk forankret?
5. Er kravet om 50 % egenfinansiering oppfylt?
6. Har søker forutsetning for å lykkes?
7. Er prosjektet levedyktig etter prosjektslutt?
8. Er det andre forhold som bør nevnes?
9. Samlet vurdering og konklusjon

Ut fra dette ble fylkesmennene bedt om å rangere prosjektsøknadene med maks 2–3 prosjekter på topp, maks 3 prosjekter som mulige, og resten av søknadene under uaktuelt. Dette ble gjennomført, og prioriteringslistene ble oversendt Innovasjon Norge.

¹⁹Faglig møtearena IPT bestod av: Fylkesmannen, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Tilbyderne, Norges Vel, Universitetet for miljø og biovitenskap, Helsedirektoratet, Arbeids- og velferdsetaten, Norges forskningsråd, KS, Landbruks- og matdepartementet

Innovasjon Norge mottok søknadene og prioriteringslistene fra fylkesmennene, og gjennomførte sin egen nasjonale prioritering av prosjekter basert på dette materialet. I sin vurdering la Innovasjon Norge vekt på følgende:

- Prosjektets godhet
- Tematisk spredning
- Fylkesmannens vurdering
- Geografisk spredning

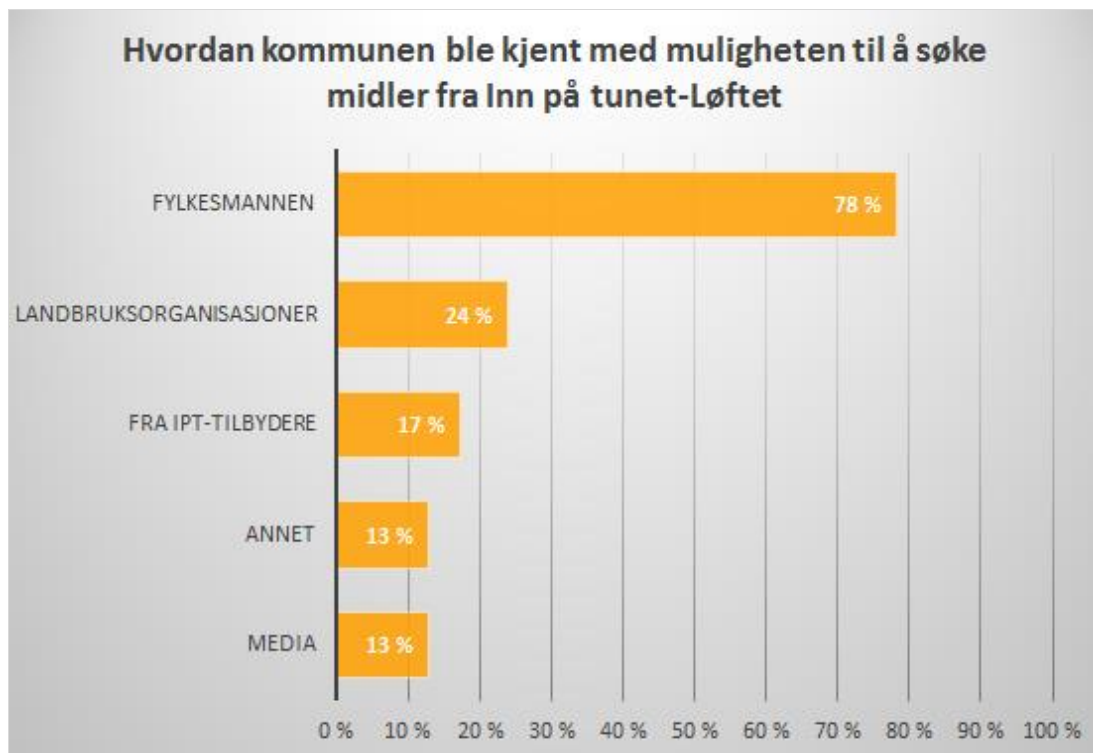
Den faglige møtearenaen ble rådspurt med hensyn til målene for IPT-Løftet og prioriteringskriterier for tildeling av midler fra Løftet. Ut fra dette satte Innovasjon Norge opp en nasjonal prioriteringsliste over prosjekter som var topprioritert av fylkesmennene. Denne ble oversendt LMD for endelig godkjenning i samråd med KMD.

Til sammen ble det i første runde mottatt 106 søknader, med en samlet søknadssum på 28,8 mill. kr. Rammen for 2010, første år av IPT-Løftet, var imidlertid bare 6 mill. kr, så det ble gjennomført en hard prioritering. For flerårige prosjekter som hadde årlig støttebeløp på mindre enn 200 000 kr, ble hele beløpet bevilget første år. For flerårige prosjekter med høyere årlig støttebeløp ble bevilgningen fordelt over flere år. Det medførte at deler av rammen for år 2 og år 3 ble disponert allerede ved første tildeling i 2010. Det ble dermed i praksis mindre penger igjen til prosjekter som søkte støtte i 2011 og særlig i 2012, da det bare var vel 3 mill. kr igjen.

7.3.1 Synspunkter på oppstarten av IPT-Løftet

IPT-Løftet var forankret i jordbruksavtalen i 2009. Hensikten var å øke kjøperkompetansen i kommunene med hensyn til IPT-tilbud og å få kommunene mer inn på banen som kjøpere av IPT-tjenester. Departementene hadde signalisert en klar forventning til fylkesmennene om aktivt pådriv overfor kommunene når det gjaldt å få prosjekter. Dette ble fulgt opp fra fylkesmennenes side.

I spørreundersøkelsen til IPT-Løftet-kommunene ble det spurt om hvordan kommunen ble kjent med muligheten for å søke om midler fra IPT-Løftet. Svarfordelingen er vist i neste figur.

Figur 7.1 Kjennskap til IPT-Løftet i kommunene (N = 46)

Det framgår av figuren at Fylkesmannen, ifølge deltakerkommunene, har vært den klart viktigste kanalen for markedsføring av IPT-Løftet. Hele 78 % av respondentene krysset av for at det var Fylkesmannen som gjorde dem kjent med muligheten til å søke om midler fra IPT-Løftet. Andre kilder som oppgis, er landbruksorganisasjonene (24 %), IPT-tilbydere 17 % og media (13 %). Det er altså flere respondenter som har krysset av for mer enn én kilde. Noen få oppgir andre kilder, som LMDs nyhetstjeneste, skoleverket, Internett, Innovasjon Norge mv. Selv om det er noe forskjell i svargivingen mellom rådmenn og kontaktpersoner her (flere kontaktpersoner oppgir Fylkesmannen som kilde), er hovedmønsteret det samme. Vi ser altså at Fylkesmannen har fylt sin viktige informasjonsrolle, i alle fall overfor søkerkommunene, men også at andre aktører har bidratt til å spre informasjon om Løftet.

Ifølge flere fylkesmenn ble det gjort analyser om mulige kommunale behov for IPT-tjenester i forkant av IPT-Løftet. Disse undersøkelsene ble gjerne finansiert over bygdeutviklingsmidler (BU-midler). Her ble det avdekket et potensielt behov for tjenester innenfor demens og eldreomsorg, innenfor spesialundervisning av elever med ulike diagnoser, innvandrere mv. Man undersøkte imidlertid i liten grad hva som skulle til for at kommunene skulle være interessert i å benytte seg av tilbudet. Det samme var tilfellet for NAV og Bufetat. Sett i ettertid mente flere av de intervjuede IPT-koordinatorene hos fylkesmennene at dette burde vært gjort før en igangsatte Løftet.

Det var ganske god respons fra kommunene på invitasjonen til å utvikle prosjekter, men variasjonen mellom fylkene var ganske stor. Noen fylker hadde mange søknader, andre hadde få. Ifølge intervjuobjektene hos Fylkesmannen var det få kommuner som ikke hadde et IPT-tilbud fra før som søkte om prosjektmidler. Sluttbrukergruppene som disse ville utvikle tiltak for, var i hovedsak de samme som IPT allerede leverer tilbud til. Noen kommuner oppfattet IPT-Løftet som et statlig prosjekt, initiert fra landbrukssiden og utformet som et landbruksprosjekt. Bruk av IPT forutsetter ofte innkjøp, noe mange kommuner ikke hadde erfaring med når det gjelder denne typen tjenester.

For mange kommuner var det derfor, ifølge våre informanter, vanskelig for skole og helseavdelingene i kommunene å overbevise rådmannen om at et IPT-prosjekt var verdt å satse på. Man var gjerne avhengig av ildsjeler i kommunene for å få et IPT-prosjekt igjennom.

7.3.2 Synspunkter på tjenestens utforming

Som tidligere nevnt hadde Fylkesmannen et hovedansvar for informasjon om Løftet, og å være pådriver gjennom sitt nettverk i kommunene og i landbruket, og saksbehandlet og innstilte på hvilke delprosjekter som skulle få støtte.

Innovasjon Norges nasjonale prioritering av stønadsprosjekter skapte, ifølge intervjuene med fylkesmennene, noe misnøye i enkelte fylker. Det ble påpekt at konkurransen i praksis ble ulik mellom fylkene ved at gode og høyt prioriterte prosjekter i et fylke ikke fikk støtte, mens mindre gode prosjekter i andre fylker ble tildelt prosjektmidler. Enkelte fylkesmenn mente at særlig den geografiske spredningen ble tillagt for stor vekt. Prosjektoversikten viser da også at den geografiske spredningen av støtteprosjekter og økonomiske midler er forholdsvis jevn, med to–fire prosjekter pr. fylke og et støttebeløp pr. fylke på rundt 1 mill. kr – noe mer på de fylker som har tre–fire prosjekter, og litt mindre på de fylkene som har færre prosjekter.

Prioriterte prosjekter fra fylkene som ikke fikk støtte første år, søkte ofte på nytt året etter. Noen av disse kom derfor med senere, selv om tilgjengelige statlige midler var begrensede, særlig tredje år i prosjektperioden. Noen prosjekter som fylkesmennene mente burde gis støtte, fikk også midler over BU-midlene som Fylkesmannen disponerte.

Søknadsprosessen oppfattes av flere av de intervjuede IPT-koordinatorene i fylkene som noe omstendelig. Dessuten viste søknadsskjemaet seg å være noe fremmedartet for kommunene. De måtte ofte ha hjelp av Fylkesmannen for å utforme søknaden. Departementenes søknadsskjema for prosjektstøtte hadde vært enklere for kommunene å forholde seg til. Innovasjon Norge peker på at det elektroniske søknadsskjemaet som ble brukt, ligner på det bedrifter som søker støtte fra Innovasjon Norge, bruker, og at de har få tilbakemeldinger på at bedriftene synes at skjemaet er komplisert.

Det var et krav om at prosjekter innenfor IPT-Løftet skulle bli til gjennom et samarbeid mellom kommunen som innkjøper og en gård som tilbyder. Helst burde initiativet komme fra kommunen som følge av et opplevd behov for slike tjenester. IPT-koordinatorene viser til at det tidvis var omvendt. Initiativet kom fra tilbydersiden, og ble formidlet til kommunene via Fylkesmannens IPT-koordinator.

IPT-Løftet stilte krav til forankring i kommunene, enten i kommunale planer eller i politiske planer. Som regel ble deltakelse vedtatt gjennom et formannskapsvedtak. Dypere forankring i kommunenes planverk manglet i mange tilfeller, selv om prosjektene ofte kunne begrunnes ut fra et forebyggingsperspektiv eller ut fra et folkehelseperspektiv.

Kravet om 50 % kommunal egenfinansiering ble fulgt opp i alle prosjektene som fikk støtte, men i all hovedsak dreide den kommunale egenandelen seg om å stille personalressurser til disposisjon for prosjektet. Dermed ble egenfinansieringen ikke noen stor barriere for kommunene. Økonomisk bistand fra deltakerkommunene var en sjeldenhet, men enkelte eksempler på dette finnes.

Et problem som ble påpekt av mange av våre intervjuobjekter hos Fylkesmannen, var at Innovasjon Norge overtok ansvaret for oppfølging av prosjektporteføljen i IPT-Løftet ved tildeling av statlige midler. Rapporteringen fra prosjektene gikk deretter i stor grad direkte til Innovasjon Norge, uten at landbrukskoordinatorene hos Fylkesmannen ble involvert. Koordinatorene kunne selvsagt forsøke å skaffe seg disse rapportene selv, og gjorde det til dels også, men oppfattet det slik at det

ikke var deres ansvar å følge opp prosjektene. Her mener de at Fylkesmannen burde hatt en større rolle²⁰.

I alle fall mener de at rapporteringen burde gått til Innovasjon Norge via Fylkesmannens landbrukskoordinatorer.

Innovasjon Norge mener imidlertid på sin side at Fylkesmannen faktisk hadde et faglig ansvar for oppfølging av Løftet-prosjektene, og at det var en forutsetning ved tildeling av midler at det videre arbeidet med prosjektene skulle skje i dialog med Fylkesmannen og relevante fagmiljøer. Ifølge Innovasjon Norge ble denne modellen valgt fordi fylkesmennene hadde bedre kontakt med etterspørselssiden i kommunene enn Innovasjon Norge. Innovasjon Norge ser imidlertid i ettertid at kommunikasjonen med Fylkesmannen på dette punktet kunne vært bedre.

7.3.3 Synspunkter på leveransen av tjenesten

Våre intervjuobjekter oppgir at det var et godt samarbeid mellom fylkesmennene, Innovasjon Norge og departementene i søknadsprosessen og i lanseringen av IPT-Løftet. Deretter varierer erfaringene. Departementene og Innovasjon Norge oppfattet samarbeidet som godt, mens noen av fylkesmennene, som tidligere nevnt, oppfattet at kontakten med Innovasjon Norge om IPT-Løftet var mangelfull. Man fikk lite tilbakemelding fra Innovasjon Norge om prosjektgjennomføringen, og man fikk ikke tilsendt prosjektrapportene fra Innovasjon Norge.

Den kommunikasjonen som var mellom fylkesmennene og kommunene, gikk vanligvis mellom landbrukskonsulenten i kommunene og Fylkesmannen. Det var lite samarbeid om IPT-prosjekter mellom helse- og skoleavdelingene i kommunene og de tilsvarende avdelingene hos Fylkesmannen.

Krav til rapportering fra prosjektene var angitt i tildelingsbrevene til kommunene. Innovasjon Norge hadde i stor grad oppfølgingsansvaret for IPT-Løftet i gjennomføringsfasen, i alle fall det økonomiske oppfølgingsansvaret. Deltakerkommunene sto som søkere, og hadde dermed også rapporteringsansvar overfor Innovasjon Norge. Rapporteringen fra hvert prosjekt skjedde gjennom årlige statusrapporter. Det ble rapportert på

- måloppnåelse
- forankring
- gjennomføring
- vurdering av flaskehalser og utfordringer
- regnskap for prosjektet, med dokumentering av egeninnsats
- en brukerevaluering

Rapporteringstemaene var gjort kjent for deltakerkommunene gjennom tildelingsbrevene, men Innovasjon Norge lagde ikke en fast mal for rapporteringen. Både fylkesmenn og kommuner mener det burde ha vært en felles mal på rapporteringen. Dette medfører at omfang og struktur på rapporteringen varierer betydelig mellom prosjektene, og slett ikke alle prosjektrapportene omfatter alle disse temaene. Mange prosjektrapporter fokuserte stort sett bare på økonomi.

Innovasjon Norge sørget for innhenting av årlige prosjektrapporter fra alle pågående prosjekter. Manglende rapportering ble purret skriftlig eller via e-post. Der man etter purring ikke mottok en tilfredsstillende rapport, ble det vurdert om dette burde få konsekvenser for tildelingen av midler.

²⁰ I embetsoppdraget til fylkesmennene fra LMD i perioden 2010–2014 var oppdraget gjerne formulert som følger: "Følge opp handlingsplanen for Inn på tunet. Bidra til gjennomføring av Inn på tunet-Løftet gjennom bl.a. søknadsbehandling i samarbeid med Innovasjon Norge. Sikre at satsingen ses i sammenheng med Fylkesmannen sitt arbeid på øvrige sektorområder."

I enkelte tilfeller ble bevilgende midler tilbakeholdt, eller inndratt. Særlig var dette tilfelle der prosjektene av ulike grunner ikke kom i gang.

Innovasjon Norge rapporterte på sin side årlig på aktiviteter og resultater til den faglige møte-arenaen for IPT. Det ble også gitt en årlig rapportering til LMD og til KMD gjennom årsrapporten til Innovasjon Norge.

7.3.4 Ressursbruk i gjennomføringen

Fylkesmannsembetene synes i varierende grad å ha satt av personalressurser til IPT-Løftet. Ifølge våre informanter varierte ressursinnsatsen i oppstartsfasen fra 20 til 50 % av deres stilling. I oppfølgingsfasen sank ressursinnsatsen betydelig, ofte til under 10 %. Oppfølgingen var da, slik de oppfattet det, i hovedsak Innovasjon Norges ansvar. Innovasjon Norge hadde oppgaver både tilknyttet IPT-Løftet, utviklingsmidler for IPT generelt og faglig møtearena for Inn på tunet. Innovasjon Norge skilte ikke på disse aktivitetene regnskapsmessig. De samlede kostnadene for Innovasjon Norge fremgår av neste tabell.

Tabell 7.1 Kostnader for Innovasjon Norge i tilknytning til IPT.

År	Timekostnad Innovasjon Norge	Andre kostnader	Totale kostnader
2010	233 000	963 000 ²¹	1 196 000
2011	519 000	45 000	564 000
2012	430 000	14 000	444 000

7.4 Evaluators vurdering av forvaltningen

Vår vurdering av forvaltningen av IPT-Løftet og bruk av prosjektmidlene tar, som tidligere nevnt, utgangspunkt i DFØs mål for god forvaltning. Denne krever at tildeling av midlene skal sikre at

- midlene tildeles prosjekter som faller innenfor målgruppen
- midlene tildeles prosjekter som er gode, sett i forhold de mål som er satt for IPT-Løftet
- mottakere av midler tildeles tilskuddsbeløp som bidrar til å utløse aktivitet med effekt i forhold til målene for arbeidet
- mottakere av midlene anvender midlene slik disse er tenkt anvendt og i samsvar med formålet (korrekt anvendelse)

Vi skal se litt nærmere på IPT-Løftet i lys av disse kriteriene.

7.4.1 Midlene tildeles prosjekter som faller innenfor målgruppen

Det første av DFØs kriterier er at midlene tildeles prosjekter som faller innenfor målgruppen. Dette skjer dels gjennom informasjon til kommunene om prosjektet og promoteringen av prosjektet overfor kommunene, og dels om hvordan søknadsprosessen er utformet.

Når det gjelder informasjon og promotering overfor kommunene, benyttet Fylkesmannens IPT-koordinatorer hele Fylkesmannens nettverk i markedsføringen, både overfor kommunene og overfor landbruksnæringen. Også nettverket til skoleavdelingen og helseavdelingen ble benyttet, så det er liten grunn til å tro at ikke de aller fleste målgruppene i kommunen og i landbruksnæringen var oppmerksomme på at det var satt i gang et IPT-løft, der det var mulig å organisere et prosjekt og søke om midler.

²¹ Omfatter ekstern innleid prosjektleder, som også deltok i søknadsbehandling og oppfølging, utviklingskostnader knyttet til utvikling og tilpassing av e-søknad og oppstartskonferanse.

En helt annen sak var å få kommunene interesserte i å delta i prosjektet. Her kunne man åpenbart hatt nytte av drahjelp fra fagdepartementene innenfor skole og helse, gjennom statlige føringer overfor kommunene. Det hadde også gavnet prosjektet om IPT kom mer eksplisitt med i departementenes tjenesteoppdrag til Fylkesmannens helse- og skoleavdelinger. Det hadde også trolig gavnet prosjektet om det hadde vært noe mer langvarig og hatt større økonomiske rammer.

Ellers synes Fylkesmannens informasjon og "promotering" av IPT-Løftet å ha vært god ut fra sine forutsetninger.

Når det gjelder søknadsprosessen, bemerket noen kommuner at de opplevde den som komplisert. Noen av de intervjuede IPT-koordinatorene hos Fylkesmannen måtte hjelpe kommuner med å lage en god søknad. Forvaltningsmessig er dette litt betenkelig, siden samme instans skulle prioritere innkomne søknader i sitt fylke. Har man deltatt aktivt i utforming av en søknad, får man gjerne et litt for nært forhold til prosjektet til å være helt uhildet i en senere prioritering.

Imidlertid er det ingen grunn til å tro at ikke de prioriterte prosjektene fra Fylkesmannens side falt klart innenfor målgruppen for IPT-Løftet. Målgruppen var vidt definert, og Fylkesmannens 9-punkts vurderingsliste synes tilstrekkelig til å sikre dette. Dessuten hadde man jo en ytterligere prioritering av prosjekter fra Innovasjon Norges side.

7.4.2 Midlene tildeles prosjekter som er gode, sett i forhold de mål som er satt for IPT-Løftet

9-punktslisten fylkesmennene brukte i sin prioritering, var laget for å sikre at midlene i IPT-Løftet ble tildelt prosjekter som fulgte opp de mål som var satt for Løftet. Så lenge Fylkesmannen prioriterte innkomne søknader i henhold til dette, var det gode prosjekter som ble sendt inn til Innovasjon Norge for endelig prioritering. I noen fylker var det mange prosjektsøknader og stor konkurranse om å komme høyt på Fylkesmannens prioriteringsliste. I andre fylker var imidlertid søkerlisten svært kort, og ikke alle prioriterte prosjekter hadde kommet like langt i sin planlegging. Kvaliteten på de prioriterte prosjektene som ble sendt inn til Innovasjon Norge, varierte dermed noe mellom fylkene.

Ved prioriteringen til Innovasjon Norge ble også andre kriterier enn 9-punktslisten lagt til grunn, blant annet bredde i prosjektporteføljen og geografisk fordeling. Med en så streng prioritering av prosjekter som Innovasjon Norge la til grunn i siste runde, kan gode prosjekter ha falt ut, mens enkelte mindre gode prosjekter i andre fylker fikk støtte som følge av geografisk fordeling mellom fylkene. Dette var etter vår vurdering uheldig, men er trolig en følge av føringer fra staten overfor Innovasjon Norge. Heldigvis fikk flere gode prosjekter som falt ut i første runde, støtte senere – enten gjennom tildeling 2. eller 3. år i prosjektperioden, eller gjennom andre midler.

7.4.3 Mottakere av midler tildeles tilskuddsbeløp, som bidrar til å utløse aktivitet med effekt i forhold til målene for arbeidet

Prosjektene som ble prioritert av Innovasjon Norge, ble stort sett tildelt prosjektmidler i tråd med søknaden. Siden søknadsbeløpene var ment å skulle utløse aktivitet med effekt i forhold til målene for arbeidet, og dette var sjekket av fylkesmennene i deres prosjektprioritering, er det ingen grunn til å tro at ikke dette stort sett var i orden. Bare noen få prosjekter fikk mindre midler enn det det var søkt om, og da hadde man vanligvis en god grunn til dette.

7.4.4 Mottakere av midlene anvender midlene slik disse er tenkt anvendt og i samsvar med formålet (korrekt anvendelse)

I gjennomføringsfasen hadde Innovasjon Norge ansvaret for å følge opp de prosjektene som var tildelt midler, for å sjekke om midlene ble brukt i henhold til sitt formål. Dette skjedde i hovedsak gjennom en årlig rapportering. Innovasjon Norge sørget for å få inn rapportene, men disse varierte betydelig i omfang, innhold og kvalitet. En felles rapporteringsmal utover det som framgår av tilsagnsbrevet, hadde her vært svært gunstig, og kan være en idé ved en eventuell videreføring av Løftet.

Det var stilt krav til deltakerkommunene om å rapportere på måloppnåelse, forankring, gjennomføring, vurdering av flaskehalser og utfordringer, og prosjektrekskap. Det var også krav om en brukerevaluering. Noen prosjektrapporter vi har gjennomgått, inneholder beskrivelser av brukereffekter, men ikke mange. Vi er også noe i tvil om Innovasjon Norge hadde mulighet til å bruke disse opplysningene på en systematisk måte. Innovasjon Norges rolle var primært å ivareta forvaltningsmessige hensyn, ikke å vurdere substansen i prosjektene.

Nå var det heller ikke helt enkelt for Innovasjon Norge å holde løpende kontroll med de ulike prosjektene, og vurdere hvordan de utviklet seg. Innovasjon Norge var helt avhengig av prosjektrapportene. De som kunne ført løpende kontroll og oppsyn med prosjektene, var fylkesmennenes helse- og skoleavdelinger, men de gjorde ikke noen systematiske forsøk på dette da de ikke mente de hadde noe ansvar for den faglige oppfølgingen. Sett i ettertid synes det uheldig at Fylkesmannen ikke var mer aktiv i oppfølgingen av de støtteberettigede prosjektene.

7.4.5 Kostnadseffektivitet

En direkte vurdering av kostnadseffektiviteten i IPT-Løftet kan man ikke få til fordi Fylkesmannens kostnader til informasjons- og søknadsprosessen ikke framgår eksplisitt av regnskapene. Innovasjon Norge skilte heller ikke mellom midler brukt til IPT-Løftet og andre IPT-aktiviteter. En har heller ikke tilgang til en systematisk oversikt over kommunenes kostnader til prosjektgjennomføringen, siden dette i all hovedsak framgår som egeninnsats.

Det en generelt kan si, er imidlertid at Fylkesmannens bistand trolig var ganske kostnadseffektiv – selv om innsatsen varierte betydelig mellom fylkene, både i markedsførings- og søknadsprosessen og senere. Deretter overtok Innovasjon Norge hovedansvaret for prosjektoppfølgingen, noe som trolig også var kostnadseffektivt, siden bare ett forvaltningsorgan hadde ansvaret. Imidlertid gikk dette kanskje på bekostning av den substansielle kvaliteten på prosjektoppfølgingen som Fylkesmannen kunne bidratt med, dersom den også hadde hatt en klar rolle i oppfølgingen av prosjektene.

7.4.6 Konklusjon

Alt i alt vurderer vi forvaltningen av IPT-Løftet og de tilhørende prosjektmidlene som relativt god, ut fra de kriteriene for god forvaltning som DFØ har satt opp. Enkelte forhold kunne vært gjort bedre, og de er kommentert ovenfor. Eventuelle nye ordninger burde ta hensyn til disse erfaringene.

Litteratur:

Aktør- og markedsanalyse av Inn på tunet. Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, 2013

Bente Berget (2013). Forskning og kompetanse for inn på tunet. Status og behov. UMB

Båtevik F. O., G. Dvergsdal og M. E. Aarset (2012). «Inn på tunet i kommunal tenesteproduksjon – fra prosjekt til drift» Høgskolen i Volda/Møreforskning AS

Håndbok for kjøpere av Inn På Tunet-tjenester. Utarbeidet av en forskergruppe ved Høgskolen i Hedmark, Avdeling for Folkehelsefag, i samarbeid med forskere ved Østlandsforskning.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet. Inn på tunet. Handlingsplan 2013–2017.

LMD: Meld. St. 31 (2014–2015). "Garden som ressurs – marknaden som mål"

Nasjonal veileder. Inn på tunet-gården som læringsarena for barn og unge. Matmerk / Inn på tunet

Programnotat for IPT-Løftet 2010–2011, Innovasjon Norge

Vedlegg 1. Vurderingskriterier for tilskuddsforvaltning

Kjennetegn på god forvaltning	Type prosess	Kartlegge	Vurderingspunkter
Midlene tildeles mottakere/tiltak som faller innenfor målgruppen	Informasjon og kunngjøring	Hvilke metoder brukes for å kunngjøre ordningen?	Er nettsiden godt kjent hos målgruppen? Brukes egnede medier overfor gruppene en skal nå?
	Informasjon og kunngjøring. Søknadsbehandling	Hvordan beskrives potensielle mottakere i kunngjøringen? Antall søkere som får avslag	Er det enkelt for mulige søkere å oppfatte at de er i målgruppen?
	Informasjon og kunngjøring. Søknadsbehandling	Størrelsen på målgruppen. Antall søkere	Er antall søkere tilstrekkelig i forhold til mulig søkermasse?
Midlene tildeles mottakere/tiltak som er gode, sett i forhold de mål som er satt	Informasjon og kunngjøring. Søknadsbehandling	Evt. klager på avgjørelsen om tildeling. Årsaker til avslag	Er innholdet i kunngjøringen eller krav til søknader klare Er retningslinjene klare? Er det god systematikk i behandlingen?
	Søknadsbehandling	Hvilke vurderinger som gjøres av søknadene. Skille vurderinger bygd på skjønn og på grunnlagsopplysninger om formål, regnskap/budsjett	Er kriteriene som oppgis vanskelig å forstå, slik at søker oppgir feil eller bruker feil grunnlag? Er det enkelt for tilskuddsforvalter å forstå hvilke kriterier som legges til grunn?
Mottakere av midler tildeles tilskuddsbeløp som bidrar til å utløse aktivitet som gir effekt	Søknadsbehandling	Vurdering av hva som vil utløse addisjonalitet	Er det mulighet for at feil beløp blir tildelt?
Mottakere av midlene anvender midlene i samsvar med formålet (korrekt anvendelse)	Rapportering	Hvilke opplysninger stilles det krav om skal oppgis i rapporten?	Stilles det krav til rapportering som forvalter verken kontrollerer eller gjør bruk av?
	Rapportering	Kan tilskuddsmottaker lett påvirke data som legges til grunn for måloppnåelsen?	Er informasjonen egnet til å vurdere om målet med ordningen er nådd? Stilles det krav om rapportering av informasjon som har liten relevans for å kunne vurdere måloppnåelsen?

Vedlegg 2. Intervjuguide fylkesmenn

1. Hvordan ble rammen fordelt på fylkene?
2. Hvordan ble prioriteringene gjort?
3. Hvem gjorde prioriteringene?
4. Hvilke vurderinger utover de formelle kravene lå til grunn for utdeling av midlene?
5. Hva var de største utfordringene med å tildele midler på en god måte?
6. Hvordan opplevde man tilgangen til prosjektmidler i år 3?
7. Hva var forskjellen på forvaltningen av midlene i år 1, år 2 og år 3?
8. Håndhevelse av rapporteringskrav?
9. Hva skjedde dersom rapportene iht. rapporteringskravet ikke ble levert?
10. Hvordan opplevde man samarbeidet mellom departement, IN og Fylkesmannen?
11. Hvordan opplevde man samarbeidet mellom Fylkesmannen og kommunen?
12. Hvordan opplever dere gjennomføringen av prosjektene?
13. Erfaringer: negative og positive – hva kan bli bedre?
14. Har IPT blitt implementert i styringsdokumentene som følge av prosjektet; på hvilken måte?
15. Har man fått en utvikling og forankring som har økt tilbudet av IPT-tjenester i omfang, nye utøvere og nye typer brukere?
16. Har det kommet inn nye samarbeidsformer og aktører som ikke har vært utbredt i IPT?
17. Har det blitt gitt støtte til prosjekt som bare inneholder kompetanseheving?
18. Hva ser dere på som de 3 viktigste tiltakene for å styrke IPT? Basert på erfaringene fra IPTL
19. Hva er de 3 viktigste grunnene til at prosjektet ikke ble noe av?

Vedlegg 3. Spørreskjema til IPT-Løftet-prosjekter

Spørreundersøkelse om IPT-Løftet

Inn på TUNET-Løftet (IPT-Løftet) er en felles satsing i regi av LMD og KMD og har pågått siden 2010. Dere har deltatt i denne satsingen med prosjektet: "Prosjektnavn".

Nedenfor følger noen spørsmål om prosjektet, prosjektets forankring i kommunen, prosjektets resultater og om IPT-Løftet generelt.

Dine svar vil bli behandlet fortrolig av Agenda Kaupang.

Takk for at du deltar. Trykk på Neste-knappen for å begynne.

INNLEDNING

1. Hvordan ble kommunen kjent med muligheten til å søke om midler fra IPT-Løftet?

Flere kryss er mulig

- ☐ Fylkesmannen
- ☐ Landbruksorganisasjoner
- ☐ Fra IPT-tilbydere
- ☐ Media
- ☐ Annet, spesifiser her: _____
- ☐ Vet ikke

2. Hvorfra kom initiativet til å søke om prosjektmidler fra IPT-Løftet?

Flere kryss er mulig

- ☐ Landbruksnæringen
- ☐ Landbrukskontoret
- ☐ Helse og omsorg
- ☐ Oppvekst (skole/barnevern)
- ☐ Rus/psykiatri
- ☐ NAV
- ☐ Utviklingsavd/Økonomi
- ☐ Rådmannen
- ☐ Politisk nivå
- ☐ Fylkesmannen
- ☐ Annet, spesifiser her: _____
- ☐ Vet ikke

3. Hadde kommunen en politikk på bruk av IPT før IPT-Løftet?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

4. Du har svart at kommunen hadde en politikk på bruk av IPT før IPT-Løftet. Kan du oppgi hvilke plantyper IPT var forankret i?

Flere kryss er mulig

- ☐ IPT var ikke forankret i noen plan
- ☐ Landbruk
- ☐ Helse/omsorg
- ☐ Oppvekst (skole, barnehage m.m.)
- ☐ Rus/psykiatri
- ☐ Handlingsprogram/økonomiplan
- ☐ Andre, spesifiser her: _____
- ☐ Vet ikke

5. Bidro IPT-Løftet til at bruk av IPT-tilbud har blitt forankret eller ytterligere forankret i planer og strategier?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

6. Du har svart at IPT-tilbud har blitt forankret eller ytterligere forankret i planer og strategier. Kan du oppgi hvilke plantyper?

Flere kryss er mulig

- ☐ Landbruk
- ☐ Helse/omsorg
- ☐ Oppvekst (skole, barnehage m.m.)
- ☐ Rus/psykiatri
- ☐ Handlingsprogram/økonomiplan
- ☐ Andre, spesifiser her: _____

GJENNOMFØRING OG RESULTAT AV PROSJEKTET

7. Har det kommet inn nye samarbeidsformer som følge av IPT-Løftet?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

GJENNOMFØRING OG RESULTAT AV PROSJEKTET

8. Du har svart at det har kommet inn nye samarbeidsformer som følge av IPT-Løftet. Kan du oppgi hvilke typer?

Flere kryss er mulig

- ☐ Mer formalisert og tettere samarbeid mellom tilbyder og bruker
- ☐ Profesjonalisering av bestiller-utførerrollen
- ☐ Nettverkssamarbeid med flere kommunale tjenester og tilbydere
- ☐ Sammensatte tilbud til brukeren hvor IPT er ett element
- ☐ Andre, spesifiser her: _____

GJENNOMFØRING OG RESULTAT AV PROSJEKTET

9. Har det kommet inn nye aktører som følge av IPT-Løftet?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

GJENNOMFØRING OG RESULTAT AV PROSJEKTET

10. Du har svart at det har kommet inn nye aktører som følge av IPT-Løftet. Kan du oppgi hvilke aktører?

Flere kryss er mulig

- ☐ Nye enkelttilbydere
- ☐ Sammenslutninger av tilbydere
- ☐ Kommersielle leverandører av omsorgstjenester (Carema, Norlandia mfl.)
- ☐ Andre tjenester i kommunen
- ☐ Næringsorganisasjoner (landbruksorg. mv.)
- ☐ Andre, spesifiser her: _____

FORVALTNING AV MIDLENE

11. Hvordan opplevde man samarbeidet mellom Fylkesmannen og kommunen?

Skala er fra 1 (svært dårlig) til 6 (svært bra). (Du kan også svare "Vet ikke / ikke relevant")

Svært dårlig			Svært bra			Vet ikke / ikke relevant
1	2	3	4	5	6	
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

GJENNOMFØRING OG RESULTAT AV PROSJEKTET

Erfaringer med gjennomføring og resultat av prosjektet

12. Hva har vært de viktigste positive erfaringene knyttet til gjennomføring og resultat av prosjektet?

13. Hva har vært de største utfordringene knyttet til gjennomføring og resultat av prosjektet?

GJENNOMFØRING OG RESULTAT AV PROSJEKTET

Tiltak for å styrke IPT

14. Hva ser du på som de viktigste tiltakene for å styrke IPT, basert på erfaringene fra IPT-Løftet?

15. Hvis prosjektet ført til etablering av nye tilbud, er disse fremdeles i drift?

- ☐ Ja
- ☐ Delvis
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

16. Du har svart "delvis" eller "nei" på spørsmålet om etablerte tilbud fremdeles er i drift. Hvorfor har det vært en endring?

PÅSTANDER OM IPT-Løftet

17. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende påstander om Inn på tunet som tilbud til brukere av kommunale tjenester?

Skala er fra 1 (helt uenig) til 6 (helt enig). (Du kan også svare "Vet ikke / ikke relevant")

	Helt uenig				Helt enig		
	1	2	3	4	5	6	Vet ikke/ikke relevant
IPT er først og fremst et supplement til kommunens egne tilbud	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vi har som mål at IPT skal ses som en integrert del av kommunens tilbud	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Den viktigste barrieren mot å bruke IPT-tilbud er kommunens økonomi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lokale IPT-tilbydere klarer ikke å gi de tilbudene vi trenger	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det mangler en klar forståelse av hva IPT kan tilby i kommunens organisasjon	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Det mangler en klar forståelse av hva IPT kan tilby på politisk nivå	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
IPT bidrar til å redusere behovet for kommunale tjenester hos brukerne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Anskaffelsesreglene kan være en barriere mot bruk av IPT-tjenester	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Det er vanskelig å etablere gode nok rutiner til at kvaliteten på tilbudet kan garanteres	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
IPT gir brukerne et tilbud som kommunen selv ikke kan tilby gjennom sitt ordinære tjenesteapparat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

18. Har kommunen gjennomført en egen evaluering av effekten av IPT-tilbud for brukerne?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

PÅSTANDER OM IPT-Løftet

19. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende påstander om IPT-Løftet som tilbud til brukere av kommunale tjenester?

Skala er fra 1 (helt uenig) til 6 (helt enig). (Du kan også svare "Vet ikke / ikke relevant")

	Helt uenig				Helt enig		Vet ikke/ikke relevant
	1	2	3	4	5	6	
IPT-Løftet har ført til utvikling av mer langsiktige samarbeidsavtaler mellom kjøper og tilbyder	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
IPT-Løftet har gitt brukere av ulike tjenester et mer mangfoldig tilbud tilpasset den enkeltes behov.	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
IPT-Løftet har bidratt til et mer kvalitetssikret tilbud til brukerne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

IPT-Løftet har ført til et bedre samarbeid mellom kommunen og tilbyderne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
IPT-Løftet har ført til økt kompetanse hos kommunen og samarbeidspartnerne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
IPT-Løftet har ført til økt profilering og synliggjøring av tjenestetilbudet overfor brukerne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
IPT-Løftet har ført til økt profilering og synliggjøring av tjenestetilbudet i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
IPT-Løftet har bidratt til utvikling av bedre samarbeidsrutiner med tilbyderne	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
IPT-Løftet har bidratt at IPT ses som en integrert del av kommunens tilbud	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

20. Har IPT-Løftet ført til et økt tilbud av IPT-tjenester i kommunen?

- ☐ Ja
- ☐ Nei
- ☐ Vet ikke

21. Du har svart at IPT-Løftet har ført til et økt tilbud av IPT-tjenester i kommunen. Kan du oppgi antall tilbydere og antall plasser som Løftet har bidratt til (anslagsvis)?

Antall tilbydere: _____

Antall plasser: _____

ANDRE SYNSPUNKTER/RÅD

22. Dersom du har synspunkter/råd knyttet til IPT-Løftet, ber vi om at du oppgir dem her:

DU ER NÅ GJENNOM SPØRRESKJEMAET. TRYKK PÅ "FERDIG" UNDER FOR Å AVSLUTTE!